

II

(Muut kuin lainsäätämismenettelyssä hyväksyttävät säädökset)

PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 3 päivänä elokuuta 2011,

valtioneuvoston päätös SA. 26980 (C 34/20) (ex N 588/08), jonka Portugalin valtio aikoo myöntää Petrogal-yhtiölle

(tiedoksiannettu numerolla C(2011) 5546)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2012/466/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen määräysten mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa⁽¹⁾ ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

- (1) Komissio ilmoitti 19 päivänä marraskuuta 2009 päivätyllä kirjeellä Portugalille päätöksestään aloittaa perussopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely tapauskohtaisesta aluetuesta Petroleos de Portugal, Petrogal S.A:n, jäljempänä 'Petrogal', toteuttamalle investointihankkeelle, joka koskee sen jalostamatoimintoja Sinesissä ja Matosinhosissa, jäljempänä 'investointihanke'. Portugalin toimitti 9 päivänä joulukuuta 2009 päivätyllä kirjeellä julkaistavaksi ei-luottamuksellisen version menettelyn aloittamispäätöksestä.
- (2) Portugalin valtio pyysi 17 päivänä joulukuuta 2009 päivätyllä kirjeellä huomautusten toimittamiselle asetetun määräajan jatkamista yhdellä kuukaudella. Komissio suostui tähän pyyntöön 22 päivänä joulukuuta 2009. Portugalin valtio esitti huomautuksensa 21 päivänä tammikuuta 2010 päivätyllä kirjeellä.

- (3) Komission päätös menettelyn aloittamisesta on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä⁽²⁾. Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa.
- (4) Komissio on saanut huomautuksia Portugalin petrokemian, kemian ja jalostusteollisuuden yhdistykseltä Associação das Indústrias da Petroquímica, Química e Refinação⁽³⁾, Portugalin teollisuuden keskusliitolta Confederação da Indústria Portuguesa⁽⁴⁾, energiatehokkuusalan yhdistykseltä Associação para a eficiência energética⁽⁵⁾, kilpailijalta nro 2⁽⁶⁾, joka on Petrogalin kilpailija⁽⁷⁾, kilpailijalta nro 1⁽⁸⁾⁽⁹⁾, työntekijäliitolta União Geral de trabalhadores⁽¹⁰⁾, Sinesin kaupungilta⁽¹¹⁾, Portugalin työntekijöiden ammatilliselta keskusjärjestöltä Confederação Geral dos Trabalhadores Portugueses⁽¹²⁾ sekä Portugalin työnantajajärjestöltä Associação Industrial Portuguesa⁽¹³⁾.
- (5) Komissio on toimittanut huomautukset Portugalille 9, 10, 17 ja 19 päivänä maaliskuuta 2010 päivätyillä kirjeillä antaakseen sille mahdollisuuden esittää mielipiteensä niistä. Komissio sai Portugalin esittämät huomautukset 8 päivänä huhtikuuta 2010 päivätyillä kirjeillä.
- (6) Komissio pyysi 15 ja 28 päivänä heinäkuuta 2010⁽¹⁴⁾ päivätyillä kirjeillä lisätietoja, jotka Portugalin valtio toimitti 16 ja 23 päivänä elokuuta 2010 päivätyillä kirjeillä.

⁽²⁾ Ks. alaviite 2.⁽³⁾ Kirje, joka on päivätty 26.2.2010.⁽⁴⁾ Ks. alaviite 3.⁽⁵⁾ Ks. alaviite 3.⁽⁶⁾ Tämä asianomainen on pyytänyt asetuksen (EY) N:o 659/1999 6 artiklan 2 kohdan nojalla, että mahdollisesti aiheutuvan haitan vuoksi sen identiteettiä ei ilmaista asianomaiselle jäsenvaltiolle.⁽⁷⁾ Ks. alaviite 3.⁽⁸⁾ Ks. alaviite 6.⁽⁹⁾ Kirje, joka on päivätty 1.3.2010.⁽¹⁰⁾ Kirje, joka on päivätty 2.3.2010.⁽¹¹⁾ Kirje, joka on päivätty 10.3.2010.⁽¹²⁾ Kirje, joka on päivätty 11.3.2010.⁽¹³⁾ Kirje, joka on päivätty 18.3.2010.⁽¹⁴⁾ Portugalinkielinen versio kirjeestä (englanninkielinen versio lähetettiin 22. heinäkuuta 2010).⁽¹⁾ EUVL C 23, 30.1.2010, s. 34.

- (7) Komissio pyysi 4 ja 5 päivänä elokuuta 2010 päivätyillä kirjeillä kilpailijoilta nro 1 ja 2 selvennyksiä, jotka toimitettiin 10 ja 15 päivänä syyskuuta 2010 päivätyillä kirjeillä. Nämä selvennykset toimitettiin Portugalille kommentoitavaksi 20 päivänä syyskuuta 2010 päivätyillä kirjeillä.
- (8) Komissio pyysi Portugalilta lisätietoja 17 päivänä syyskuuta ja 1 päivänä lokakuuta 2010 päivätyillä kirjeillä. Portugali vastasi 18 ja 29 päivänä lokakuuta 2010.
- (9) Kilpailijoilta nro 1 ja 2 pyydettiin 13 päivänä lokakuuta 2010 päivätyillä kirjeillä tarkempia tietoja niiden 10 ja 15 päivänä syyskuuta 2010 lähettämien vastausten osalta.
- (10) Komissio pyysi 21 ja 28 päivänä lokakuuta 2010 päivätyillä kirjeillä Portugalilta lisätietoja. Portugali vastasi 12 päivänä marraskuuta päivätyillä kirjeillä.
- (11) Kilpailija nro 1 toimitti 10 päivänä marraskuuta 2010 päivätyillä kirjeillä selvennyksiä 15 päivänä syyskuuta 2010 päivätyyn kirjeeseensä. Nämä selvennykset toimitettiin Portugalille kommentoitavaksi 12 päivänä marraskuuta 2010, ja Portugalin vastaus saatiin 19 päivänä marraskuuta 2010.
- (12) Komissio pyysi Portugalilta lisätietoja 30 päivänä marraskuuta 2010 päivätyillä kirjeillä. Portugali toimitti vastauksensa 20 päivänä joulukuuta 2010 päivätyillä kirjeillä.
- (13) Komissio pyysi 11 päivänä marraskuuta 2010 päivätyillä kirjeillä Portugalia toimittamaan kustannus-hyötyanalyysin investointihankkeesta. Portugali toimitti pyydetyt tiedot 1 päivänä joulukuuta 2010.
- (14) Portugali toimitti 6 päivänä tammikuuta 2011 päivätyillä kirjeillä tietoja Petrogalin osakkeenomistajista.
- (15) Portugalin viranomaisten, Petrogalin edustajien ja komission välinen tapaaminen järjestettiin 12 päivänä tammikuuta 2011. Portugali toimitti 25 päivänä tammikuuta 2011 päivätyillä kirjeillä tietoja joistakin tässä kokouksessa esille otetuista kysymyksistä (esim. markkinoiden arviointi, tuen kannustava vaikutus).
- (16) Komissio pyysi 24 päivänä tammikuuta, 16 päivänä maaliskuuta ja 12 päivänä huhtikuuta 2011 päivätyillä kirjeillä lisätietoja investointihankkeen mahdollisesta vaihtoehtoisesta skenaariosta. Portugali vastasi kirjeillä, jotka oli päivätty 7 päivänä helmikuuta, 4 päivänä huhtikuuta ja 29 päivänä huhtikuuta 2011. Komissio pyysi 7 päivänä kesäkuuta 2011 lähetetyillä sähköpostiviestillä tietoja, joita Portugali ei ollut toimittanut aiemmissa kirjeissä. Portugali toimitti joihinkin esitettyihin kysymyksiin liittyviä tietoja sähköpostitse 9 päivänä kesäkuuta 2011 sekä 11 ja 17 päivänä kesäkuuta 2011 päivätyillä kirjeillä.
- (17) Komissio pyysi 24 päivänä kesäkuuta 2011 päivätyillä kirjeillä Portugalia selittämään dieselöljymarkkinoita koskevia tietoja. Portugali toimitti nämä tiedot 30 päivänä kesäkuuta ja 14 päivänä heinäkuuta 2011 päivätyillä kirjeillä. Portugalin viranomaiset antoivat 20 päivänä heinäkuuta 2011 päivätyillä kirjeillä suostumuksensa siihen, että komissio antaa tämän päätöksen englannin kielellä.

2. YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS VALTIONTUESTA

2.1 Tuensaaaja

- (18) Tuensaaaja, *Petróleos de Portugal – Petrogal, SA*, jäljempänä 'Petrogal', on *Galp Energia, SGPS, S.A.n*, jäljempänä 'Galp Energia', kokonaan omistama tytäryhtiö. Galp Energian tärkeimmät osakkeenomistajat ovat *ENI SpA*⁽¹⁵⁾ (33,34 prosenttia), *Amorim Energia BV*, jäljempänä 'Amorim Energia'⁽¹⁶⁾ (33,34 prosenttia), *Parpública Participações Públicas*, jäljempänä 'Parpública' (SGPS)⁽¹⁷⁾ (7 prosenttia), *Fidelity International Limited* (2,01 prosenttia), *Caixa Geral de Depósitos SA*, jäljempänä 'CGD'⁽¹⁸⁾ (1 prosenttia) ja muut (23,31 prosenttia). Galp Energia on Galp Energia Groupin, jäljempänä 'GALP', holdingyhtiö. Galp Energia toimii öljytuotteiden markkinoilla (joihin sisältyvät jalostus- ja markkinointitoiminnot, kuten vähittäismyynti ja tukkumyynti) sekä kaasumarkkinoilla.
- (19) Holdingyhtiö perustettiin alun perin 22 päivänä huhtikuuta 1999 nimellä *GALP – Petróleos e Gás de Portugal SGPS, SA* Sen tarkoituksena oli pääasiassa kaupankäynti öljyllä ja maakaasulla, ja siihen yhdistettiin kaksi aikaisempaa Portugalin hallituksen omistamaa yritystä, jotka siirtyivät Galp Energian määräysvaltaan, nimittäin öljytuotteisiin keskittynyt Petrogal ja maakaasuun keskittynyt GDP – Gas de Portugal, SGPS, S.A.⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁵⁾ ENI SpA, jäljempänä 'ENI', on Italian johtava energiayhtiö, joka on noteerattu Milanon ja New Yorkin (NYSE) pörseissä. Sillä on toimintoja öljyn ja kaasun etsinnän ja tuotannon, kaasun ja sähkön, öljytuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen, petrokemian tuotteiden sekä suunnittelu-, rakennus- ja porauspalvelujen alalla 70 maassa. ENI:llä on jalostuskapasiteettia Italiassa, Saksassa ja Tšekissä. Italiassa se omistaa kokonaan viisi jalostamoa ja sillä on 50 prosentin omistusosuus Sisiliassa sijaitsevasta Milazzo-jalostamosta. Italian ulkopuolella ENI:llä on pienet osakkuudet jalostamoissa Saksassa ja Tšekissä. Saksassa ENI omistaa 8,3 prosenttia saksalaisesta Schwedt-jalostamosta ja 20 prosentin osuuden Bayernoilista, johon kuuluvat Ingolstadtin, Vohburgin ja Neustadtin jalostamot. ENI:llä on Saksassa jalostuskapasiteettia noin 70 kbbbl/d, ja se käytetään pääasiassa toimituksiin ENI:n jakeluverkostolle Baijerissa ja Saksan itäosassa. Tšekissä ENI omistaa 32,4 prosentin vähemmistöosuuden yhtiöstä Česka Rafinerska, johon kuuluu kaksi jalostamoa, Kralupy ja Litvinov. ENI:n osuus jalostuskapasiteetista on 53 kbbbl/d. Vuonna 2007 ENI jalosti tuotteita omaan lukuunsa Italiassa ja Italian ulkopuolella 37,15 miljoonaa tonnia.

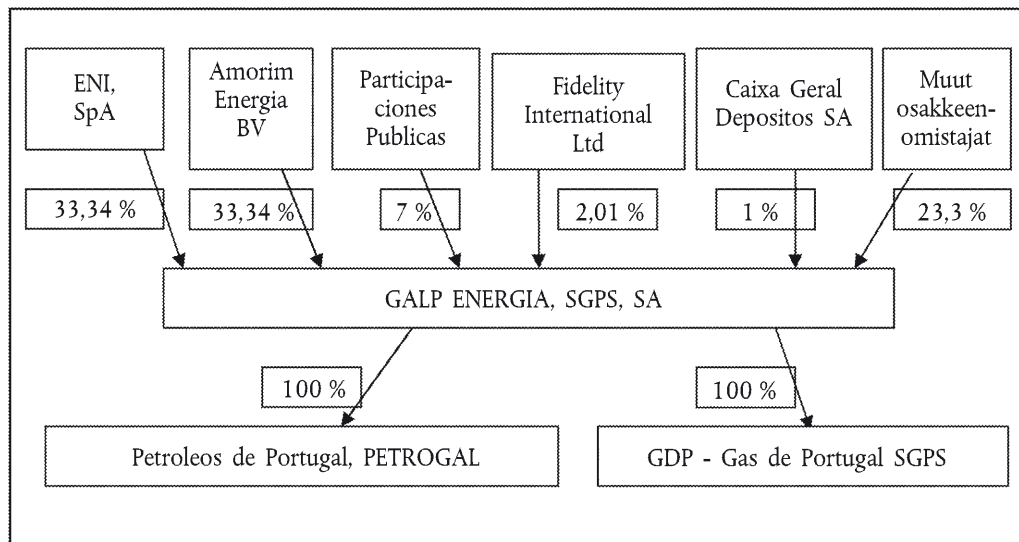
⁽¹⁶⁾ Amorim Energian kotipaikka on Alankomaissa. Sen pääosakkaat ovat Esperanza Holding B.V. (45 %), Power, Oil & Gas Investments B.V. (30 %), Amorim Investimentos Energéticos, SGPS, SA (20 %) ja Oil Investments B.V. (5 %). Portugalilaisella sijoittajalla Américo Amorimilla on suoraan tai välillisesti 55 prosenttia Amorim Energiasta, ja loput 45 prosenttia omistaa Sonangol yhtiöstä Esperanza Holding B.V. omistamansa osuuden kautta. Sonangol on Angolan valtion omistama öljy-yhtiö.

⁽¹⁷⁾ Parpública on holdingyhtiö, joka hallinnoi Portugalin valtion osakkuuksia useissa yrityksissä.

⁽¹⁸⁾ CGD on Portugalin valtion kokonaan omistama rahoituslaitos.

⁽¹⁹⁾ Lähde: Galp Energian verkkosivut osoitteessa <http://www.galpenergia.com>.

- (20) Galp Energian liiketoimintaan kuuluu myös jalostettujen öljytuotteiden vähittäis- ja tukkumarkkinointi Iberian niemimaalla. Se on markkinajohtaja Portugalissa ⁽²⁰⁾ ja sen toiminta Espanjassa lisääntyy koko ajan.
- (21) Petrogal omistaa Portugalin ainoat kaksi jalostamo. Jalostamot sijaitsevat Sinesissä ja Matosinhosissa. Jalostusliiketoimintaan kuuluvat kaikki jalostus-, toimitus- ja logistiikkatoiminnot. Petrogal on öljytuotteiden suurin markkinoija Portugalissa ja yksi suurimmista Iberian niemimaalla. Se vastaa käytännössä kaikesta raakaöljyn tuonnista ja osasta jalostettujen tuotteiden tuontia Portugaliin; sen hallussa on myös 80 prosenttia raakaöljyn ja öljyjalosteiden ⁽²¹⁾ varastointikapasiteetista ja sillä on tärkeä asema öljytuotteisiin liittyvän infrastruktuurin alalla Portugalissa.
- (22) Petrogalin laaja tuotevalikoima kattaa bensiinin, dieselöljyn, lentopetrolin, polttoöljyn, teollisuusbensiinin, nestekaasun, bitumin ja useita aromaattisia tuotteita. Jalostusliiketoimintayksikkö vastaa öljytuotteiden toimittamisesta Petrogalin vähittäis- ja tukkukaupan osastoille ja nestekaasun markkinointiosastolle, kilpailijoille ja ulkomaisille asiakkaille sekä jalostuskapasiteetin ja logististen välineiden toiminnasta. Petrogal käyttää tuotteidensa varastoinnissa ja kuljetuksessa joko kokonaan omistamia varastoja tai logistiikka-alan tytäryrityksiä.
- (23) Kuva 1 esittää Petrogalin omistussuhteet ja määräysvallan jakautumisen:

Osakassopimus

- (24) Amorim Energia, ENI ja Rede Eléctrica Nacional de Portugal (REN) allekirjoittivat 29 päivänä joulukuuta 2005 osakassopimuksen, johon CGD liittyi 28 päivänä maaliskuuta 2006, jäljempänä 'osakassopimus'. Osakassopimus tuli voimaan 29 päivänä maaliskuuta 2006 kahdeksaksi vuodeksi. Portugalin arvopaperilain 20 §:n ensimmäisen momentin c kohdan mukaan osakassopimuksen sopimuspuolten omistamiin Galp Energian osakkeisiin liittyvät äänioikeudet annetaan vastavuoroisesti muille sopimuspuolille. Näin ollen Galp Energian katsotaan olevan osakassopimuksen sopimuspuolten yhteisessä määräysvallassa.
- (25) Portugalin mukaan osakassopimuksesta seuraa, että osakkeenomistajat ja erityisesti ENI eivät voi määrätä ja yksin määritellä omien jalostustoimintojensa ja Petrogalin jalostustoimintojen välisiä strategioita.

⁽²⁰⁾ Petrogalin verkkosivujen mukaan Petrogalilla oli vuonna 2005 huoltoasemaverkostonsa kautta (837 huoltoasemaa Portugalissa ja 223 Espanjassa) Portugalissa 37 prosenttia vähittäiskaupan markkinoista myyntimäärien perusteella ja Iberian niemimaalla 9 prosenttia vähittäiskaupan markkinoista. Tukkumarkkinoilla se toimitti yli 4 300 teolliselle ja kaupalliselle käyttäjälle yhteensä 5,5 miljoonaa tonnia jalostettuja öljytuotteita. Sen markkinaosuus oli Portugalissa 51 prosenttia ja Iberian niemimaalla 11 prosenttia.

⁽²¹⁾ Portugalin kilpailuviranomaisten Portugalin polttoainemarkkinoista tekemään raporttiin sisältyvät tiedot, 2.6.2008, s. 9, siinä muodossa kuin ne on julkaistu verkkosivulla <http://www.concorrencia.pt/Publicacoes/Autoridade.asp>.

2.2 Petrogalin investointihanke

- (26) Investointihankkeen tarkoituksena on järjestää uudelleen ja laajentaa Sinesissä ja Matosinhosissa sijaitsevia nykyisiä jalostusyksiköitä. Kyseiset jalostamot ovat Portugalin ainoat jalostamot. Lisäksi investointihankkeen tavoitteena on parantaa näiden kahden jalostamon välistä integrointia ja synergiaa. Se tekee mahdolliseksi raskaampien raakaöljyjen käyttämisen.
- (27) Investointihankkeella pyritään pääasiassa lisäämään dieselöljyn tuotantoa bensiiniin kustannuksella. Sen mukaan raskaan raakaöljyn käytön lisääminen vähentää raaka-ainekustannuksia ja lisää joustavuutta käsiteltävien raakaöljyjen alkuperän suhteen.
- (28) Matosinhosin jalostamon muunnoshanke koostuu tarkalleen ottaen uuden tyhjötislausyksikön rakentamisesta tyhjökaasuöljyn tuottamista varten sekä uuden lämpökrakkausyksikön rakentamisesta jäljelle jäävän tyhjöjäännöksen termistä krakkausta varten.
- (29) Sinesin jalostamon muunnoshankkeessa on tarkoitus rakentaa uusi vetykrakkausyksikkö, jossa krakataan tyhjökaasuöljyä dieselin ja lentopetrolin tuottamiseksi. Investointihankkeen mukaan vetykrakkausyksikkö käyttää syöttöaineena Matosinhosin ja Sinesin jalostamoissa tuotettua tyhjökaasuöljyä ja kaasuoilyä ja hyödyntää siten täysimääräisesti kansallisten jalostuslaitosten kapasiteettia. Se käsittelee noin [] tynnyriä päivässä ja käyttää vuodessa noin [] kilotonnia pohjaöljyä ensisijaisena syöttöaineena.
- (30) Vetykrakkauksessa saadut tuotteet (nestekaasu, raskas teollisuusbensiini⁽²²⁾ ja diesel) ovat [] vedytettyjä, mikä tekee niistä laadultaan ensiluokkaisia. Investointihankkeen odotetaan lisäävän ainoastaan dieselin ja raskaan teollisuusbensiinin tuotantoa.
- (31) Investointihankkeen mukaan osa Sinesin jalostamolla tuotetusta raskaasta teollisuusbensiinistä toimitetaan Matosinhosiin raaka-aineeksi Petrogalin aromaattilaitokselle⁽²³⁾. Tämä lisää jalostamojen integroitumista. Raskaan teollisuusbensiinin lisääntynyt tuotanto on väistämätön tekninen seuraus Sinesin muunnoshankkeesta.
- (32) Investointihankkeen työt aloitettiin vuonna 2008 (ensimmäinen tilaus tehtiin 14 päivänä maaliskuuta 2008 seurausena johtokunnan 5 päivänä maaliskuuta 2008 tekemästä päätöksestä), ja ne oli määrä saada päätökseen

⁽²²⁾ Teollisuusbensiini on jalostetun raakaöljyn kevyttisla, joka sijoittuu kaasujen ja öljytuotteiden välille. Sitä käytetään petrokemian teollisuudessa syöttöaineena, koska sen krakkauksessa syntyy useita tuotteita, ja sitä voidaan käyttää myös bensiinin komponenttina (kevyt teollisuusbensiini) tai reformaatin (raskas teollisuusbensiini) tuotannossa.

⁽²³⁾ Jäljelle jäävä osa käytetään välittömästi uudelleen Sinesin jalostamon sisäisessä prosessissa.

31 päivään joulukuuta 2010 mennessä. Täysi tuotantokapasiteetti odotetaan saavutettavan vuoteen 2011 mennessä.

2.3 Yksi ainoa investointihanke

- (33) Portugali toteaa, että jalostamojen välisestä maantieteellisestä etäisyydestä (noin 450 km meriteitse) huolimatta investointihanke olisi katsottava alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen vuosille 2007–2013⁽²⁴⁾, jäljempänä 'aluetukisuuntaviivat', 60 kohdassa tarkoitetuksi yhdeksi ainoaksi investointihankkeeksi. Portugalin viranomaiset vahvistavat, että Petrogal ei ole saanut valtiontukea ilmoitetun investointihankkeen aloittamista edeltävien kolmen vuoden aikana.

2.4 Investointihankkeen kustannukset

- (34) Sinesin investoinneista aiheutuvien kustannusten nimellisarvo on [] euroa. Sinesin jalostamolle on tarkoitus myöntää tukea [] euroa (nimellisarvo), jolloin tuen intensiteetti on 16 prosenttia. Matosinhosin jalostamon investointikustannukset ovat [] euroa (nimellisarvo) ja jalostamolle on tarkoitus myöntää tukea [] euroa (nimellisarvo), jolloin tuen intensiteetti on 13 prosenttia.
- (35) Investoinnin tukikelpoiset kustannukset ovat yhteensä 974 064 894 euroa nykyarvossa ilmaistuna (nimellisarvo 1 058 934 146 euroa) ja ne koostuvat yksinomaan laitteista (ei maa-alueita tai rakennuksia). Molempien jalostamojen saaman tuen määrä nykyarvossa ilmaistuna on 121 091 314 euroa (nimellisarvo 160 484 007 euroa), eli tuen intensiteetti on 12,43 prosenttia. Tukikelpoisten menojen jakautuminen eri vuosille on esitetty taulukossa 1:

Taulukko 1

Tukikelpoiset kustannukset (euroa)	2007	2008	2009	2010	Yhteensä
Aineelliset kiinteät varat	[] (*)	[]	[]	[]	1 058 934 146

(*) Valmistelevien teknisten tutkimusten kustannukset.

2.5 Investointihankkeen rahoitus

- (36) Petrogal aikoo rahoittaa investointihankkeen käyttämällä omia varojaan hakemansa valtiontuen (nimellisarvo 160 484 007 euroa) lisäksi. Muuta valtiontukea ei ole suunnitteilla. Investointihankkeelle on myönnetty myös Euroopan investointipankin lainoja yhteensä 500 miljoonaa euroa. Kyseiset lainat hyväksyttiin vuonna 2009. Tuensaajan oma rahoitusosuus tukikelpoisista menoista on 36 prosenttia.

⁽²⁴⁾ EUVL L 54, 4.3.2006, s. 13.

2.6 Aluetuen enimmäismäärä

- (37) Portugalin vuosien 2007–2013 aluetukikartan⁽²⁵⁾ mukaan Alentejon ja Norten alueet, joilla Sinesin ja Matosinhosin jalostamot sijaitsevat, ovat oikeutettuja aluetukeen perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisen poikkeuksen nojalla. Suurille yrityksille myönnettävän alueellisen investointituen enimmäismäärä on Alentejon alueella 40 prosenttia ja Norten alueella 30 prosenttia bruttoavustusekvivalenttina (BAE) ilmaistuna.

2.7 Aluekehityksen edistäminen

- (38) Investointihankkeen odotetaan luovan kummallakin alueella suoraan noin 150 työpaikkaa ja välillisesti 450 työpaikkaa. Lisäksi Portugalin toimittamien tietojen mukaan rakennusvaiheessa luodaan noin 3 000 tilapäistä työpaikkaa.

2.8 Tukimuoto

- (39) Valtiontuki on tarkoitus myöntää tapauskohtaisena tukena, joka suunniteltiin soveltamalla 15 päivänä lokakuuta 1999 annettuun lakiin nro 409/99 perustuneen päättyneen tukiohjelman (N 97/1999) määräyksiä.

- (40) Portugalin ministerineuvosto antoi 6 päivänä maaliskuuta 2008 päätöslauselman, jonka jälkeen Portugalin hallitus, Petrogal ja Galp Energia allekirjoittivat valtiontuen myöntämiseksi kaksi sopimusta 10 päivänä maaliskuuta 2008. Nämä kaksi sopimusta olivat sopimus veroetuksien myöntämisestä ja investointisopimus, jäljempänä 'tukisopimukset'.

- (41) Allekirjoitettujen tukisopimusten mukaan verohyvityksen myöntäminen oli liitetty investointihankkeen loppuunsaattamiseen. Tuki myönnettäisiin verohyvityksenä, joka vähennetään tulevista yhtiöveromaksuista. Portugalin viranomaiset laskisivat verohyvityksen määrän prosentteina tukikelpoisesta investoinnista. Verohyvitys käytettäisiin ainoastaan investointihankkeesta aiheutuviin veroihin. Jos verohyvitystä ei voitaisi vähentää täysimääräisesti, jäljellä oleva verohyvitys voitaisiin vielä vähentää sopimuksen voimassaolon päättymiseen asti (eli 31 päivään joulukuuta 2016).

2.9 Tuen määrä

- (42) Portugali aikoo myöntää aluetukea 160 484 007 euroa (nimellisarvo) vuodesta 2011 alkaen. Portugalin viranomaisten toimittamassa taulukossa 2 esitetään yksityiskohtaisesti tuen myöntämisaikataulu:

Taulukko 2

Vuosi	Arvioitu verotettava tulo	Verot	Verohyvityksen käyttöaste (*)
2008			
2009			
2010			
2011	[]	[]	
2012	[]	[]	[]
2013	[]	[]	[]
2014	[]	[]	[]
2015	[]	[]	[]
2016	[]	[]	
			160 484 007

(*) Tietynä vuonna saadut tulot verotetaan seuraavana vuonna, joten verohyvityksen käyttöaste koskee vasta seuraavaa vuotta.

- (43) Portugali vahvisti, että investointihankkeelle myönnettävä tuki ei kasaantuisi samoihin tukikelpoisiin kustannuksiin muista paikallisista, alueellisista, kansallisista tai EU:n lähteistä saadun tuen kanssa.

- (44) Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä on, että Petrogal pitää investoinnit tukialueilla vähintään viiden vuoden ajan investointihankkeen päättymisen jälkeen.

- (45) Portugali vahvisti, että tuen myöntämisen ehtona on komission hyväksyntä.

- (46) Petrogal haki investointihankkeelle valtiontukea 22 päivänä tammikuuta 2007. Portugalin viranomaiset vahvistivat Petrogalille kirjallisesti 23 päivänä tammikuuta 2007, että jollei yksityiskohtaisesta tarkastelusta muuta johdu, investointihanke täyttää vero-ohjelmassa asetetut ehdot ennen hankkeeseen liittyvien töiden aloittamista.

- (47) Portugali sitoutui olemaan ylittämättä tässä päätöksessä säädettyä tuen enimmäismäärää ja enimmäisintensiteettiä, vaikka tukikelpoiset kustannukset nousisivat tai laskisivat.

⁽²⁵⁾ Komissio hyväksyi Portugalin aluetukikartan 7 päivänä helmikuuta 2007 asiassa N 727/2006 tehdyllä päätöksellä (EUVL C 68, 24.3.2007, s. 26).

2.10 Yleiset määräykset

(48) Portugali sitoutui toimittamaan:

- kahden kuukauden kuluessa tuen myöntämisestä jäljennöksen Petrogalille lähetetystä asiakirjasta, jolla ilmoitetaan tukisopimusten voimaantulosta;
- väliraportin (joka sisältää tiedot maksetuista tukimääristä, tukisopimuksen täytäntöönpanosta ja samassa toimipaikassa/tuotantolaitoksessa samaan aikaan aloitettuihin muista investointihankkeista) viiden vuoden välein siitä alkaen, kun komissio hyväksyy tuen;
- yksityiskohtaisen loppuraportin kuuden kuukauden kuluessa ilmoitetun myöntämissuunnitelman mukaisesti viimeisen tukierän maksamisesta.

3. SYYT MUODOLLISEN TUTKINTAMENETTELYN ALOITTAMISEEN

(49) Päätöksessään perussopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta, jäljempänä 'menettelyn aloittamispäätös', komissio ilmoitti suhtautuvansa epäilevästi siihen, täyttääkö tuki aluetukisuuntaviivojen määräykset. Tältä osin komissio esitti menettelyn aloittamispäätöksessä epäilyjä seikoista, joita käsitellään johdanto-osan 50–64 kappaleessa.

3.1 Toimenpiteen yhdenmukaisuus aluetukisuuntaviivojen yleisten määräysten kanssa

Alkuinvestointi

(50) Aluetukisuuntaviivojen 34 kohdan mukaan tavanomaisilla alkuinvestoinneilla tarkoitetaan "investointia aineelliseen ja aineettomaan omaisuuteen", joka liittyy:

- uuden laitoksen perustamiseen;
- olemassa olevan laitoksen laajentamiseen;
- laitoksen tuotannon monipuolistamiseen uusiin, täydentäviin tuotteisiin;
- olemassa olevan laitoksen tuotantoprosessin perusteelliseen muuttamiseen.

Korvausinvestoinnit, jotka eivät täytä mitään näistä edellytyksistä, ovat nimenomaisesti alkuinvestoinnin määrittämisen soveltamisalan ulkopuolella.

(51) Tältä osin komissio epäili menettelyn aloittamispäätöksessä sitä, voidaanko alkuinvestoinniksi katsoa investointihanke, jolla pyritään nykyaikaistamaan kahta jalostamoa ja integroimaan ne paremmin, lisäämään dieselin (ja teollisuusbensin) tuotantoa vähentämällä samalla bensinin tuotantoa. Komissio katsoi, että investointihankkeessa ei

ole kyse investoinnista uuteen laitokseen eikä olemassa olevan laitoksen tuotannon monipuolistamisesta uusiin, täydentäviin tuotteisiin. Sen voitaisiin kuitenkin katsoa merkitsevän tietynlaista laajentamista ja tuotantoprosessin perusteellista muuttamista.

Johdonmukainen alueellinen kehitys

(52) Komissio huomautti menettelyn aloittamispäätöksessä, että tukitoimenpidettä on arvioitava tapauskohtaisena tukena, minkä vuoksi Portugalin oli osoitettava, että investointihanke edistää aluetukisuuntaviivojen 10 kohdassa tarkoitettua johdonmukaista alueellista kehitysstrategiaa.

(53) Erityisesti komissio ilmaisi menettelyn aloittamispäätöksessä epäilyjä siitä, ylittääkö odotettu vaikutus aluekehitykseen todella tuesta aiheutuvat alakohtaiset vaikutukset (tukimäärä 160 miljoonaa euroa, jolla luodaan vain 150 suoraa työpaikkaa).

(54) Tässä yhteydessä komissio huomautti, että oli syytä epäillä tuen välttämättömyyttä, koska Petrogalin varainhoitovuoden 2008 tilinpäätöksestä ilmenee, että investointihanke on osa sen teollista strategiaa ja todennäköisesti toteutettaisiin kontrafaktuaalisessa skenaariossa ilman tukea. Komissio ilmoitti, että tuki ei näyttänyt olevan välttämätön investoinnin toteuttamiseksi (johon liittyvät työt aloitettiin vuonna 2008) ja että Petrogal olisi voinut harkita investoinnille muitakin sijoituspaikkoja. Tarpeeton tuki ei todennäköisesti edistä aluekehitystä ja voisi johtaa kilpailun kohtuuttomaan vääristymiseen.

Muodollinen kannustavaa vaikutusta koskeva vaatimus

(55) Komissio epäili menettelyn aloittamispäätöksessä sitä, täyttyvätkö aluetukisuuntaviivojen 38 kohdassa asetetut muodolliset kannustavaa vaikutusta koskevat vaatimukset. Tapauskohtaisen tuen tapauksessa toimivaltaisen viranomaisen olisi pitänyt ilmoittaa ennen hankkeen aloittamista kirjallisesti aikeesta myöntää tuki, jos komissio hyväksyy sen.

(56) Tältä osin komissio epäili menettelyn aloittamispäätöksessä sitä, täyttääkö Portugalin kirjallinen vahvistus, jonka mukaan hanke oli todellakin oikeutettu valtiontukeen, jollei yksityiskohtaisesta tarkastelusta muuta johdu, aluetukisuuntaviivojen 38 kohdan vaatimukset.

3.2 Tuen arviointi suurille investointihankkeille myönnettävää tukea koskevien säännösten mukaisesti

Yksi ainoa investointihanke

(57) Portugali on ilmoittanut kahdessa jalostamossa toteutettavan investointihankkeen yhtenä ainoana investointihankkeena. Aluetukisuuntaviivojen 60 kohdan mukaan alkuinvestointi katsotaan yhdeksi ainoaksi investointihankkeeksi, kun sitä ei voida jakaa osiin taloudellisesti kannattavasti ottaen huomioon tekniset, toiminnalliset ja strategiset yhteydet sekä välitön läheisyys.

(58) Tältä osin komissio esitti menettelyn aloittamis päätöksessä epäilyjä, jotka johtuivat jalostamojen välisestä etäisyydestä. Lisäksi investointihankkeen katsominen yhdeksi ainoaksi investointihankkeeksi merkitsisi mukautetun aluetuen enimmäismäärän soveltamista aluetukisuuntaviivojen 67 kohdassa esitetyn asteikon mukaisesti.

Tuen arviointi aluetukisuuntaviivojen 68 ja 69 kohdan säännösten perusteella

(59) Komissio esitti menettelyn aloittamis päätöksessä epäilyjä, jotka koskivat tuen arviointia aluetukisuuntaviivojen 68 ja 69 kohdan säännösten perusteella.

(60) Tarkemmin sanottuna komissio ei pystynyt päättämään, mitkä olivat investointihankkeen kannalta merkityksellisiä tuotteita. On edelleen epäselvää, ovatko kyseiset tuotteet yksinomaan diesel ja teollisuusbenssiini, kuten Portugali väittää, vai olisiko muitakin jalostustoiminnan tuotteita otettava huomioon. Jalostamotuotteiden mahdollinen korvattavuus tarjontapuolella on otettava huomioon sen lisäksi, että teollisuusbenssiiniä voidaan pitää aluetukisuuntaviivojen 69 kohdassa tarkoitettuna välituotteena.

(61) Komissiolla oli epäilyjä, jotka koskivat merkityksellisiä tuotemerkkinoita ja sitä, koskivatko merkitykselliset tuotemerkkinat niin dieselin kuin teollisuusbenssiinin osalta jalostamotasoa kuten Portugali väitti.

(62) Komissio ei ollut varma siitä, olisiko kyseessä olevien tuotteiden merkitykselliset maantieteelliset markkinat määriteltävä kansallisella, alueellisella (Iberian niemimaa) vai Euroopan talousalueen (ETA) tasolla.

(63) Lisäksi komissio epäili sitä, oliko Petrogalilla sekä Galp Energia- ja ENI-konserneilla, joihin Petrogal kuuluu, alle 25 prosentin markkinaosuus merkityksellisillä markkinoilla aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a alakohdan mukaisesti.

(64) Aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan b alakohdan perusteella komissio epäili kaikkien asianomaisten tuotteiden osalta, onko investointihankkeella luotu tuotantokapasiteetti yli 5 prosenttia merkityksellisistä markkinoista mitattuna todettavissa olevana kulutuksena, ja ylittääkö siinä tapauksessa kyseisen tuotteen todettavissa olevan kulutuksen keskimääräinen vuotuinen kasvu viiden edellisen vuoden aikana Euroopan talousalueen BKT:n keskimääräisen vuotuisen kasvun.

4. ASIANOMAISTEN ESITTÄMÄT HUOMAUTUKSET

4.1 Associação das Indústrias da Petroquímica, Química e Refinação (AIPQR) esittämät huomautukset

Investointihankkeen tarpeellisuus

(65) AIPQR katsoo, että investointihanke on välttämätön Portugalin talouden elvyttämiseksi ja keinona vahvistaa Eu-

roopan kilpailukykyä petrokemian ja jalostuksen alalla. Jos investointihanketta ei voitaisi saattaa päätökseen tai siltä puuttuisi päätökseen saattamiseksi tarvittava tuki, sillä voisi olla vakavia seurauksia petrokemian tuotantoketjun itsenäisyyteen ja tukemiseen.

Uusien investointien houkuttelu ja uusien tuotteiden kehittäminen

(66) Artensan (Artenius – Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, SA, joka on La Seda de Barcelona S.A:n espanjalainen tytäryhtiö) suunnittelema uusi puhdistetun tereftaalihapon (PTA) tuotantoyksikkö Sinesissä lisää merkittävästi La Sedan teollisuusbenssiinin tarvetta. Näin ollen teollisuusbenssiinin tuotannon lisääminen Petrogalin vetykrakkausyksikössä on ratkaisevan tärkeää La Sedan investoinnin toteuttamisen kannalta; kyseisen investoinnin arvioidaan olevan noin 400 miljoonaa euroa.

Dieselin alijäämän ja benssiinin ylijäämän supistaminen

(67) AIPQR:n mukaan investointihanke vähentää dieselin alijäämää Euroopan tasolla.

Aluekehitys ja kansainvälinen tunnus

(68) AIPQR katsoo, että Petrogalin panos on olennaisen tärkeä, jotta voitaisiin tehdä mahdolliseksi jalostustoiminnan, petrokemian ja teollisuustoimialojen kilpailukyky- ja teknologijakeskuksen kehittäminen ja edistää sitä osana Portugalin strategiaa kansallisen ja alueellisen talouden kannalta keskeisten toimialojen edistämiseksi.

Ympäristövaikutukset

(69) AIPQR:n mukaan vetykrakkauksella tuotettu dieselpolttoaine on erittäin hyvälaatuaista, mikä varmistaa aiempaa tehokkaamman palamisen ja pakokaasupäästöihin sisältyvien epäpuhtauksien pysymisen mahdollisimman vähäisinä. Dieselpolttoainetuotteiden laadun ja myös sen energiatehokkuuden ansiosta, joka investointihankkeella odotetaan saavutettavan, on mahdollista toteuttaa Petrogalin energiatehokkuussuunnitelma vuosiksi 2008–2011.

Sosiaalinen ja taloudellinen vaikutus

(70) Lisäksi AIPQR katsoo, että investointihanke edistää Matosinhosin ja Sinesin alueiden sosiaalista ja taloudellista kestävyttä sekä kokonaisuutena tarkasteltuna kansallista sosiaalista ja taloudellista kestävyttä.

4.2 Associação para a eficiência energética (CO-GEN) esittämät huomautukset

Dieselöljyn tarjonta

(71) Investointihanke on tärkeä: se lisää tarjonnan joustavuutta ja parantaa itsenäisyyttä dieselöljyn alalla.

Uusien työpaikkojen luominen

- (72) COGEN:n mukaan investointihanke antaa merkittävän tilaisuuden teknologiseen innovointiin ja luo suoraan noin 150 ja välillisesti noin 500 keskitason työpaikkaa, jotka ovat kaikki pysyviä työpaikkoja.

Energiatohokkuus

- (73) Energian osalta COGEN katsoo, että jalostamojen muuntamishankkeet mahdollistavat 14 prosentin energiansäästön. Lisäksi COGEN tuo esille, että investointihanke tekee myös mahdolliseksi sen ulkopuolisen toisentyyppisen investoinnin, jossa on kyse 82 MW:n yhteistuotantoyksikön asentamisesta kumpaankin jalostamoon. Tämä kasvattaa kyseisen teknologian kapasiteettia noin 12 prosenttia Portugalissa.

4.3 Confederação da Indústria Portuguesa (CIP) esittämät huomautukset*Dieselpolttoaineen ja bensiinin tarjonnan ja kysynnän tasapainottaminen*

- (74) CIP katsoo, että investointihankkeella korjataan Portugalin tilanne, jolle on ominaista
- i) ajoneuvojen dieselin kulutuksen ja Portugalin nykyisen jalostuskapasiteetin välinen ero, jonka seurauksena on jatkuva tarve tuoda suuria määriä dieselpolttoainetta ja myydä liikabensiiniä ulkomaille;
 - ii) tulevat polttoöljyn ylijäämät, jotka ovat seurausta siitä, että polttoöljyä ei enää käytetä sähköntuotannossa ja että polttoöljyn käytöstä teollisuudessa kannustetaan yleisesti luopumaan Portugalin kansallisessa ilmastomuutosohjelmassa;
 - iii) kansainväliset markkinasuuntaukset, jotka liittyvät raskaampien ja happamampien raakaöljylajikkeiden lisääntyneeseen ostamiseen ja jotka tarjoaisivat enemmän joustavuutta raakaöljyn valinnassa;
 - iv) vaikutus toimitusvarmuuteen.

Energiatohokkuus

- (75) CIP katsoo, että investointihanke parantaa merkittävästi kummankin jalostamon energiatohokkuutta niiden sitoumusten mukaisesti, jotka Portugali on antanut Euroopan unionille ja jotka liittyvät Euroopan energiatohokkuuden parantamiseen 10 prosentilla.

Uusien työpaikkojen luominen

- (76) CIP toteaa, että suunniteltu noin 150:n erittäin korkeaa pätevyyttä edellyttävän työpaikan ja 450 välillisen pysyvän työpaikan luominen edistää merkittävästi Portugalin talouden kehitystä. Se edistää paikallista taloutta kyseisillä

alueilla, joilla BKT asukasta kohden on pienempi kuin kansallinen keskiarvo, ja johtaa noin 5 000 tilapäisen työpaikan syntymiseen rakennusvaiheessa.

4.4 União Geral de Trabalhadoresin (UGT) esittämät huomautukset*Aluekehityksen edistäminen*

- (77) UGT katsoo, että investointihanke edistää aluekehitystä ja sillä on myönteinen vaikutus kyseessä olevien alueiden talouskehitykseen sekä sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen. Kyseessä oleville alueille ovat tunnusomaista korkeat työttömyysasteet, yksipuolinen yritysrakenne ja maan keskiarvon alapuolelle jäävä BKT asukasta kohden. Investointihankkeella on merkittävä vaikutus molempien alueiden teolliseen rakenteeseen ja koko Portugaliin, koska hankkeessa kehitetään sekä tuotantoketjun alku- että loppupään toimintoja, erityisesti sellaisilla aloilla kuten koneenrakennus ja yhteiskuntarakentaminen, sähkö tai jopa kauppa ja ateriapalvelut.

Uusien työpaikkojen luominen

- (78) UGT katsoo, että investointihanke luo uusia ja parempia työpaikkoja, erityisesti aikana, jolloin työttömyys kasvaa nopeasti taloudellisen ja yhteiskunnallisen kriisin vuoksi. Investoinnilla on tarkoitus luoda molemmissa jalostamoissa suoraan 150 työpaikkaa, joista monet edellyttävät korkeaa pätevyyttä. Lisäksi välillisesti luodaan 450 työpaikkaa ja rakennusvaiheen aikana syntyy 5 000 tilapäistä työpaikkaa. Investointihanke auttaa säilyttämään osan olemassa olevista 2 050 työpaikasta, jotka voisivat vaarantua ilman investointihanketta.

Ympäristövaikutukset

- (79) Lisäksi UGT katsoo, että investointihanke auttaa täyttämään tiukat ympäristö- ja turvallisuusnormit, sillä jalostamot varustetaan ympäristöystävällisemmällä teknologialla.

Dieselin riittämätön tarjonta

- (80) UGT:n mukaan investointihanke on erittäin tärkeä, jotta voitaisiin lisätä Portugalin riittämätöntä dieselpolttoaineen jalostus- ja tuotantokapasiteettia. Nykyinen jalostuskapasiteetti on selvästi liian pieni kotimaisen kysynnän kattamiseksi, minkä vuoksi Portugali on riippuvaisempi dieselpolttoaineen tuonnista muista maista (mikä lisää strategiaa riskejä). Dieselpolttoaineen tuonnin väheneminen pienentäisi myös nykyistä kauppataseen vajetta, joka johtuu suurelta osin energiatileistä.

Yleinen vaikutus EU:n päätavoitteisiin

- (81) Lopuksi UGT huomauttaa, että investointihanke ei ole tärkeä ainoastaan Portugalille vaan myös EU:lle, koska sen tarkoituksena on auttaa kehittämään entistä ympäristöystävällisempää ja kestävämpää taloutta.

4.5 Matosinhosin kunnan esittämät huomautukset

- (82) Matosinhosin kunta katsoo, että työpaikkojen luonnilla on suuri vaikutus alueella. Matosinhosin jalostamo luo pätevyyttä vaativia työpaikkoja, joiden palkka ylittää alueellisen keskiarvon, minkä ansiosta ostovoima alueella lisääntyy. Jalostamon ja satojen kaupallisten ja teollisten pk-yritysten toiminnalla on merkittävä vaikutus alueen bruttomääräiseen lisäarvoon, erityisesti koska alueen työttömyysaste on noin 13 prosenttia (maan keskiarvoa suurempi). Matosinhosin kunta katsoo, että investointihanke on ratkaisevan tärkeä alueelle sekä taloudelliselta että sosiaaliselta kannalta.

4.6 Sinesin kunnan esittämät huomautukset

- (83) Sinesin kunta on vakuuttunut siitä, että Sinesin jalostamon uudet tuotantoyksiköt ovat tärkeitä paikallisen ja alueellisen talouskehityksen kannalta. Hankkeella on myönteinen vaikutus alueen sosiaaliseen kehitykseen, koska alueelle syntyy pätevyyttä vaativia työpaikkoja sekä uusia ja entistä parempia pk-yrityksiä.

4.7 Confederação Geral dos Trabalhadores Portuguesesin (CGTP) esittämät huomautukset

- (84) CGTP katsoo, että investointihankkeella on erittäin myönteisiä ympäristövaikutuksia ja se on tärkeä Portugalin aluekehitykselle, sillä:
- i) se mahdollistaa monipuolisemman ja laadukkaamman tuotevalikoiman tarjoamisen maan orgaanisen kemian teollisuudelle sekä vientiin. Tämän vuoksi investointihanke vaikuttaa myönteisellä tavalla tehdasteollisuuden erikoistumisprofiiliin valorisointiin;
 - ii) se luo satoja pysyviä työpaikkoja ja tuhansia tilapäisiä työpaikkoja rakennusvaiheessa, lähinnä alueilla, joilla työttömyysasteet ovat Portugalin korkeimpia;
 - iii) se kehittää paikallista taloutta asuntojen, kaupan ja hotellien sekä muiden taloudellisten toimintojen tasolla.

4.8 Associação Industrial Portuguesa (AIP) esittämät huomautukset

- (85) AIP toteaa, että investointihanke edistää ratkaisevasti vaurauden lisääntymistä maan pohjoisalueella ja Alentejon alueella.
- (86) Norten alueella, jolla työttömyysaste on 11,6 prosenttia verrattuna kansalliseen 9,8 prosentin keskiarvoon (tiedot

vuoden 2009 kolmannelta neljännekseltä), on tällä hetkellä Portugalin korkein työttömyysaste ja erityisesti paljon pitkäaikaistyöttömiä (puolet työttömistä on hakenut työtä vähintään vuoden). Nykyisessä yhteiskunnallisessa kriisissä 500 suoran työpaikan ja 200 pysyvän välillisen työpaikan luomisella sekä myös 2 000 tilapäisen työpaikan luomisella rakennusvaiheen aikana on valtava vaikutus alueella.

- (87) Alentejon alue on tällä hetkellä yksi Portugalin korkeimmista työttömyysasteista kärsivistä alueista; alueen työttömyysaste on 10,2 prosenttia verrattuna kansalliseen 9,8 prosentin keskiarvoon (tiedot vuoden 2009 kolmannelta neljännekseltä) ja pitkäaikaistyöttömien määrä on alueella erityisen suuri (puolet työttömistä on hakenut työtä vähintään vuoden). Tässä yhteydessä 100 suoran työpaikan ja 250 pysyvän välillisen työpaikan sekä noin 3 000 rakennusvaiheen aikaisen työpaikan luomisella on merkittävä vaikutus alueella.

4.9 Kilpailijan nro 1 esittämät huomautukset

4.9.1 Menettelyn aloittamispäätöstä koskevat huomautukset

Luokittelu alkuinvestoinniksi ja yhdeksi ainoaksi investointihankkeeksi

- (88) Kilpailijan nro 1 mukaan investointihanke voidaan katsoa aluetukisuuntaviivojen 34 kohdassa tarkoitetuksi "olemassa olevan laitoksen laajentamiseksi". Investointihanketta ei voida pitää yhtenä ainoana investointihankkeena, koska se muodostuu käyttömaisuudesta, joka voitaisiin jakaa osiin "taloudellisesti kannattavasti" aluetukisuuntaviivojen 60 kohdassa tarkoitetussa merkityksessä. Sinesin ja Matosinhosin jalostamot sijaitsevat nimittäin maantieteellisesti kaukana toisistaan. Investointihankkeessa määritellään selvästi erilliset investoinnit kummallekin jalostamolle. Jalostamot voivat valita joko tyhjötislausyksikön ja lämpökrakkausyksikön ilman vetykrakkausyksikköä tai päinvastoin. Sen vuoksi jalostamoihin tehtävät investoinnit eivät välttämättä ole suoraan toisiinsa yhteydessä. Joka tapauksessa jalostamot pystyisivät toimimaan itsenäisesti ilman integroitumista. Lisäksi Matosinhosin jalostamo voisi myydä tuottamansa tyhjökaasuöljyn kansainvälisillä markkinoilla, ja Sinesissä sijaitseva vetykrakkausyksikkö voisi käyttää syöttöaineena tuotua tyhjökaasuöljyä.

Tuen vaikutus aluekehitykseen

- (89) Portugali mainitsi ainoastaan suorien ja välillisten työpaikkojen luomisen tekijänä, jonka kautta investointihanke edistää aluekehitystä. Sen vuoksi on mahdotonta osoittaa, että investointihanke edistää johdonmukaista alueellista kehitysstrategiaa ja että se täyttää taloudellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteen⁽²⁶⁾. On vaikea hyväksyä, että yli miljoonan euron käyttämistä yhtä luotua suoraa

⁽²⁶⁾ Perusteista alueellisen tuen suurien investointihankkeiden perusteelliseksi arvioimiseksi 24 päivänä kesäkuuta 2009 annetun komission tiedonannon 11 kohdan mukaisessa merkityksessä, EUVL C 223, 16.9.2009, s. 3.

työpaikkaa kohden voidaan pitää poikkeuksellisenä aluekehityksen edistämisenä. Tältä osin tuen määrää suhteessa investointihankkeella luotuihin suoriin työpaikkoihin arvioidaan komission aikaisempiin päätöksiin verrattuna (esitetään taulukossa, jossa tarkastellaan tätä suhdetta komission aikaisemmissa päätöksissä). Lisäksi kilpailija nro 1 katsoo, että investointihanke ei ole yhteydessä väitettyyn markkinoiden toimintapuitteeseen.

Tuen kannustava vaikutus

- (90) Kannustavaa vaikutusta koskevan muodollisen vaatimuksen osalta voidaan todeta, ettei Petrogal saanut ilmoitusta tuen myöntämisaikasta Portugalilta ennen töiden aloittamista. Sen vuoksi kilpailija nro 1 katsoo, että tuki ei noudata aluetukisuuntaviivojen 38 kohtaa.
- (91) Taloudellisen arvioinnin osalta kilpailija nro 1 katsoo, ettei tuki täytä välttämättömyyden arviointiperustetta eikä tuota minkäänlaista kannustavaa vaikutusta. Investointihanke on tuotannollinen investointi, jonka taloudellisenä syynä on kysynnän ja tarjonnan välinen epätasapaino ja mahdollisuus saada raskaampaa ja halvempaa raakaöljyä. Se on investointi, jolla vastataan dieselpolttoaineen kysynnän luonnolliseen kehitykseen. Muut toiminnanharjoittajat kaikkialla Euroopassa tekevät vastaavanlaisia investointeja jalostamoissa ilman valtiontukea. Näin ollen tosiasiat osoittavat, että investointihanke olisi toteutettu joka tapauksessa, joten se ei noudata 24 päivänä kesäkuuta 2009 annetun komission tiedonannon (27), jäljempänä 'perusteellista arviointia koskeva tiedonanto', 22 kohtaa.

Kyseessä olevat tuotteet

- (92) Kilpailija nro 1 katsoo, että investointihanke koskee seuraavia tuotteita:

— dieselpolttoaine (joka on lopputuote),

— teollisuusbenssiini (joka on aluetukisuuntaviivojen 69 kohdassa tarkoitettu välituote), joten myös teollisuusbenssiinistä johdetut petrokemian tuotteet on katsottava kyseessä oleviksi tuotteiksi,

— vetykrakkauksen jäännökset (jos vetykrakkausyksikkö ei ole varustettu kierrätyslaitteilla).

Tuote- ja maantieteelliset markkinat

— Diesel

- (93) Kilpailijan nro 1 mukaan Petrogal on ainoa markkinatoimija, jolla on raakaöljyn jalostuskapasiteettia Portugalissa. Petrogal on kilpailijoidensa toimittaja näillä markkinoilla. Petrogalin määräysvallassa ovat benssiinin ja dieselpolttoaineen suurimmat tuonti- ja varastointilaitokset. Petrogalilla on suurin huoltoasemaverkosto Portugalissa. Petrogalilla on määräävä asema tai vähintäänkin merkittävä markkinavoimaa monilla öljytuotteiden markkinoilla Por-

tugalissa. Kilpailija nro 1 katsoo, että merkityksellisten markkinoiden arvioinnissa ei pitäisi tarkastella ainoastaan jalostamotasoa, vaan myös kilpailutilannetta dieselpolttoaineen vähittäiskaupan ja tukkukaupan markkinoilla.

— Teollisuusbenssiini

- (94) Teollisuusbenssiinin osalta kilpailija nro 1 katsoo lisäksi, että arvioitavat merkitykselliset tuotemarkkinat eivät saisi rajoitua myyntiin jalostamosta vaan huomioon olisi otettava myös jakeluketjun loppupään toiminnot.
- (95) Merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden osalta dieselpolttoaineen kokonaistuonnin ja -viennin osuus dieselpolttoaineen kokonaismyynnistä Portugalissa on liian alhainen, jotta alueelliset markkinat voitaisiin valita merkityksellisiksi markkinoiksi. Kilpailija nro 1 katsoo, että Portugalin markkinat muodostavat merkitykselliset maantieteelliset markkinat.

Markkinaosuudet

- (96) Kilpailija nro 1 katsoo, että ENI:n toiminnot vaikutusalaan kuuluvilla tuotemarkkinoilla olisi otettava huomioon, koska yrityksen pystyessä käyttämään ratkaisevaa vaikutusvaltaa toisen yrityksen myyntipolitiikkaan on tarpeen tarkastella molempien yhteenlaskettua markkinaosuutta merkityksellisillä markkinoilla.
- (97) Kilpailija nro 1 päättelee, että aluetukisuuntaviivojen 68 kohdassa vahvistettu 25 prosentin markkinaosuutta koskeva raja-arvo ylittyy huomattavasti dieselpolttoaineen tapauksessa. Sen vuoksi investointihankkeeseen myönnettävän tuen tarkoituksena on subventoida määräävässä asemassa olevaa markkinatoimijaa, minkä ansiosta se pystyy ylläpitämään markkinavoimansa ja lisäämään sitä. Kilpailuun kohdistuu vakavia vaikutuksia, ja tuki vääristää huomattavasti merkityksellisiä markkinoita.
- (98) Yhteenvetona kilpailija nro 1 katsoo, että tuki on toimintatukea, joka vahvistaa määräävässä asemassa olevan toiminnanharjoittajan markkina-asemaa merkityksellisillä markkinoilla. Tuella ei ole minkäänlaista kannustavaa vaikutusta. Joka tapauksessa tuen kielteiset vaikutukset ovat suuremmat kuin sen mahdolliset myönteiset vaikutukset.

4.9.2 Huomautukset, jotka toimitettiin 15 päivänä syyskuuta ja 10 päivänä marraskuuta 2010 päivätyillä kirjeillä (vastauksena komission 5 päivänä elokuuta ja 13 päivänä lokakuuta 2010 esittämiin kysymyksiin)

Toteutetut samankaltaiset investointihankkeet ja niiden tuottoaste

- (99) Samankaltaisia investointihankkeita on toteutettu neljässä jalostamossa (La Rabida, Castellón, Cartagena ja Bilbao). Näillä hankkeilla pyrittiin samaan tavoitteeseen, toisin sanoen lisäämään omaisuuserien kannattavuutta ottamalla käyttöön uusia muunnosyksiköitä, jotka maksimoivat keskitisleistä saatavan tuoton, vähentävät polttoöljyn tuotantoa ja käsittelevät raskaampaa raakaöljyä. Kilpailija nro 1 viittaa myös samankaltaisiin investointihankkeisiin Italiassa (ENI:n toteuttamat hankkeet Sannazzaron ja Taranton jalostamoissa), Saksassa (Bayernoil), Liettuassa (Mazeikiu Nafta) ja Valko-Venäjällä (Slavneft).

(27) Komission tiedonanto perusteista alueellisen tuen suurien investointihankkeiden perusteelliseksi arvioimiseksi, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2009, EUVL C 223, 16.9.2009, s. 3.

(100) Kilpailijan nro 1 tiedossa ei ole mahdollista viitearvoa, johon tällaisten investointien tuottoa voitaisiin verrata: investointihankkeen kannattavuus riippuu yleensä kunkin yrityksen pääomakustannuksista ja muista näkökohdista. Kilpailija nro 1 katsoo, että kaudella, jonka aikana kyseisestä investointihankkeesta päätettiin, tuottoaste jalostusalalla oli vähintään 10 prosenttia.

Dieselin tuonnin esteet (jalostamotasolla)

(101) Kilpailija nro 1 viittaa yleisesti tuonnin esteisiin merkityksellisillä maantieteellisillä markkinoilla. Se katsoo, että suurin ongelma Portugalissa on Petrogalin määräävä asema markkinoilla; sen määräysvallassa on 100 prosenttia Portugalin jalostuskapasiteetista ja siten tärkeimmät tuonti- ja vientiterminaalit. Lisäksi se väittää, että Petrogalilla on määräävä asema tuotteen varastointikapasiteetin alalla – joidenkin riippumattomien lähteiden ⁽²⁸⁾ mukaan sillä on 90 prosenttia markkinoista. Tämän ansiosta Petrogalin osuus vähittäiskaupan myynnistä on noin 45 prosenttia ja tukkukaupan myynnistä 80 prosenttia Portugalin markkinoilla.

(102) Kilpailija nro 1 ei pystynyt kuvailemaan komissiolle tilannetta, jossa pääsy Petrogalin varastointikapasiteettiin olisi eväty.

(103) Kilpailija nro 1 katsoo, että Portugalissa on varastointikapasiteettia koskevia rajoitteita ja että varastointikustannukset samankaltaisten laitosten ja toimintojen osalta ovat Portugalissa korkeammat kuin muissa maissa, kuten Espanjassa ja Italiassa (noin 25 prosenttia korkeammat).

(104) Kilpailija nro 1 katsoo, että tuontidieselin ja Petrogalilta hankitun dieselin välillä ei ole merkittäviä hintaeroja, sillä hinnat on sidottu kansainvälisiin hintaindeksihin lisätynä logistisilla kustannuksilla.

4.10 Kilpailijan nro 2 esittämät huomautukset

4.10.1 Menettelyn aloittamispäätöstä koskevat huomautukset

(105) Kilpailija nro 2 katsoo, että investointihanke lisää Petrogalin dieselin tuotantokapasiteettia noin 2,5 miljoonalla tonnilla. Tämän seurauksena Portugalissa muuttuu dieselin pienestä tuojasta sen merkittäväksi viejäksi.

Tuen vaikutus aluekehitykseen ja sen kannustava vaikutus

(106) Kilpailija nro 2 esitti epäilyjä tuen tarpeellisuudesta, sillä Petrogal kuuluu suurelle yritykselle, joka on ENI:n omistuksessa ja määräysvallassa. Petrogal on kannattava yritys, joka on tehnyt suuria investointeja sekä tuotantoketjun alkupäässä jalostustoiminnan alalla Brasiliassa ja Angolassa että loppupäässä jakeluverkostonsa laajentamiseksi Espanjassa. Se on Portugalissa etuoikeutetussa asemassa, sillä se omistaa maan ainoat kaksi jalostamoa.

⁽²⁸⁾ PCF Energy: Downstream Monitoring Service- Europe PORTUGAL: Galp Energian määräysvallassa on noin 90 prosenttia Portugalin raakaöljyn ja öljytuotteiden varastointikapasiteetista.

(107) Petrogal on vertikaalisesti integroitunut ja suurin öljytuotteita Portugalissa markkinoiva yritys. Se on kolmanneksi suurin kilpailija Iberian niemimaalla.

(108) Kilpailija nro 2 katsoo, että valtiontuki ei täytä tuen kannustavan vaikutuksen muodollisia vaatimuksia, jotka on vahvistettu aluetukisuuntaviivojen 38 kohdassa. Investointihanke on itsessään kannattava toimenpide, joka täyttää Petrogalin keskipitkän ja pitkän aikavälin strategiset tavoitteet ja joka näin ollen toteutettaisiin joka tapauksessa.

(109) Kilpailijan nro 2 mukaan investointihanke auttaa täyttämään dieselin lisääntyvän kotimaan kysynnän, mahdollistaa sen, että Petrogalista tulee nettoviejä muille markkinoille (esimerkiksi Ranska ja Espanja), ja suurentaa Petrogalin jalostusmarginaalia.

(110) Kilpailija nro 2 katsoo, että tuen tarpeellisuutta on arvioitava perusteellista arviointia koskevan tiedonannon 2.3 kohdan säännösten perusteella.

(111) Kilpailija nro 2 viittaa alaviitteessä 31 mainittuun PFC Energyn raporttiin, jossa mainitaan, että Petrogalin investointihanke oli tosiasia jo vuonna 2006. Investointihanke voidaan toteuttaa ainoastaan Matosinhosin ja Sinesin alueilla (ei siitä syystä, että ne ovat tukialueita, vaan koska jalostamot sijaitsevat kyseisillä alueilla).

(112) Lopuksi kilpailija nro 2 katsoo, että ei ole mahdollista valita toista paikkaa investoinnille, kun on kyse olemassa olevien jalostamojen muuntamisesta.

Kyseessä olevat tuotteet ja merkitykselliset markkinat

(113) Kilpailija nro 2 esitti ainoastaan dieselpolttoainetta koskevia huomautuksia.

— Jalostamotaso

(114) Kilpailija nro 2 selittää, että vaikka tuonnille ei ole oikeudellisia esteitä, sille asettavat ehtoja (tai jopa rajoituksia) useat fyysiset tekijät (tuontivarastojen vähyys, niiden sijainti ja omistus, toissijaiseen logistiikkaverkkoon liittyvät rajoitukset) ja markkinoiden rakenteeseen liittyvät tekijät (kyky asettaa jalostamohinnat).

— Tukkukaupan taso

(115) Muut portugalilaiset markkinatoimijat tuovat 90 prosenttia dieselin kokonaistuonnista, ja niillä on tuonnissa huomattavia vaikeuksia, kuten Portugalin kilpailuviranomaisen raportissa ”Relatório final sobre os sectores dos combustíveis líquidos e do gás engarrafado em Portugal” ⁽²⁹⁾ (kilpailuviranomaisen raportti) todetaan. Kilpailija nro 2 katsoo, että kaikkien näiden tekijöiden vuoksi Portugalin markkinat ovat suljettummat kuin vastaavat markkinat muissa maissa.

⁽²⁹⁾ Julkaisupäivämäärä: 31. maaliskuuta 2009.

(116) Kilpailija nro 2 katsoo, että merkityksellisten markkinoiden arvioinnissa ei pitäisi tarkastella ainoastaan jalostamotasoa, vaan sen olisi katettava myös jakelu- ja myyntikanavat (vähittäis- ja tukkukauppa). Investointihanke lisää tuotantoa 2,5 miljoonalla tonnilla vuodessa, minkä seurauksena Portugalista tulee maa, jossa dieselin vuotuinen ylijäämä on 1,6 miljoonaa tonnia ja Sinesin jalostamossa tuotetun biodieselin vuotuinen ylijäämä 0,5 miljoonaa tonnia.

— Tukku- ja vähittäiskaupan myynti

(117) Kilpailuviranomaisen raportin mukaan tällaista myyntiä pidetään toisena tasona dieselin jakelurakenteessa. Dieselin hinta riippuu hankintahinnasta jalostamolla tai tuonnissa, johon lisätään kuljetus- ja varastointikulut ja myyntikate.

(118) Kilpailija nro 2 katsoo, että Petrogal kilpailee myös jakelutasolla, jolla sillä on selkeä kilpailuetu: Petrogalille dieselin tuotantokustannusten pienentämiseksi myönnettävä tuki vahvistaisi sen määräävää asemaa Portugalin markkinoilla (51 prosenttia tukkukaupan markkinoista ja 37 prosenttia vähittäiskaupan markkinoista).

Merkitykselliset maantieteelliset markkinat

(119) Kilpailija nro 2 katsoo, että merkitykselliset maantieteelliset markkinat ovat enintään Iberian niemimaan markkinat. Merkitykselliset maantieteelliset markkinat voisivat olla ETA:n laajuiset, jos dieselin tuonti kilpailisi tehokkaasti Portugalissa jalostetun dieselin kanssa (eli olettaen, että ei ole oikeudellisia tai taloudellisia markkinoille pääsyn esteitä).

(120) Investoinnille myönnettävä tuki vaikuttaa Petrogalin kilpailijoihin Iberian niemimaan markkinoilla, koska Espanjassa sijaitsevat jalostamot ovat tehneet ilman tukea vastaavanlaisia investointeja (joiden strategiset tavoitteet olivat hyvin samanlaisia).

(121) Jos tukku- ja vähittäiskaupan myynnin katsotaan olevan osa merkityksellisiä tuotemarkkinoita, Petrogalin markkinaosuus kansallisilla ja paikallisilla markkinoilla on selvästi yli aluetukisuuntaviivojen 68 kohdassa vahvistetun 25 prosentin raja-arvon eikä tukea ei tulisi myöntää.

Markkinaosuudet

(122) Kilpailija nro 2 katsoo, että tarjontapuolella bensiinin ja dieselin tukkumarkkinat ovat erittäin keskittyneet (neljän suurimman markkinatoimijan osuus markkinoista on yli 95 prosenttia), kuten Portugalin kilpailuviranomainen toteaa raportissaan.

(123) Petrogalin osuus tukkukaupan dieselmarkkinoista Portugalissa on määrällisesti arviolta 35–45 prosenttia. Kilpailija nro 2 katsoo, että investointihanke johtaa tuotantokapasiteetin lisääntymiseen 2,5 miljoonalla tonnilla ja tämä hanke yhdessä muiden Petrogalin toteuttamien hankkeiden kanssa johtaa siihen, että Petrogal pystyy tyydyttämään Portugalin dieselmarkkinoiden sisäisen kysynnän ja lisäksi viemään lähes 2 miljoonaa tonnia dieseliä naapurimaihin (Espanja ja Ranska).

4.10.2 *Huomautukset, jotka toimitettiin 10 päivänä syyskuuta 2010 päivätyllä kirjeellä vastauksena komission 4 päivänä elokuuta 2010 lähettämään tietopyyntöön*

Toteutetut samankaltaiset investointihankkeet ja niiden tuottoasteet

(124) Kilpailija nro 2 toteaa, että alakohtaista tuottoa koskevaa viitearvoa ei ole, koska yrityksillä on omat tuottotavoitteensa ja tuottotavoitteet voivat erota kunkin investointihankkeen erityispiirteistä riippuen. Kilpailija nro 2 luettelee viisi jalostamoa, jotka ovat toteuttaneet ilman valtiontukea vastaavanlaisia investointihankkeita, joiden arvo on yhteensä yli 6 miljardia euroa.

Dieselin tuonnin esteet (jalostamotasolla)

(125) Kilpailija nro 2 huomauttaa, että varastointikapasiteettia ja satamalaitteita on rajallisesti. Sen vuoksi kuljetukset Portugaliin tehdään pienemmissä erissä, mikä tarkoittaa korkeampia jakelukustannuksia, jotka vaikuttavat lopullisiin vähittäis- ja tukkukaupan myyntikatteisiin.

(126) Varastojen osalta kilpailija nro 2 toteaa, että laitosten omistaja (kuten Petrogal) käyttää yleensä niitä itse omia tarkoituksiaan varten. Kolmansille osapuolille kuuluvia varastointitiloja on tarjolla vähän, koska muiden toimijoiden kanssa on jo tehty pitkäaikaisia sopimuksia.

(127) Kilpailija nro 2 katsoo, että Petrogalin määräävä asema varastointitilojen alalla antaa sille kilpailijoihinsa nähden arviolta noin 3–5 Yhdysvaltain dollarin edun tonnia kohden dieselin myyntihinnassa.

5. PORTUGALIN HUOMAUTUKSET

5.1 Menettelyn aloittamispäätöstä koskevat huomautukset

(128) Portugali oikaisee, että Portugalin viranomaisten ja komission yksiköiden välinen kokous järjestettiin 11 päivänä maaliskuuta 2009. Portugali täsmentää, että investointihanke ei ole korvaus- tai parannushanke; se on muunnoshanke, jossa muutetaan jalostusprosessia, jotta voitaisiin vastata paremmin dieselin kasvavaan kysyntään. Portugali huomauttaa, että EIP osallistuu rahoitukseen ja että verohyvityksen muodossa myönnettävää tukea aletaan myöntää vuodesta 2011. Portugali katsoo myös, että investointihankkeen arviointi tapauskohtaisena tukena ei saisi johtaa arviointisääntöjen tiukentumiseen. Portugalin ja tuensaajan välinen investointihankesopimus ja tukisopimus edellyttävät nimenomaan komission myönteistä päätöstä. Koska investointihankesopimus ja tukisopimus toimitettiin komissiolle jo ilmoitusvaiheen aikana, Portugali ehdottaa sellaisen hallinnollisen kirjeen lähettämistä, jonka liitteenä ovat menettelyn aloittamispäätöksen sivulla 8 tarkoitetut investointihanke- ja tukisopimukset ja josta käy ilmi näiden sopimusten voimaantulo.

5.1.1 Investointihanketta koskevat huomautukset

Investointihanke alkuinvestointina

- (129) Portugali katsoo, että investointihanke on alkuinvestointi, joka kuuluu seuraavaan luokkaan: olemassa olevan laitoksen laajentaminen tai tuotantoprosessin perusteellinen muuttaminen.

Koko tuotantoprosessin perusteellinen muuttaminen

- (130) Portugalin mukaan uuden tyhjötislausyksikön ja uuden vetykrakkausyksikön ansiosta on mahdollista tuottaa suurempia määriä dieseliä ja siten mukauttaa dieselin tuotanto markkinoiden tarpeisiin. Tällainen mukauttaminen ei ole mahdollista jalostusjärjestelmän nykyisellä kokoonpanolla, joka tarjoaa hyvin vähän joustavuutta siirtyä bensiinin tuotannosta dieselin tuotantoon.

Olemassa olevan laitoksen laajentaminen

- (131) Matosinhosin uusi tyhjötislausyksikkö ja lämpökrakkausyksikkö, Sinesin uusi vetykrakkausyksikkö ja alkuperäiset aikaisemmat jalostusyksiköt toimivat samanaikaisesti. Sen vuoksi Portugali katsoo, että investointihankeessa on kyse tuotantojärjestelmän laajentamista, johon sisältyy tuotantoprosessin perusteellinen muuttaminen.

Hankkeen luokittelu yhdeksi ainoaksi investointihankkeeksi

- (132) Portugalin viranomaiset selittävät, että uusi prosessikonfiguraatio parantaa jalostamojen välistä toimintojen täydentävyyttä: tyhjökaasuöljy [] kuljetetaan Matosinhosista Sinesiin ja raskas teollisuusbensiini [] kuljetetaan Sinesistä Matosinhosiin. Investointihanke toteutetaan integroidussa jalostusjärjestelmässä: Sinesin ja Matosinhosin jalostamot ovat erottamattomia, erityisesti dieselin tuotannon optimoimisen vuoksi. Ainoastaan maantieteellistä kriteeriä ("välitön maantieteellinen läheisyys") ei noudateta. Investointihankkeen jakaminen kahteen osaan olisi kuitenkin keinotekoista, sillä sitä on teknisesti, toiminnallisesti ja strategisesti mahdoton jakaa ⁽³⁰⁾.

5.1.2 Markkinoiden luonnehdintaa ja merkityksellisiä tuotteita koskevat huomautukset

Merkitykselliset tuotteet

- (133) Portugali katsoo, että merkitykselliset tuotteet ovat diesel ja raskas teollisuusbensiini. Diesel on taloudellinen kimmoke investointiin ja raskas teollisuusbensiini on Sinesin tuotannon teknisesti väistämätön sivutuote.
- (134) Uudelleenkonfiguroiduissa jalostamoissa tuotettu raskas teollisuusbensiini käytetään kotimaassa Petrogalin harjoittamassa aromaattien tuotannossa Matosinhosissa ja se korvaa tuonnin (josta 92 prosenttia oli peräisin EU:n ulkopuolelta). Investointihanke lisää ainoastaan raskaan teollisuusbensiinin tuotantoa Sinesissä ([200–250] tu-

hatta tonnia vuodessa) ⁽³¹⁾. Raskaan teollisuusbensiinin lisääntynyt tuotanto Sinesissä korvaa Matosinhosin nykyisen tuonnin eikä sitä myydä kolmansille osapuolille.

- (135) Portugali selvensi, että Matosinhosin jalostamon investoinnit eivät koske niitä erityisyksikköjä, jotka käsittelevät raskaan teollisuusbensiinin reformaatiksi, aromaattien (eli teollisuusbensiinin johdannaisten) tuotannossa käytettäväksi välituotteeksi, ja sen jälkeen käsittelevät reformaatin Petrogalin Matosinhosissa sijaitsevassa aromaattilaitoksessa teollisuusbensiinin johdannaisiksi (jotka myydään markkinoilla markkinahintaan toisen sukupolven petrokemian teollisuudelle). Aromaattilaitokselta reformaatista peritty hinta ei muutu, sillä se on sidottu tasolle, joka on [10–20] prosenttia teollisuusbensiinin tuontipariteetista ja [80–90] prosenttia bensiinin vientipariteetista.

Merkitykselliset maantieteelliset markkinat

Dieselin osalta

- (136) Portugali katsoo, että sen merkitykselliset kansalliset markkinat ovat avoimet markkinat, joilla on kilpailua ja joilla ei ole kaupan esteitä. Dieselin hinnat perustuvat raakaöljyn hintaan ja jalostuskustannuksiin. Jalostajien on kilpailtava tuonnin kanssa. Portugali katsoo, että merkitykselliset maantieteelliset markkinat ovat Luoteis-Euroopan markkinat.

Teollisuusbensiinin osalta

- (137) Aikaisemmissa komission päätöksissä todetaan, että teollisuusbensiinillä käydään kansainvälistä kauppaa ja merkitykselliset tuotemarkkinat ovat vähintään Länsi-Euroopan laajuiset.

Tuensaajan markkinaosuus

- (138) Yhtymän tasolla (lukuun ottamatta ENI:ä, koska sillä ei ole jalostukseen ja vähittäiskauppaan liittyviä toimintoja Iberian niemimaan markkinoilla ja Herfindahl–Hirschman indeksi (HHI) osoittaa keskittymistason olevan alhainen Euroopan tasolla) markkinaosuus on alle 25 prosenttia alueellisella tasolla.

5.1.3 Eurooppalaiseen, kansalliseen ja alueelliseen strategiaan liittyvät hanketta koskevat huomautukset

- (139) Portugali korostaa, että investointihanke on kansallisella tai Euroopan tasolla asetettujen strategisten tavoitteiden mukainen. Dieselin tuotannon maksimointi – arviolta [1–3] miljoonaa tonnia/vuosi vuodesta 2011 alkaen – mahdollistaa kansallisen jalostusjärjestelmän jalostuskapasiteetin entistä paremman hyödyntämisen. Sen ansiosta on mahdollista tasapainottaa tarjonta ja kysyntä paremmin ja poistaa dieselin suuri alijäämä ja vähentää bensiinin liikatuotantoa.

⁽³¹⁾ Tämä kapasiteetin lisäys tapahtuu kokonaisuudessaan Sinesin jalostamossa. Sinesistä Matosinhosiin kuljetettavan teollisuusbensiinin määrä olisi 143 tuhatta tonnia vuodessa, ja se korvaisi tuonnin Matosinhosin jalostamon tarpeiden täyttäjänä. Loput 69 tuhatta tonnia/vuosi käytetään Sinesin jalostamon sisäisessä prosessissa reformointiyksikköjen syöttöaineena vedyn tuotannon lisäämiseksi vetykrakkausyksikön toimintaa varten.

⁽³⁰⁾ Aluetukisuuntaviivojen 60 kohdassa olevassa alaviitteessä 55 mainitut kriteerit.

EU:n energiariippuvuus

- (140) Portugalin mukaan investointihanke vähentää riippuvuutta Venäjän tuontidieselistä – tämä on komission (vuoden 2008 toisessa strategisessa energiakatsauksessa: Energian toimitusvarmuutta ja energia-alan solidaarisuutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma ⁽³²⁾) ja jäsenvaltioiden hyväksymä tavoite.
- (141) Dieselin kysyntä on kasvusuuntaista vuosina 2000–2025, mutta jalostamot voivat mukautua ainoastaan rajoitetusti kysynnän kehitykseen tekemättä suuria investointeja kokoonpanonsa uudistamiseen. Petrogalin investoinnilla ennakoidaan kysynnän kasvua ja vähennetään riippuvuutta tuonnista ja siihen liittyviä toimitusriskejä.
- (142) Investointihanke edistää ilmansaasteiden vähentämistä ja optimoi laitosten energiatehokkuutta. Energiankäytön järjeistämistä koskevien toimenpiteiden avulla vähennetään nykyistä energiankulutusta jalostamoissa [] prosenttia.
- (143) Kun tuotanto muunnetuissa jalostamoissa alkaa, sama lasti jalostetaan huomattavasti suuremmalla konvertointikapasiteetilla, pienemmällä energiankulutuksella ja pienemmällä päästöillä.

Tiivistelmä ympäristöhyödyistä ja niiden merkitys

- (144) Portugalin mukaan vaikutus ilman saastumiseen on erittäin merkittävä, koska investointihanke vähentää jalostamojen päästöjä ja näin ollen edistää alueellisten ja kansallisten ilmanlaatua koskevien tavoitteiden saavuttamista.
- (145) Alueellisella tasolla investointihanke on merkittävä, sillä se lisää maakaasun jalostamojen polttoainevalikoimaan ja korvaa nykyisen höyryn tuotantolaitoksen yhteistuotantolaitoksella.
- (146) Kansallisella tasolla ympäristöhyötyjä voidaan arvioida ottamalla huomioon rikkidioksidin ja typen oksidien epäpuhtauspäästöjen vähentämistä koskevassa kansallisessa ohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamisen edistäminen ⁽³³⁾.
- (147) Investointihanke parantaa dieselin laatua ja näin ollen vähentää ajoneuvojen saastuttavia päästöjä. Investointihankeella on myös myönteisiä biologisia (kasvistoon ja eläimistöön kohdistuvia) ja maisemallisia vaikutuksia.

⁽³²⁾ KOM(2008) 781 lopullinen.

⁽³³⁾ Tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisista päästörajoista 23 päivänä lokakuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/81/EY mukaisesti.

5.1.4 Huomautukset, jotka koskevat vaikutusta aluekehitykseen

Taustaa

- (148) Portugali korostaa investointihankkeen merkittävää vaikutusta aluekehitykseen, joka on seurausta siitä, että se toteutetaan kahdella muita heikommassa asemassa olevalla alueella, joilla on korkea työttömyysaste. Molemmat alueet ovat tukikelpoisia perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla. Alentejon alueella sijaitsevaan Sinesiin sovelletaan suurten yritysten tavallista 40 prosentin suuruista aluetuen enimmäisintensiteettiä ja Norten alueella sijaitsevaan Matosinhosin 30 prosentin suuruista enimmäisintensiteettiä Portugalin aluetukikartan mukaisesti. Molemmat alueet ovat lähentymistavoitealueita (sellaisina kuin ne on määritelty EU:n aluepolitiikassa), joiden asukasta kohti laskettu BKT on alle 75 prosenttia Euroopan keskiarvosta.
- (149) Portugali katsoo, että Sinesin ja Matosinhosin jalostamot ovat alueiden talouden peruspilareita. Portugali odottaa, että investointihankkeella on erittäin myönteisiä vaikutuksia työllisyyteen ja yleisemmin ottaen talousrakenteeseen Norten ja Alentejon alueilla.

i) Sines

- (150) Sinesin jalostamo sijaitsee Alentejon alueella, jolla BKT on 6 prosenttia kansallista keskiarvoa alhaisempi. Alueelle on tyypillistä alhainen yritystiheys ja kehittämistukeen ja innovointiin liittyvien kehittyneiden palvelujen puute. Vuoden 2009 kolmannella neljänneksellä työttömyysaste oli 10,2 prosenttia eli 0,4 prosenttiyksikköä suurempi kuin kansallinen keskiarvo, ja sen jälkeen se on kasvanut 11,6 prosenttiin vuoden 2010 kolmannella vuosineljänneksellä (0,7 prosenttiyksikköä yli kansallisen keskiarvon).

ii) Matosinhos

- (151) Matosinhosin jalostamo sijaitsee Porton lähistöllä Norten alueella. Norten alue on tällä hetkellä köyhin NUTS II (tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistö) alue Portugalissa, ja alueen BKT asukasta kohden oli noin 20 prosenttia alhaisempi kuin kansallinen keskiarvo vuonna 2008. Alueen talouskasvu on alle EU:n ja Portugalin keskiarvon, ja alueella on vähän koulutettua työvoimaa. Työttömyysaste oli vuoden 2009 kolmannella neljänneksellä 11,6 prosenttia, josta se kasvoi vuoden 2010 samalla neljänneksellä 13,2 prosenttiin, mikä on huomattavasti yli kansallisen keskiarvon (joka oli 9,8 prosenttia vuonna 2009 ja 10,9 prosenttia vuonna 2010).

*5.1.5 Työpaikat ja koulutus**Suorien työpaikkojen luominen*

- (152) Portugalin mukaan toimintavaiheessa investointihanke luo arviolta 150 uutta työpaikkaa, jotka liittyvät suoraan jalostamojen jalostusyksiköiden toimintaan.

- (153) Investointimenojen ja suoraan luotujen työpaikkojen määrän välinen suhde osoittaa, että jalostusala on hyvin pääomaintensiivinen. Alalla tarvitaan lisäksi korkealaatuaista erityiskoulutusta.

Välillisten ja tilapäisten työpaikkojen luominen

- (154) Investointihankkeella on merkittävää potentiaalia luoda välillisiä työpaikkoja, sillä uudet yksiköt lisäävät jalostamoiden teknologian monimutkaisuutta ja edellyttävät enemmän huoltotöitä. Jalostamoiden alihankintapolitiikan seurauksena erikoistuneiden työntekijöiden tarjoamien palvelujen kysyntä lisääntyy. Portugali katsoo, että jalostusyksiköiden kokoonpanon uudistaminen vaikuttaa merkittävästi kansalliseen teollisuusrakenteeseen, erityisesti koneenrakennus-, sähkö- ja rakennusaloilla. On arvioitu, että vilkkaimpana rakennusaikana noin 3 000 työntekijää osallistuu jalostamoiden rakentamiseen ja odotusten mukaan välillisiä pysyviä työpaikkoja luodaan noin 450. Nämä työpaikat edellyttävät pätevää henkilöstöä, jonka palkkaus ylittää tavallisesti markkinoiden keskipalkan. Tällä odotetaan olevan huomattava sosiaalinen ja taloudellinen vaikutus ympäröivään yhteisöön, erityisesti Sinein alueella.

- (155) Investointihankkeella luodaan jokaista suoraa työpaikkaa kohden kolme välillistä työpaikkaa. Tämän suhteen ja sovelletun menettelyn oikeutuksen osalta Portugali toteaa, että suhdetta olisi verrattava suhteeseen muissa saman alan investointihankkeissa. Portugali viittaa kahteen muuhun komission hyväksymään valtiontukitoimenpiteeseen (komission päätökset asioissa N 898/2006 ja N 899/2006, joissa on kyse Repsol Polimerosin ja Artensan petrokemian hankkeista)⁽³⁴⁾, ja katsoo, että investointihankkeessa ehdotettu suorien ja välillisten työpaikkojen suhde on varovaisempi ja realistisempi kuin suhde Repsol Polimerosin hankkeessa (15 välillistä työpaikkaa kutakin suoraa työpaikkaa kohden), vaikka molemmat hankkeet toteutetaan olemassa olevassa laitoksessa. Portugali toteaa myös, että investointihankkeen kustannukset ovat lähes samat kuin Artensan hankkeessa, joka on uudishanke. Portugali ottaa huomioon myös vertailukohtana HSB Solomon Associates LLC:n öljyteollisuudelle vahvistaman viitearvon, niin sanotun PEI:n (Personnel Efficiency Index). Tämä indikaattori osoittaa työtuntien määrän ekvivalenttia tislaukaskapasiteettia (*Equivalent Distillation Capacity*, EDC) kohden, eli yleisesti ottaen syntyneiden työpaikkojen määrän jalostettua raakaöljytynnyriä kohden. Asiaa koskevassa tuoreimmassa raportissa (vuoden 2008 luvut) tuensaaja ilmoitti maailmanlaajuisen indeksin olevan [50–70], kun tutkimuksen keskimääräinen arvo oli 113,7 ja Etelä- ja Keski-Euroopan arvo oli 206,8. Tämä osoittaa jalostamon sisäisten työntekijöiden määrän, [], ja että on olemassa joukko tukitoimintoja, jotka perustuvat jatkuvasti tarjottaviin ulkoisiin palveluihin. Portugali katsoo,

että tämä ulkoisten palvelujen käyttäminen varmistaa välillisten työpaikkojen syntyminen ja antaa aiheen odottaa, että välillisten työpaikkojen suhde suoriin työpaikkoihin on suurempi kuin Artensan tapauksessa. Näin ollen verrattuna tässä johdanto-osan kappaleessa kuvailtuihin komission päätöksiin Portugali toteaa, että tämä strategia on viety äärimmilleen Repsol Polimerosin hankkeessa (sisäisten resurssien mahdollisimman vähäinen käyttö ja ulkoisten resurssien mahdollisimman suuri käyttö). Artensan tapaus osoittaa päinvastaisen, nimittäin tasapainon sisäisten ja ulkoisten resurssien käytössä. Portugali katsoo, että ehdotettu suhde 3:1 noudattaa jalostusteollisuuden suhdelukua ja kuvastaa asianmukaisesti Petrogalin toimintojen ulkoistamisastetta (kuten huollon alalla).

- (156) Myöhemmässä vastauksessaan Portugali vahvistaa tätä väittämää lainaamalla tuoreempaa komission julkaisemaa asiakirjaa⁽³⁵⁾, joka Portugalin mielestä osoittaa suhdeluvun olevan välillä 4:1–6:1: ”vaikka tuotannonala työllistää suoraan ainoastaan 100 000 ihmistä EU:ssa, voidaan katsoa, että peräti 400 000–600 000 työpaikkaa riippuu suoraan EU:n jalostusteollisuudesta”. Saman asiakirjan, alaviitteessä 41 mainitaan ”lisäksi 600 000 työpaikkaa logistiikan ja markkinoinnin alalla”, jolloin suhdeluku voisi olla jopa 12:1.

Turvautuvat työpaikat

- (157) Muodollisen tutkintamenettelyn aikana Portugali ilmoitti toisessa komissiolle toimitetussa asiakirjassa (kustannus- ja työanalyysi) investointihankkeen ansiosta turvautuvien työpaikkojen määrän, sillä oli selvää, että vaihtoehtoisessa skenaariossa ilman investointia Petrogal olisi toteuttanut joitakin rakenneuudistustoimenpiteitä, kuten vähentänyt työvoimaansa. Jos investointihanketta ei olisi toteutettu, olisi menetetty yhteensä 1 240 työpaikkaa – 150 suoraa työpaikkaa + 450 välillistä työpaikkaa (hankkeen välitön seurauksena) ja lisäksi arviolta 160 suoraa työpaikkaa + 480 välillistä työpaikkaa seurauksena kustannusleikkaustoimenpiteistä, joita olisi toteutettava vastauksena jalostusmarginaalien pienentymiseen jalostamoiden nykyisellä kokoonpanolla.

Vaikutus alueiden sosiaaliseen ja taloudelliseen hyvinvointiin

- (158) Portugali korostaa, että investointihankkeessa käytetään pääasiassa päteviä työntekijöitä, joiden palkka on [] keskimääräinen palkka paikallisilla markkinoilla. Sosioekonomiset vaikutukset ympäröiviin yhteisöihin edistävät muiden yritysten ja toimintojen kehittämistä. Tämän

⁽³⁴⁾ Valtiontuki N 898/06 – REPSOL Polimeros, komission päätös 10.7.2007 (EUVL C 220, 20.9.2007, s. 3) ja valtiontuki N 899/06 Artensa - (Artenius) – Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, SA, komission päätös 10.7.2007 (EUVL C 227, 27.9.2007, s. 2).

⁽³⁵⁾ Komission tiedonannon ”Energiainfrastruktuurien painopisteet vuodelle 2020 ja sen jälkeen – Suunnitelma integroitua eurooppalaista energiaverkkoa varten” liitteenä olevan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Refining and the Supply of Petroleum Products in the EU”, päivätty 17. marraskuuta 2010, 3.2.7 kohta, SEC(2010) 1398 lopullinen, saatavilla komission verkkosivustolla.

vuoksi investointihankkeesta on hyötyä infrastruktuurien ja laitosten rakentamiselle ja uudistamiselle Porton ja Sinesin alueilla ja sillä luodaan edellytykset, jotka ovat tarpeen näiden alueiden etenemiseksi uuteen vaiheeseen elämänlaadun ja kilpailukykyyn osalta.

- (159) Vastauksessaan Portugali korostaa myös sitä, että "rakennusvaiheen aikana hankkeella on merkittävä vaikutus kansalliseen teollisuusrakenteeseen, sillä se edistää paikallisten yritysten perustamista ja kehittämistä. Kun hanke on saatu kunnolla käyntiin, se edistää uusien huoltotöihin liittyvien yritysten perustamista ja siten se lujittaa jatkossakin alueellista dynamiikkaa". Näin ollen "Petrogal auttaa tällä aloitteella tasapainottamaan vähemmän kehittyneiden alueiden kilpailukykyä suhteessa kansalliseen keskiarvoon. Lisäksi hankkeella on myönteinen vaikutus liiketoimintaan Alentejon alueella ja alueen altistumiseen ulkomaisille markkinoille".
- (160) Koska investointihanke lisää raaka-aineiden ja valmistettujen tuotteiden virtausta jalostamojen välillä, sen odotetaan vaikuttavan erittäin myönteisesti satamainfrastruktuureihin Sinesissä ja Leixõesissä⁽³⁶⁾ lisäämällä merkittävästi niiden toimintaa ja käyttöä ja siten myös niiden toimintatuloja.
- (161) Lopuksi Portugali katsoo, että Petrogal varmistaa sen, että investointihankkeen käyttöaika on vähintään 30 vuotta, mikä on osoitus pitkäaikaisesta sitoumuksesta alueellisiin, kansallisiin ja eurooppalaisiin tavoitteisiin.

Koulutus ja yhteistyöhankkeet

- (162) Investointihanke myös parantaa osaltaan alueen osaamis-pääomaa. Investointihankkeeseen osallistuvan henkilöstön (uusien työntekijöiden ja nykyisen henkilöstön) kouluttamista varten luodaan rakenteita, joilla edistetään ammatillista pätevyyttä ja koulutusta, yhteistyössä Alentejo Litoralin teknisen oppilaitoksen⁽³⁷⁾ kanssa Sinesin teollisuus- ja logistiikka-alueen⁽³⁸⁾ liiketoimintakeskuksessa.
- (163) Siltä osin kuin on kyse yhteyksistä T&K-hankkeisiin ja yhteistyöstä yliopistojen kanssa Portugali mainitsee, että jalostamot ovat alueellisia kehityskeskuksia tutkimuksen ja koulutuksen alalla. Portugalin mukaan investointihankkeella on todennäköisesti myönteinen vaikutus ja se voi johtaa Portugalin ja koulutuskeskusten välisiin uusiin sopimuksiin tieteen ja tekniikan alalla.

Tuki investointihankkeella luotua työpaikkaa kohden

- (164) Portugalin mukaan investoinnin ja luotujen työpaikkojen suhdeluku osoittaa mittasuhteiden olevan täysin kohtuul-

lisiä ottaen erityisesti huomioon, että jalostusala on hyvin pääomavaltainen ja edellyttää erittäin ammattitaitoista työvoimaa ja suuria investointeja osaavan työvoiman koulutukseen. Komissio hyväksyi yhtä suuren tuen luotua työpaikkaa kohden Repsol Polimerosin ja Artensan petrokemian alan hankkeissa⁽³⁹⁾.

Kustannus-hyötyanalyysi

- (165) Komission pyynnöstä laatia kustannus-hyötyanalyysi ja hankkeen arviointi, joka on verrattavissa rakennerahastoista yhteisrahoitusta saavista suurista hankkeista vaadittuun arviointiin⁽⁴⁰⁾, Portugali toimitti asiakirjan, jolla pyritään pääasiassa määrittämään investointihankkeesta aiheutuvat sosiaaliset ja taloudelliset hyödyt. Asiakirjassa viitataan taloudelliseen vaikutukseen, joka johtuu investoinnista aiheutuvista myönteisistä seikoista, kuten hankkeen verotus; suorat työpaikat (verot); välilliset työpaikat (verot); vältetyt työttömyystuet; kulutusvero (alv); hiilidioksidipäästöjen vähentyminen liikenteen ja teollisuuden aloilla; Portugalin valtion ulkomaanvelan korkojen välttäminen; rahti ja seisonta-aika (verot); Leixõesin sataman ylimääräiset tulot; ja paikallisyhteisöjen kehityksen tukeminen.

- (166) Investointihankkeen paikallisia hyötyjä ovat seuraavat: kulutusvero (alv); Leixõesin sataman ylimääräiset tulot; ja paikallisyhteisöjen kehityksen tukeminen (yhteensä 49 miljoonaa euroa nettonykyarvona). Muita etuja (yhteensä 454 miljoonaa euroa nettonykyarvona) puolestaan voidaan pitää etuina, joista on hyötyä koko kansantaloudelle ja jotka voidaan näin ollen kohdistaa vain osittain asianomaisille alueille. Olettaen, että tämä kansallinen etu leviää suhteellisesti kaikille Portugalin alueille niiden taloudellisen painoarvon mukaisesti, ja koska Norten ja Alentejon alueiden osuus kansallisesta BKT:stä oli 34,8 prosenttia vuonna 2007, alueellinen kokonaishyöty (195 miljoonaa euroa nettonykyarvona) ylittää selvästi investointihankkeelle myönnetyn tuen (121 miljoonaa euroa nettonykyarvona).

5.1.6 Tuen välttämättömyyttä koskevat huomautukset

Tuen kannustava vaikutus

- (167) Portugali korosti, että tuki vaikutti käytännössä ratkaisevasti Portugalin investointipäätökseen, sillä investointi oli välttämätön kannattavuuden varmistamiseksi. Galpin hallintoneuvosto hyväksyi investointihankkeen 5 päivänä maaliskuuta 2008 saatuaan kansallisten viranomaisten 23 päivänä tammikuuta 2007 päivätyyn kirjeen tukikelpoisuudesta. Ensimmäinen sitoumus tilata laitteita tehtiin 14 päivänä maaliskuuta 2008 eli sen jälkeen, kun tukisopimukset oli allekirjoitettu Portugalin hallituksen kanssa 10 päivänä maaliskuuta 2008.

⁽³⁶⁾ Leixõesin satama on Matosinhosin merisatama.

⁽³⁷⁾ Escola Tecnológica do Litoral Alentejano.

⁽³⁸⁾ Zona Industrial e Logística de Sines.

⁽³⁹⁾ Ks. alaviite 34.

⁽⁴⁰⁾ Rakennerahastojen mukaisten investointihankkeiden kustannus-hyötyanalyysi, ks. komission asetuksen (EY) N:o 1828/2006 liitteessä II oleva E kohta (EUVL L 371, 27.12.2006, s. 1), muutettu asetuksella (EU) N:o 832/2010 (EUVL L 248, 22.9.2010, s. 1).

Tuen välttämättömyys

- (168) Ilman tukea investointihanketta ei olisi toteutettu, koska sen kannattavuus ei olisi ollut perusteltu.
- (169) Vuonna 2001 Galpin hallintoneuvosto päätti olla toteuttamatta aikaisempaa toimintasuunnitelmaa Matosinhosin jalostamon parantamiseksi, koska hankkeen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE) oli pienempi kuin Galp Energian painotetut keskimääräiset pääomakustannukset (WACC) jalostusalalla.
- (170) Vuonna 2005 Galpin hallintoneuvosto tarkasteli uudeleen strategista tilaisuutta toteuttaa molempia jalostamoita koskeva muunnoshanke. Sen jälkeen kun sisäisesti oli tutkittu vaihtoehtoisia investointihankkeita, Sinesin ja Matosinhosin muunnoshanke esitettiin hallintoneuvoston hyväksyttäväksi maaliskuussa 2008. Tarkistetun [] miljoonan euron investoinnin sisäisen tuottoasteen laskettiin olevan [8–10] prosenttia ilman kannustimia, toisin sanoen [] prosenttiyksikköä suurempi kuin Galp Energian jalostustoimintojen keskimääräiset pääomakustannukset ([7–9] prosenttia).
- (171) Galpin hallintoneuvoston maaliskuussa 2008 tekemä päätös perustui seuraavaan analyysiin investointihankkeen sisäisen korkokannan (Internal Return Rate, IRR) mielekkyydestä

Taulukko 3

Tuen kanssa	Nettonykyarvo	[100–150] milj. euroa
	Tuottoaste/IRR	[9–11] %
Ilman tukea	Nettonykyarvo	[1–50] milj. euroa
	Tuottoaste/IRR	[8–10] %

Lähde: GALP

- (172) Galp Energian hallituksen 10 päivänä tammikuuta 2008 esittämien näkemysten mukaan yhtiön WACC oli [7–9] prosenttia ja sisäinen tuottovaatimus ("hurdle rate" eli pääomakustannuksiin lisättävä riskipreemio⁽⁴¹⁾) [10–12] prosenttia toimituksen, jalostuksen ja logistiikan alalla.
- (173) Portugali totesi, että Galp Energia asettama WACC ja sisäinen tuottovaatimus olivat jalostusalan yleisen käytännön mukaisia ja että kaikki alan suuret yritykset hyväksyvät yleisesti näiden taloudellisten kriteerien käytön. Näiden lausuntojen tueksi Portugali toimitti komissiolle Citigroupin, Bloombergin ja Broker Researchin vuonna 2010 laatiman taulukon, jossa vertaillaan alalla toimivien merkittävien yritysten WACC-lukuja.

- (174) Portugali pitää kiinni siitä, että investointipäätös oli ja on edelleen sopuosoinnussa käytännön ja niiden tavanomaisen kannattavuustekijöiden kanssa, joita tuensaaja edellyttää kaikissa hankkeissaan. Kannattavuuden osalta voidaan todeta, että WACC-käsitteen lisäksi lisäperusteena käytetään tuottovaatimusta. Ennusteet tulevista rahavirroista eivät yleensä ole pettämättömiä. Kassavirtaennusteisiin liittyy aina epävarmuutta (riski); mitä kauemmaksi ajassa ne menevät, sitä suurempi on mahdollisuus, että arvio on summittainen ja sisältää virheitä. Yleisin keino ratkaista epävarmuus on lisätä pääomakustannuksiin (WACC) riskipreemio ja käyttää sen astetta investoinnilta edellytettynä vähimmäistuottoasteena (hurdle rate). Sen vuoksi tuottovaatimuksen ja WACC:n välinen ero merkitsee ylimääräistä voittoa, jota odotetaan investointipäätöstä tehtäessä, koska siinä huomioidaan ennustettuihin tuleviin kassavirtoihin liittyvä lisäriski. Portugalin mukaan tuottovaatimusta alettiin käyttää Galp Energian investointihankkeiden analysoinnissa ja niistä päätettäessä jo vuonna 2002. Kyseisenä vuonna määritettiin, että hankkeisiin sovellettava tuottovaatimus olisi WACC, jota korotetaan [1–5] prosenttiyksikköä. Vuonna 2006 Galp Energia päätti laskea tuottovaatimuksen hieman eri tavalla. Sen sijaan, että se olisi lisännyt [1–5] prosenttiyksikköä WACC:hen, se päätti nostaa WACC:tä [10–50] prosenttia ($WACC_{2006} + tuottovaatimus_{2006} = [1,1-1,5] \times WACC_{2006}$). Tämä uusi kriteeri oli seurausta sisäisestä painotuksesta, jonka mukaan prosenttiosuuden käyttäminen perustana näytti absoluuttisen arvon käyttämistä sopivammalta ja johdonmukaisemmalta, koska WACC vaihtelee eri liiketoiminta-aloilla. Lisäselityksenä Portugali toimitti komissiolle Galp Energian vuosina 2002–2006 soveltamat WACC:t ja tuottovaatimukset kullakin toimialalla: öljytuotteiden tarjonta, jalostus ja markkinointi, etsintä ja tuotanto, kaasu ja sähkö.

- (175) Portugali väitti, että tämäntyyppisiä hankkeita koskevien kansainvälisesti tunnustettujen standardien mukaan siitä syystä, että investoinnin vaihtelu on vielä merkittävää teknisen suunnittelun vaiheessa, Galpin hallintoneuvosto ei katsonut näin tärkeän hankkeen olevan toteutettavissa, jos tuottoaste on niin lähellä WACC:tä, koska tuotto voisi helposti jäädä alle kyseisen viitearvon.

- (176) Kun kuitenkin otetaan huomioon verokannustinten myöntäminen investointihankkeessa, investointihankkeen tuotto olisi [9–11] prosenttia, joka investointihankkeen strategisen luonteen vuoksi katsottiin hyväksyttäväksi vähimmäismääräksi käynnistämistä ja laitetoimittajien kanssa tehtyjen sitoumusten hyväksymistä varten.

- (177) Portugali on toimittanut luettelon vaihtoehtoisista investointihankkeista, jotka Petrogal olisi voinut toteuttaa ajankohtana, jolloin investointihankkeesta päätettiin. Koska uusiin investointeihin on käytettävissä rajallisesti taloudellisia resursseja, useat Galp Energian liiketoiminta-alat kilpailevat keskenään näistä rajallisista resursseista ja valintapolitiikka on tiukka.

(41) Tarkempi selostus johdanto-osan 232 kappaleessa.

- (178) Jos tukisopimusta ei olisi allekirjoitettu Portugalin valtion kanssa ja investointihanke ei olisi toteutunut, kummankin jalostamon kilpailukyky olisi väistämättä heikentynyt. Portugalin mukaan ilman investointihanketta jalostamoiden kapasiteetin käyttöaste olisi laskettu [80–90] prosenttiin, jotta se vastaisi bensiinin ja polttoöljyn markkinoiden kysynnän laskevaa suuntausta (tutkimusten mukaan kysyntä laskee merkittävästi vuodesta 2008 vuoteen 2020 mennessä, nimittäin [20–30]–[40–50] prosenttia). Jalostamoiden jalostusmarginaalit olisivat olleet hyvin pienet. Tämän tilanteen vastapainoksi olisi toteutettu radikaali rakenneuudistus, johon olisi liittynyt irtisanomisia.
- (179) Koska komissio epäili, että Galpin hallintoneuvosto ei ollut ottanut päätöksessään huomioon muutoksia liiketoimintaympäristössä, Portugalia pyydettiin toimittamaan yksityiskohtainen analyysi vaihtoehtoisesta skenaariosta ilman investointihanketta. Tätä varten Portugalia pyydettiin esittämään investointihankkeen sisäinen korkokanta, joka kuvastaa jalostamojen mahdollista kannattavuutta, jos investointihanketta ei olisi toteutettu ja ottaen huomioon jalostusmarginaalien pienentyminen.
- (180) Taulukossa 4 on tiivistelmä Portugalin esittämästä vaihtoehtoisesta skenaariosta:

Taulukko 4

		Liiketoimintatapaus	Uusi investoinnin lopullinen arvo
Tuen kanssa	Nettonykyarvo	[200–250] milj. euroa	[150–200] milj. euroa
	Tuottoaste/IRR	[10–12] %	[10–12] %
Ilman tukea	Nettonykyarvo	[100–150] milj. euroa	[100–150] milj. euroa
	Tuottoaste/IRR	[9–11] %	[9–11] %

- (181) Portugalin mukaan ”se, että hanke voi olla yritykselle erittäin merkittävä, jopa strateginen, ei tarkoita sitä, että se on ainoa hanke tai kiistaton hanke, jos sisäinen korkokanta ei nouse hyväksyttävälle vähimmäistasolle (kuten vuonna 2001 oli).

5.2 Portugalin kolmansien huomautuksista esittämät huomiot

- (182) Portugali painottaa eri yhteisöjen (kunnat, ammattiliitot sekä alakohtaiset ja toimialajärjestöt) suurta osallistumista menettelyyn ja luettelee kaikki huomautukset, joissa tuetaan investointihankkeen merkitystä aluekehityksen ja energiatehokkuuden kannalta.

5.2.1 Kilpailijoiden nro 1 ja 2 esittämiä huomautuksia koskevat huomiot

- (183) Portugali täydentää 21 päivänä tammikuuta 2010 lähettämäänsä vastausta selittämällä, että tyhjösyyttöäineen markkinat ovat erittäin epävakaat eivätkä ne takaa Sinesin vetykrakkausyksikön kokoluokkaa olevan vetykrakkausyksikön edellyttämää tyhjökaasuöljyn vakaata tarjontaa. Vetykrakkausjäynnösten tuotannon osalta Portugali toteaa, että se on lähes merkityksetöntä, koska vetykrakkausyksikkö käyttää isokrakkausteknologiaa.

Hankkeen vaikutus aluekehitykseen

- (184) Portugali toistaa, että investointihanke edistää aluekehitystä epäedullisessa asemassa olevilla alueilla (työpaikkojen luominen ja säilyttäminen, yöntekijöiden koulutus, mittakaavaedut, teknologian siirto, heijastusvaikutukset jne.), vaikka se toteutetaan jo olemassa olevissa jalostamoissa. Tämän vahvistavat kaikki saadut myönteiset huomautukset. Portugali korostaa myös investointihankkeen strategista merkitystä ja ympäristöarvoa niiden huomautusten vastapainoksi, joiden mukaan työllistäminen on ainoa alueellinen hyöty.

- (185) Kilpailijan nro 1 laatimasta taulukosta, jossa tarkastellaan tuen ja luotujen työpaikkojen suhdelukua muissa tapauskohtaisissa aluetukihankkeissa (ks. johdanto-osan 89 kappale), Portugali huomautti, ettei siihen sisälly muita jalostusalan hankkeita tai muita pääomavaltaisia tuotannonaloja. Tästä syystä investointihanketta ei pitäisi verrata taulukossa esitettyihin hankkeisiin vaan sitä olisi verrattava suurille investointihankkeille samalla toimialalla myönnettyyn tukeen (ks. valtioneuvoston päätös N 898/06 – Repsol Polimeros, komission päätös 10. heinäkuuta 2007, ja valtioneuvoston päätös N 899/06 – Artensa (Artenius) – Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, SA, komission päätös 10. heinäkuuta 2007, joissa tuen ja luotujen työpaikkojen suhde on verrattavissa Petrogalin hankkeeseen).

- (186) Samoin jos välillisten työpaikkojen ja suorien työpaikkojen suhdetta verrataan vertailukelpoisiin hankkeisiin (kuten johdanto-osan 185 kappaleessa mainitut hankkeet), saadaan vastaavia lukuja.

Tuen välttämättömyys

- (187) Portugali muistuttaa, että Galpin hallintoneuvosto hyväksyi investointihankkeen maaliskuussa 2008 saatuaan tammikuussa 2007 Portugalin viranomaisilta kirjallisen vahvistuksen siitä, että investointihanke oli tukikelpoinen. Näin ollen tuki oli ehdollisesti (edellytti erityisesti komission hyväksyntää) myönnetty ennen töiden aloittamista. Ensimmäinen sitova tilaus tehtiin maaliskuussa 2008 sen jälkeen kun Petrogal oli allekirjoittanut tukisopimukset.

(188) Portugali kiistää kolmansien huomautukset, joiden mukaan Petrogal oli jo vuonna 2006 päättänyt käynnistää investointihankkeen.

(189) Portugali myöntää, että ennen lopullisen päätöksen tekemistä tehtiin toteutettavuustutkimuksia. Vaikka tällaiset tiedot ovat ehdottoman välttämättömiä Galpin hallintoneuvostolle päätöstä tehtäessä, se ei tarkoita sitä, että Galpin hallintoneuvosto oli jo tehnyt päätöksen.

(190) Portugali väittää, että investointihanketta ei olisi toteutettu ilman tukea.

(191) Portugali selittää, että investointihankkeen sisäinen kokokanta oli riittämätön verrattuna riskiin ja Galp Energian kehityksen kannalta tärkeiden muiden hankkeiden ([]) houkuttelevuuteen. Tämän seurauksena investointihanketta ei olisi toteutettu ilman tukea.

Merkitykselliset tuotemerkkinat ja maantieteelliset markkinat

(192) Portugali päättelee kolmansilta saatujen huomautusten perusteella, että merkitykselliset maantieteelliset markkinat eivät ole Portugalin markkinat vaan vähintään Iberian niemimaan markkinat.

(193) Portugali täsmentää, että Petrogalin markkinaosuudet dieselin markkinoilla (jalostamotasolla, tukkukaupan tasolla ja vähittäiskaupan tasolla) eivät koskaan ylitä 25:tä prosenttia, jos merkitykselliset maantieteelliset markkinat ovat Iberian niemimaan markkinat tai laajemmat markkinat.

(194) Portugali vahvistaa, että joka tapauksessa investointihanke ei vaikuta dieselin tukku- ja vähittäiskaupan markkinoihin, koska jalostamohinnat asetetaan markkinaehtojen mukaan: Petrogal käyttäytyy siten hinnanottajana. Muussa tapauksessa Petrogalin asiakkaat voisivat helposti siirtyä tuontiin, koska Portugalin mukaan dieselin tuonnille muista jäsenvaltioista ei ole esteitä (teknisiä, tariffeihin liittyviä, logistisia⁽⁴²⁾ jne.). Portugalin tuontia koskevat vaatimukset vastaavat EU:n vaatimuksia.

(195) Portugali toimitti dieselin tuontia Portugaliin (maitse ja meritse) koskevia lukuja.

⁽⁴²⁾ Kolmansien osapuolten varastointikapasiteetti on 428 000 m³, mikä merkitsee 2,9 miljoonan tonnin toimituskapasiteettia vuodessa (8 kiertoa vuodessa); tämä on yli puolet kansallisista markkinoista. Lisäksi dieseliä tuodaan myös maitse Espanjan kapillaariverkon kautta.

Taulukko 5

Dieselin tuonti ja vienti

Vuosi		2006	2007	2008	2009
TUONTI	Yhteensä (tuhatta tonnia)	638	776	1,011	1,478
	Petrogal	[]	[]	[]	[]
	Muut	[]	[]	[]	[]
VIENTI	Yhteensä (tuhatta tonnia)	314	192	164	95
	Petrogal	[]	[]	[]	[]
	Muut	[]	[]	[]	[]

Lähde: DGEG (kursiivilla) ja Petrogalin tiedot.

(196) Lisäksi Portugalissa on riittävästi varastointikapasiteettia. Portugali toimitti tietoja, jotka osoittavat, että eri toimijat ovat toteuttaneet erilaisia strategisia vaihtoehtoja (varastointikapasiteettiin investointi tai tilojen vuokraaminen) ja että molemmat vaihtoehdot ovat mahdollisia ja kannattavia. Tärkeimmät toimijat eivät ole lisänneet varastointikapasiteettiaan, vaikka se olisi ollut mahdollista markkinoilla, mikä osoittaa, että niillä on tarpeeksi varastointikapasiteettia markkinointitoimintojaan varten. Portugali osoittaa, että dieselin kokonaistuonti on kasvanut jatkuvasti ja vienti laskenut hieman. Tämä johtuu markkinoiden jatkuvasta kasvusta ja paikallisen tuotantokapasiteetin kasvavasta alijäämästä. Vuoden 2009 luvuista ilmenee vaikutus, joka Sinesin jalostamossa tapahtuneella onnettomuudella oli – onnettomuus rajoitti useiden viikkojen ajan jalostamon toimintaa ja tuotantoa. Toimijoiden oli lisättävä tuontiaan kyseisenä vuonna, mikä osoittaa, että on olemassa vaihtoehtoisia toimituslähteitä.

(197) Dieselin tuonti Portugaliin vuonna 2009 oli 27,2 prosenttia dieselin kokonaiskulutuksesta kyseisenä vuonna. Aiempina vuosina dieselin keskimääräinen tuonti oli noin 14 prosenttia suhteessa dieselin vuotuisen kulutukseen Portugalissa (noin 5,4 miljoonaa tonnia).

(198) Sen vuoksi Portugali katsoo, että Portugalin dieselmarkkinat ovat avoimet ja kilpailuun perustuvat markkinat, joilla kauppaa on helpotettu ja hinnat perustuvat raakaöljyn hintaan ja jalostuskustannuksiin ja ne on määritelty vaihtoehtoisen Platts-hinnoilla tuonnin perusteella.

(199) Raskaan teollisuusbenssiinin osalta Portugali katsoo, että markkinat ovat vähintään Euroopan talousalueen laajuiset, koska teollisuusbenssiini on kansainvälisen kaupan kohteena oleva tuote.

6. ARVIOINTI TUKITOIMENPITEESTÄ

6.1 Valtiontuen olemassaolo

- (200) Perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan ja muiden perussopimuksen määräysten soveltamista rajoittamatta jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (201) Portugalin tuki Petrogalille myönnetään verohyvityksen muodossa. Tuki voidaan siis katsoa jäsenvaltion myöntämäksi ja valtion varoista myönnettyksi perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaisessa merkityksessä.
- (202) Tuki on myönnetty yhdelle yritykselle, Petrogalille, eli tuki on valikoivaa.
- (203) Tuki myönnetään investoinnille, joka johtaa dieselin ja raskaan teollisuusbensiniin tuotannon lisääntymiseen. Koska kyseisillä tuotteilla käydään kauppaa jäsenvaltioiden välillä, toimenpide vaikuttaa todennäköisesti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Petrogalille myönnetty tuki vapauttaa yrityksen kustannuksista, joista sen tavallisesti olisi vastattava itse. Näin ollen Petrogal saa taloudellisen edun kilpailijoihinsa nähden. Suosimalla Petrogalia ja sen tuotantoa tällä tavoin tuki vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua.
- (204) Tämän vuoksi komissio katsoo, että tuki on perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.
- (205) Sen jälkeen kun on todettu, että tuki on perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, on arvioitava, voidaanko se katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi.

6.2 Tukitoimenpiteen sääntöjenmukaisuus

- (206) Ilmoittamalla tuesta ennen sen täytäntöönpanoa Portugali on noudattanut perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdassa määrättyä ilmoitusvelvollisuutta.

6.3 Arvioinnin oikeusperusta

- (207) Koska tuen tarkoituksena on edistää aluekehitystä, tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille arvioidaan aluetukisuuntaviivojen perusteella, erityisesti suuria investointihankkeita koskevan 4.3 jakson säännösten perusteella, sekä perusteellista arviointia koskevassa tiedonannossa vahvistettujen suurille investointihankkeille myönnettävän aluetuen perusteellista arviointia koskevien kriteerien perusteella,

ellei muodollisessa tutkintamenettelyssä ilmene, että aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a alakohdassa vahvistettu raja-arvo ("markkinaosuustesti") ja 68 kohdan b alakohdassa vahvistettu raja-arvo ("kapasiteetin lisääntymistä ja markkinoiden suorituskykyä mittaavat testit") eivät ylity.

- (208) Komission on tehtävä arviointinsa kolmessa vaiheessa:
- ensin sen on arvioitava, onko toimenpide aluetukisuuntaviivojen yleisten säännösten mukainen;
 - toiseksi sen on tarkistettava, eivätkö 68 kohdan a ja b alakohdan testit, jotka koskevat markkinaosuutta, kapasiteetin lisäystä ja markkinoiden suorituskykyä, varmasti täyty;
 - kolmanneksi se voi toisen vaiheen tuloksista riippuen aloittaa perusteellisen arvioinnin.

6.4 Yhdenmukaisuus aluetukisuuntaviivojen yleisten säännösten kanssa – menettelyn aloittamispäätöksessä esitettyjen epäilyjen varmistaminen

- (209) Komissio varmisti, oliko myönnetty tuki aluetukisuuntaviivojen yleisten säännösten mukaista. Arvioinnin perusteella komissio teki seuraavat havainnot:

Alkuinvestointi

- (210) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmoitti suhtautuvansa epäilevästi siihen, onko investointihankkeessa kyse alkuinvestoinnista vai voitaisiinko se katsoa korvausinvestoinniksi.
- (211) Komissio otti huomioon Portugalin esittämät huomautukset, jotka on esitetty johdanto-osan 130 ja 131 kapaleessa ja joiden mukaan investoinnit johtavat olemassa olevan laitoksen laajentamiseen ja olemassa olevan laitoksen tuotantoprosessin perusteelliseen muuttumiseen ja että sen vuoksi investointi voidaan katsoa aluetukisuuntaviivojen 34 kohdassa määritellyksi alkuinvestoinniksi.
- (212) Uusi tyhjötislausyksikkö ja lämpökrakkausyksikkö Mato-sinhosissa ja uusi vetykrakkausyksikkö Sinesissä toimivat samanaikaisesti alkuperäisten aikaisempien jalostusyksikköiden kanssa; sen vuoksi investointihankkeessa ei ole kyse tuotantojärjestelmän korvaamisesta vaan laajentamisesta. Lisäksi investointihanke muuttaa jalostamoja siten, että ne saavat uutta teknologista infrastruktuuria, jolla raskaampaa raakaöljyä voidaan muuntaa bensiiniksi ja dieseliksi.

- (213) Kilpailija nro 1 ei kiistä investoinnin luokittelua alkuinvestoinniksi, mutta sen mielestä investoinnissa on kyse pelkästään olemassa olevan laitoksen laajentamisesta.
- (214) Näin ollen komissio katsoo, että investointihanke on aluetukisuuntaviivojen 34 kohdassa tarkoitettu alkuinvestointi, joten investointihankkeen luokittelua alkuinvestoinniksi koskevat epäilykset poistuvat.

Muodollinen kannustava vaikutus

- (215) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio epäili sitä, täyttyivätkö aluetukisuuntaviivojen 38 kohdassa vahvistetut tapauskohtaisen tukeen sovellettavat muodollista kannustavaa vaikutusta koskevat vaatimukset. Erityisesti komissio ilmaisi epäilyksensä siitä, voisiko Portugalin kirjallinen vahvistus, jonka mukaan investointihanke täyttää ohjelmassa⁽⁴³⁾ vahvistetut tukikelpoisuusedellytykset, jollei yksityiskohtaisesta tarkastelusta muuta johdu, korvata vaaditun kirjallisen ilmoituksen aikeesta myöntää tuki.
- (216) Aluetukisuuntaviivojen 38 kohdan sanamuoto on seuraava: ”On tärkeää varmistaa, että aluetuki todella kannustaa tekemään investointeja, joita ei muuten tehtäisi tukialueilla. Tämän vuoksi tukea voidaan myöntää tukiohjelmien perusteella ainoastaan, jos tuensaaja on tehnyt tukihakemuksen ja tukiohjelman hallinnoinnista vastaava viranomais on vahvistanut kirjallisesti, että jollei yksityiskohtaisesta tarkastelusta muuta johdu, hanke täyttää periaatteessa ohjelmassa tukikelpoisuudelle asetetut edellytykset ennen hankkeen aloittamista. (...). Tapauskohtaisen tuen osalta toimivaltaisen viranomaisen on täytynyt tehdä aiesopimus, jossa edellytetään, että komissio hyväksyy toimenpiteen, jotta tukea voidaan myöntää ennen hankkeen aloittamista. Jos hanke aloitetaan ennen kuin tässä kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, koko hankkeelle ei voida myöntää tukea.”

- (217) ”Töiden aloittaminen” määrittellen aluetukisuuntaviivojen alaviitteessä 40 joko rakennustöiden aloittamiseksi tai ensimmäiseksi vakaaksi sitoumukseksi tilata laitteita.

- (218) Komissio otti huomioon seuraavat Portugalin toimittamat tiedot:

- Petrogal haki tukea 22 päivänä tammikuuta 2007.
- Portugali vahvisti periaatteessa tukihankkeen tukikelpoisuuden 23 päivänä tammikuuta 2007.

⁽⁴³⁾ Tässä tapauksessa tuensaaja esitti tukihakemuksen 22 päivänä tammikuuta 2007 sellaisen tukiohjelman nojalla, jonka voimassaoloaika oli päättynyt (ks. edellä johdanto-osan 46 kappale). Tuki ilmoitettiin alun perin tämän päättyneen ohjelman erikseen ilmoitettavana soveltamistapauksena; ilmoitusta muutettiin myöhemmin, ja tuki ilmoitettiin päättyneen ohjelman ulkopuolisena tapauskohtaisena tukena.

- Portugalin ministerineuvosto hyväksyi tuen 6 päivänä maaliskuuta 2008, mutta tuen myöntäminen edellyttää komission hyväksyntää eikä Petrogal hyödy tuesta ennen vuotta 2011 (kun investoinnit on saatu päätökseen).

- Petrogalin hallintoneuvosto antoi luvan aloittaa laitteiden tilaamisen 8 päivänä maaliskuuta 2008.

- Ensimmäinen sitova tilaus tehtiin 14 päivänä maaliskuuta 2008. Investointiin liittyvät rakennustyöt aloitettiin Sinesissä marraskuussa 2008 ja Matosinhosissa tammikuussa 2009.

- (219) Komissio katsoo, että Portugalin ja Petrogalin 10 päivänä maaliskuuta 2008 allekirjoittamat tukisopimukset ja ministerineuvoston 6 päivänä maaliskuuta 2008 antamien päätöslauselmien julkaiseminen Portugalin virallisessa lehdessä⁽⁴⁴⁾ vähintään vastaavat aiesopimusta ja niiden on katsottava olevan tiukempi todiste muodollisesta kannustavasta vaikutuksesta kuin aluetukisuuntaviivojen 38 kohdassa edellytetty aiesopimus. Tukisopimukset allekirjoitettiin ennen investointihankkeeseen liittyvien töiden aloittamista.

- (220) Tämän vuoksi komissio katsoo, että muodollista kannustavaa vaikutusta koskevat epäilykset ovat poistuneet.

Vaikutus aluekehitykseen ja tuen välttämättömyys

- (221) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio epäili investointien vaikutusta aluekehitykseen. Tässä yhteydessä komissio esitti myös epäilyjä tuen välttämättömyydestä ja korosti, että tarpeeton tuki ei todennäköisesti edistä aluekehitystä ja voi aiheuttaa sellaista kilpailun vääristymistä, jota ei voida hyväksyä⁽⁴⁵⁾.

Tuen välttämättömyys

- (222) Kilpailijat nro 1 ja 2 totesivat, että Petrogal olisi toteuttanut investointihankkeen myös ilman tukea. Niiden mielestä se on tuotannollinen investointi, jonka taloudellisenä kimmokkeena on dieselin kysynnän ja tarjonnan välinen epätasapaino ja mahdollisuus saada raskaampaa ja halvempaa raakaöljyä. Muut toiminnanharjoittajat kaikkialla Euroopassa tekevät vastaavanlaisia investointeja ja lostamoissaan ilman valtiontukea.

⁽⁴⁴⁾ Resolução do Conselho de Ministros n. 55/2008, julkaistu virallisessa lehdessä Diário da República 1. serie n.- 60, 26.3.2008, s. 1734.

⁽⁴⁵⁾ Ks. valtiontuki C 34/09 (ex N 588/08) – Portugali – suuri investointihanke – PETROGAL SA, komission päätös 19. marraskuuta 2009, 3.3 jakso.

- (223) Sen vuoksi on arvioitava, onko tuki välttämätön tuensajan kannustamiseksi tekemään investointi, jota ei muuten olisi toteutettu näillä kahdella tukialueella, vai olisiko investointihanke toteutettu joka tapauksessa. Tässä yhteydessä komission on selvitettävä, muuttiko tuki Petrogalin käyttäytymistä siten, että se toteutti lisäinvestointeja kyseisillä alueilla.
- (224) Näyttää siltä, että strateginen investointipäätös tehtiin vuonna 2006. Tämä ilmenee Galp Energian lokakuussa 2006 julkaisemasta asiakirjasta⁽⁴⁶⁾. Kuten Galp Energian vuoden 2006 vuosikertomuksessa todetaan, yhtiön hallintoneuvosto päätti investointihankkeesta 23 päivänä tammikuuta 2007⁽⁴⁷⁾ ja 5 päivänä maaliskuuta 2008 (saatuaan 23 päivänä tammikuuta 2007 päivätyn kansallisten viranomaisten kirjeen tukikelpoisuudesta). Hallintoneuvosto teki operatiivisen päätöksen ensimmäisten investointihankkeeseen liittyvien laitteiden tilaamisesta 14 päivänä maaliskuuta 2008.
- (225) Portugali totesi, että Petrogal toteutti investoinnin vasta vuonna 2008 heikon taloudellisen elinkelpoisuutensa vuoksi ja että Galpin hallintoneuvosto lopulta päätti aloittaa laitteiden tilaamisen ja rakennustyöt vasta sen jälkeen, kun Portugalin hallitus oli hyväksynyt asiaa koskevan ministerineuvoston päätöslauselman.
- (226) Portugali väittää, että valtiontuen saatavuus vaikutti ratkaisevasti Petrogalin investointipäätökseen. Ilman tukea investointihankkeesta olisi luovuttu. Petrogal olisi toteuttanut vaihtoehtoisen rakenneuudistussuunnitelman mukauttaakseen jalostustoimintojaan muuttuneisiin markkinaolosuhteisiin ja raakaöljyn toimitustilanteeseen. Lisäksi
- käytettävissä olevat varat olisi käytetty investointeihin ja lostustoiminnan ulkopuolisiin vaihtoehtoisin hankkeisiin.
- (227) Portugali toimitti Petrogalille kuuluvia asiakirjoja, jotka sisältävät analyysin investointihankkeen odotetusta sisäisestä korkokannasta (IRR) ja pääomakustannuksista (WACC) sekä luettelon mahdollisista vaihtoehtoisista investoinneista, jotka Galp Energia olisi voinut toteuttaa käytettävissä olevalla pääomalla.
- (228) Komissio katsoo, että Galpin hallintoneuvostolle 23 päivänä tammikuuta 2007 ja 5 päivänä maaliskuuta 2008 esitetyt asiakirjat olivat ratkaisevia arvioitaessa tuen tarpeellisuutta, sillä hallintoneuvoston päätös perustui kyseisiin asiakirjoihin.
- (229) Portugalin mukaan Galpin hallintoneuvostolle vuonna 2008 toimitetut laskelmat osoittivat investointihankkeen sisäisen korkokannan olevan ilman tukea [8–10] prosenttia. Tämä sisäinen korkokanta on selvästi suurempi kuin Petrogalin WACC, joka on [7–9] prosenttia.
- (230) Portugali totesi kuitenkin, että Galpin hallintoneuvoston päätökset perustuivat jo vuonna 2002 käyttöön otettuun tuottovaatimukseen perustuvaan lähestymistapaan. Tuottovaatimus tai pienin hyväksyttävä tuottoaste on hankkeen vähimmäistuottoaste, jonka päättäjä on valmis hyväksymään ennen hankkeen aloittamista ottaen huomioon hankkeeseen liittyvän riskin ja muista hankkeista luopumisesta aiheutuvat vaihtoehtoiskustannukset. Tuottovaatimuksesta (hurdle rate) käytettäviä ilmaisuja ovat myös "cut-off rate" ja "benchmark rate".
- (231) Vuodesta 2006 jalostamatoimintojen sisäiseksi tuottovaatimukseksi asetettiin [110–150] prosenttia WACC:stä eli [10–12] prosenttia. Tavallisesti investointipäätöstä ei tehtäisi, jos laskettu sisäinen korkokanta ei ylitä tätä raja-arvoa. Tässä tapauksessa tuki nostaa sisäistä korkokantaa [1–3] prosenttiyksikköä, [8–10] prosentista [9–11] prosenttiin, kuten ilmenee johdanto-osan 171 kappaleessa olevasta taulukosta 3, jossa esitetään hallintoneuvostolle vuonna 2008 toimitetut laskelmat. Vaikka tuella mukautettu sisäinen korkokanta on edelleen huomattavasti alle sisäisen tuottovaatimuksen, tuen aikaansaama ylimääräinen varmuusmarginaali oli Galpin hallintoneuvoston mielestä riittävä lopullisen hyväksynnän antamiseksi investointihankkeelle.
- (232) Tuottovaatimus on väline, jota yritykset käyttävät päätöksentekotilanteissa, joihin liittyy suuria riskejä, ja se voi sen vuoksi vaihdella hankkeisiin liittyvän riskitason mukaan. Tuottovaatimukseen voi vaikuttaa myös se valuutta, jonka määräisenä se lasketaan: valuutta-alueilla, joilla on korkea inflaatio, tuottovaatimus on suurempi kuin alueilla, joilla hinnat ovat vakaat.

⁽⁴⁶⁾ GALP ENERGIA SGPS SA, Prospecto de oferta pública de venda e de admissão à negociação, lokakuu 2006, saatavilla internetissä osoitteessa <http://web3.cmv.m.pt/sdi2004/emitentes/docs/fsd11332.pdf>. Tässä asiakirjassa todetaan seuraavaa: "Optimizar as Capacidades de Refinação. A Galp Energia pretende adaptar os activos de refinação às exigências do mercado, expandindo e modernizando a refinaria de Sines, onde planeia investir num novo projecto de conversão que deverá estar concluído no final de 2010. A Galp Energia tem como objectivo não só aumentar a rentabilidade dos investimentos através da optimização das matérias-primas e da gama de produtos refinados, mas também melhorar a integração das duas refinarias existentes, de modo a retirar vantagens das suas diferentes características de refinação e alcançar um processo integrado e complementar de refinação. Está em curso a avaliação de duas alternativas para a configuração do novo projecto de conversão na refinaria de Sines, o montante de investimento está estimado em aproximadamente 1.000 milhões de Euros e o aumento esperado na margem de refinação é de cerca de US\$3,0 por barril após a conclusão do projecto"

⁽⁴⁷⁾ GALP ENERGIA, vuosikertomus 2006, saatavilla verkkosivustolla www.galpenergia.com. Vuosikertomuksen sivulla 19 todetaan seuraavaa: "MUUNNOSHANKE JA JALOSTAMOJEN OPTIMOINTI Hallintoneuvosto hyväksyi 23 päivänä tammikuuta 2007 Sinesin ja Porton jalostamojen muunnoshankkeen ja prosessien optimoinnin, joiden tarkoituksena on lisätä dieselin tuotantoa 2,5 miljoonaa tonnia ja vähentää polttoöljyn tuotantoa. Dieselin tuotannon lisäämisellä on tarkoitus vastata kysynnän kasvuun Iberian niemimaan markkinoilla ja hyödyntää dieselin ja polttoöljyn hintojen välistä eroa kansainvälisillä markkinoilla. Nämä investoinnit mahdollistavat myös raskaamman raakaöljyn käsittelyn."

(233) Tähän mennessä aluetukea koskevissa valtiontukipäätöksissä ei ole käytetty tuottovaatimuksen käsitettä päätöksessä tuen välttämättömyydestä ja kannustavasta vaikutuksesta. Tuottovaatimuksen käsitettä ei myöskään mainita perusteellista arviointia koskevassa tiedonannossa. Tuottovaatimuksen käsitettä on kuitenkin jo käytetty muutamassa valtiontukipäätöksessä (esim. valtiontuki N 204/2010 – Ruotsi – T&K-tuki Volvo Aerolle Trent XWB ICC:tä varten, komission päätös 23.2.2011, ei vielä julkaistu EUVL:ssä). Nämä päätökset perustuvat pääasiassa yhteisön puitteisiin tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtiontuelle⁽⁴⁸⁾ ja niissä on kyse hankkeista, joihin liittyy suuri riski.

(234) Portugali korostaa, että investointihankkeeseen liittyy useita riskejä, minkä vuoksi on perusteltua käyttää tuottovaatimukseen perustuvaa lähestymistapaa. Investointihanke on suurin Portugalissa koskaan toteutettu tuotannonlinen investointi. Investointihankkeen toteuttaminen kestää useita vuosia. Investointihankkeelle on äärimmäisen vaikea tehdä kustannusarvioita: Portugali onkin esittänyt lukuja, jotka osoittavat, että alkuperäiset kustannusarviot ovat todellisuudessa ylittyneet selvästi. Koska investointihanke on pitkän aikavälin hanke, jalostamojen katteita koskevien pitkän aikavälin ennusteiden tekeminen on erittäin vaikeaa, erityisesti tilanteessa, jossa pitkällä aikavälillä perinteiset polttomoottoriautot saatetaan korvata sähköautoilla tai muunlaisilla autoilla.

(235) Vuonna 2006 tehdyssä empiirisessä tutkimuksessa⁽⁴⁹⁾, jossa analysoidaan yli sataa yritysten itse ilmoittamaa tuottovaatimusta (pääasiassa pohjoisamerikkalaisia yrityksiä), todetaan keskimääräisen tuottovaatimuksen olevan 14,1 prosenttia ja absoluuttisen eron WACC:n ja tuottovaatimuksen välillä 5 prosenttiyksikköä eli noin 155 prosenttia suhteessa WACC:hen. Tämän perusteella Petrogalin ja Galp Energian jalostamoalalla soveltama tuottovaatimus ei näytä lähtökohtaisesti liian suurelta.

(236) Näiden seikkojen perusteella ja ottaen erityisesti huomioon alan ja tapauksen erityispiirteet (investointihankkeen suuruudesta aiheutuvat merkittävät riskit ja pitkä käyttöaika) komissio katsoo, että tuottovaatimus voidaan ottaa huomioon tehtäessä päätöstä siitä, oliko tuki välttämätön kannustimena investointihankkeen toteuttamiseen.

(237) Kilpailijat nro 1 ja 2 vahvistivat, että jalostamotoiminnalle ei ole olemassa alakohtaista viitearvoa. Kilpailija nro 1 totesi kuitenkin, että sen mielestä 10 prosentin suuruinen viitearvo (eli tuottoaste) olisi riittävä investoin-

tihankkeen toteuttamiseksi. Komissio toteaa, että tämä 10 prosentin viitearvo on hyvin lähellä sitä tuen jälkeistä [9–11] prosentin suuruisia sisäistä korkokantaa, joka esitettiin vuonna 2008 Galpin hallintoneuvostolle. Tämän vuoksi komissio katsoo, että tuki ei ylitä sitä määrää, joka kilpailijan mielestä olisi tarpeen hyväksyttävän sisäisen korkokannan saavuttamiseksi.

(238) Näyttää siis siltä, että laskettu sisäinen korkokanta tulee tukitoimenpiteen ansiosta lähemmäksi Petrogalin tuottovaatimusta ja kilpailijan nro 1 esittämää viitearvoa. Tuen jälkeinen sisäinen korkokanta ei ylitä Petrogalin tuottovaatimusta eikä kilpailijan esittämää viitearvoa, minkä perusteella tuki ei näytä kohtuuttomalta. Se, että investointipäätös tehtiin vuonna 2008 tilanteessa, jossa tuen jälkeinen sisäinen korkokanta oli edelleen huomattavasti alle ilmoitetun tuottovaatimuksen, ei yksin riitä asettamaan kyseenalaiseksi tuottovaatimuksen merkitystä. Galpin hallintoneuvoston aikaisemmista lausunnoista ilmenee, että se oli tietoinen investointihankkeen strategisesta merkityksestä jalostusmarginaalien pienemisen pysäyttämiseksi. Vaikka tuottovaatimukseen ei täysin päästy, tämä strateginen tekijä näyttää riittäneen oikeuttamaan pienen poikkeaman tuottovaatimuksesta.

(239) Tämän vuoksi komissio katsoo, että tuki oli välttämätön investointiin kannustamiseksi eikä se ylittänyt tähän tarkoitukseen välttämätöntä määrää. Tältä osin ei täysin pidä paikkaansa, että kaikki toimijat eri puolilla Eurooppaa olisivat toteuttaneet vastaavia investointeja jalostamoissaan ilman valtiontukea. Komissio on esimerkiksi analysoinut muita vastaavanlaisten investointien tukitoimenpiteitä. Erityisesti voidaan mainita komission päätös asiassa N283/2004⁽⁵⁰⁾, joka koski vetykrakkausyksikköä.

Alueellinen vaikutus

(240) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmaisi aluetukisuuntaviivojen 10 kohtaan viitaten epäilyjä tuen ja investointihankkeen vaikutuksesta aluekehitykseen. Se korosti luotujen työpaikkojen vähäistä määrää (150 työpaikkaa) verrattuna tuen määrään (160 miljoonaa euroa) ja sitä, tasoittiko odotettavissa oleva vaikutus aluekehitykseen todella tuesta aiheutuvat alakohtaiset vaikutukset.

(241) Komissio toteaa, että kuten myös kilpailija nro 1 korosti, tuen määrä luotua työpaikkaa kohden todella ylittää huomattavasti tuen määrän työpaikkaa kohden aikaisemmissa tapauskohtaista tukea koskevissa asioissa (ks.

⁽⁴⁸⁾ EUVL C 323, 30.12.2006, s. 1.

⁽⁴⁹⁾ Meier I. ja Tarhan V., Corporate investment decision practices and the hurdle rate premium puzzle, helmikuu 2006, Southern Finance Association Meetings, Destin, Ranska.

⁽⁵⁰⁾ Komission päätös, tehty 20 päivänä lokakuuta 2004, valtiontuesta N 283/2004 – Ranska – Tuki Total-yhtiölle (Gonfreville) (EUVL C 136, 3.6.2005, s. 44).

johdanto-osan 89 kappale). Useissa kielteisissä päätöksissä⁽⁵¹⁾ on todettu alueellisen vaikutuksen olevan riittämättömän luotujen työpaikkojen lukumäärän perusteella.

- (242) Portugali myöntää, että tuen määrä luotua suoraa työpaikkaa kohden on erittäin korkea; tämä selittyy kuitenkin investointihankkeen pääomavaltaisella luonteella, joka on ominaista alan investoinneille. Komissio on hyväksynyt aikaisemmin alan tukiohjelmien yksittäisiä soveltamistapauksia, joissa tuen määrä luotua työpaikkaa kohden on ollut vieläkin suurempi⁽⁵²⁾. Portugali katsoo, että huomioon olisi otettava muitakin tekijöitä kuin tuen määrä suoraa työpaikkaa kohden, kuten välillisten työpaikkojen ja tilapäisten työpaikkojen luomisen merkitys sekä muut asiaan liittyvät seikat.
- (243) Aiemmissä päätöksissään komissio on aina ottanut huomioon suorien työpaikkojen luomisen. Lisäksi välillisten työpaikkojen luominen on otettu huomioon useissa päätöksissä⁽⁵³⁾.
- (244) Portugali väitti ensin, että jokainen luotu (tai menetetty) suora työpaikka johtaisi myös kolmeen välilliseen työpaikkaan. Tätä 3:1 suhdelukua perusteltiin viittaamalla muihin samaa toimialaa koskeviin portugalilaisiin valtioneutoihin⁽⁵⁴⁾, joiden tapauksessa komissio on aikaisemmin hyväksynyt samanlaisia tai suurempia suhdelukuja. Mahdollisuus luoda välillisiä työpaikkoja johtuu huoltotoiminnoista, jotka ovat todennäköisesti hankkeesta eniten hyötyvä markkinasegmentti. Tämä on seurausta jalostamojen teknologian monimutkaistumisesta, joka johtaa siihen, että palveluja, joissa tarvitaan yhä erikoistuneimpia työntekijöitä ja teknikoita, hankitaan alihankintana.
- (245) Portugali viittasi väitteensä tueksi hiljattain julkaistuuun petrokemian alaa koskevaan komission valmisteluasiakir-

jaan⁽⁵⁵⁾, jossa todetaan, että vaikka toimiala työllistää suoraan ainoastaan 100 000 henkeä EU:ssa, voidaan katsoa, että peräti 400 000–600 000 työpaikkaa on suoraan yhteydessä EU:n jalostusalaan. Saman asiakirjan alaviitteessä 41 mainitaan vielä lisäksi 600 000 työpaikkaa logistiikan ja markkinoinnin alalla. Tämän perusteella suurempi suhdeluku kuin 3:1, nimittäin 4:1–6:1, ja ottaen huomioon työpaikkojen luominen logistiikan ja markkinoinnin alalla, jopa 12:1, saattaisi olla perusteltu.

- (246) Portugali totesi myös, että vaihtoehtoisessa skenaariossa, jossa tukea ei myönnettäisi eikä hanketta toteutettaisi, Petrogal olisi saneerannut jalostamonsa ja vähentänyt työvoimaansa, jolloin olisi menetetty 160 suoraa työpaikkaa. Sen vuoksi komission olisi arvioidessaan tuen vaikutusta aluekehitykseen otettava huomioon 310 luotua tai säilytettyä työpaikkaa⁽⁵⁶⁾ ja noin 930⁽⁵⁷⁾ –3 720 investointihankkeen synnyttämää välillistä työpaikkaa, jotka lieventäisivät kohtuutonta tukimäärää luotua suoraa työpaikkaa kohden.
- (247) Lisäksi Portugali korosti, että investointihanke on suurin koskaan Portugalissa toteutettu yksittäinen investointi ja se luo 3 000 tilapäistä työpaikkaa kyseisillä alueilla rakennusvaiheen aikana.
- (248) Lisäksi aiemmissä päätöksissään⁽⁵⁸⁾ tapauskohtaisen alueen hyväksymisestä komissio on viitannut seuraavien tekijöiden tärkeyteen:
- työntekijöiden tulojen lisääminen (paremmin palkattujen suorien ja välillisten työpaikkojen luominen),
 - sosiaalinen hyvinvointi alueella (parantamalla ympäristö- ja elinoloja, tukemalla paikallisia tapahtumia),
 - osaamis pääoman parantaminen (koulutuksella, tohtorinkoulutusohjelmilla),

⁽⁵¹⁾ Ks. valtioneutoja C 8/09 (ex N 357/08), Friel Acerra, komission päätös 15. syyskuuta 2010 (EUVL L 46, 19.2.2011, s. 28), C 12/07 (ex N 799/06), Glunz & Jensen, komission päätös 19.2.2011 (EUVL L 178, 5.7.2008, s. 38) ja C 57/07 (ex N 843/06), Alas Slovakia, komission päätös 4. kesäkuuta 2008 (EUVL L 248, 17.9.2008, s. 19).

⁽⁵²⁾ Ks. valtioneutoja N 898/06 – REPSOL Polimeros, ja N 899/06 – Artensa (Artenius) – Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, SA, komission päätökset 10. heinäkuuta 2007. Näissä asioissa tuen ja luotujen työpaikkojen suhde on verrattavissa Petrogalin hankkeeseen.

⁽⁵³⁾ Komission päätökset seuraavissa asioissa: N 447/09, TietoEnator Sp. z o.o., päätös 17. marraskuuta 2009 (EUVL C 25, 2.2.2010, s. 8), N 828/06, Bridgestone Stargard, päätös 25. kesäkuuta 2007 (EUVL C 278, 21.11.2007, s. 2), N 630/05, MAN Trucks, päätös 13. helmikuuta 2006 (EUVL C 126, 30.5.2006, s. 5), N 251/06, LG Innotek Poland, päätös 6. elokuuta 2007 (EUVL C 270, 13.11.2007, s. 7).

⁽⁵⁴⁾ Ks. komission päätökset valtioneutoja N 898/06, Repsol Polimeros, päätös 10. heinäkuuta 2007, ja N 899/06, Artensa (Artenius) – Produção e Comercialização de Ácido Tereftálico Purificado e Produtos Conexos, SA., päätös 10.7.2007.

⁽⁵⁵⁾ Komission tiedonannon ”Energiainfrastruktuurien painopisteet vuodelle 2020 ja sen jälkeen – Suunnitelma integroitua eurooppalaista energiaverkkoa varten” liitteenä olevan komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Refining and the Supply of Petroleum Products in the EU”, päivätty 17. marraskuuta 2010, 3.2.7 kohta, SEC(2010) 1398 lopullinen, saatavilla komission verkkosivustolla.

⁽⁵⁶⁾ Työpaikkojen säilyttäminen on äskettäin otettu huomioon myös komission 29. toukokuuta 2009 valtioneutoja N 381/08, Pirelli Industrie Pneumatici S.r.l., tekemässä päätöksessä (EUVL C 284, 25.11.2009, s. 11).

⁽⁵⁷⁾ Käyttäen varovaisempaa suhdelukua 3:1.

⁽⁵⁸⁾ Esimerkiksi komission päätöksissä asioissa N 730/07, SIA Ekobriketes, päätös 24. kesäkuuta 2008 (EUVL C 210, 19.8.2008, s. 1), N 729/07, SIA Eko Osta, päätös 15. tammikuuta 2009 (EUVL C 80, 3.4.2009, s. 2) ja N 500/08, Baňa Čary a.s., päätös 24. maaliskuuta 2009 (EUVL C 147, 27.6.2009, s. 6).

- T&K-toiminnan, teknologian ja taitotiedon siirron edistäminen (investoinnin seurauksena),
- alihankkijoiden töiden lisääminen kyseisillä alueilla,
- olemassa olevien satamarakenteiden parempi hyödyntäminen.

Nämä tekijät ovat ilman muuta positiivisia tekijöitä, jotka voitaisiin ottaa huomioon arvioitaessa tuen ja investointihankkeen vaikutusta aluekehitykseen Portugalissa.

- (249) Näin ollen Portugalin viranomaisten ja useiden asianomaisten osapuolten huomautuksissa viitataan muunlaisen tärkeään vaikutukseen, jossa on kyse sosiaalisista ja ympäristövaikutuksista, koulutuksen lisääntymisestä ja yhteistyösopimuksista korkeakoulujen kanssa.
- (250) Portugali viittasi myös toimitusketjun kehittämiseen ja vaikutukseen, joka uusien yksiköiden rakentamisella on kansalliseen teollisuusrakenteeseen ja sitä kautta yhdyskuntarakentamiseen, rakennusalaan ja koneenrakennuksen kokoonpanotöihin. Tämä on varmasti myönteinen vaikutus, mutta se on ainoastaan tilapäinen tai yleisluonteinen (ks. johdanto-osan 154 kappale).
- (251) Komissio ottaa huomioon Portugalin esittämät investointihankkeen pysyvät myönteiset heijastusvaikutukset asianomaisilla alueilla. Erityisesti jalostamojen odotettu pitkä käyttöikä (jalostamojen odotetaan toimivan vähintään 30 vuotta), myönteinen vaikutus alihankintaan, koulutuksen suuri määrä sekä koulujen ja yliopistojen kanssa tehtyjen yhteistyösopimusten määrä ovat osoitus jalostamojen tärkeydestä kyseisillä alueilla. Vaikka suuri osa näistä myönteisistä heijastusvaikutuksista on jo olemassa seurauksena siitä, että jalostamot ovat olleet olemassa pitkään, voidaan olla yhtä mieltä siitä, että investoinnit varmasti parantavat Petrogalin läsnäoloa sekä Sinesin että Porton alueella.
- (252) Portugali toimitti myös kustannus-hyötyanalyysin tukihankkeesta. Kustannus-hyötyanalyysissä pyritään menemään pidemmälle kuin investoijan hankkeen toteuttamiskelpoisuudesta tekemässä analyysissä ja ottamaan huomioon kaikki (diskontatut) yhteiskunnalliset kustannukset ja hyödyt, joita hankkeesta aiheutuu. Tässä yhteydessä kustannus-hyötyanalyysissä määritetään odotetut hyödyt, mukaan lukien suorista ja välillisistä työpaikoista saatavat verot, vältetyt työttömyyskorvaukset (työpaikkojen turvaamisen kautta), kulutusverojen määrä, Leixõesin sataman saamat lisätulot, suora tuki paikallisyhteisöille jne.
- (253) Kustannus-hyötyanalyysissä päätellään, että tuki on erittäin hyödyllinen Portugalille. On selvää, että kustannus-hyötyanalyysin maantieteellinen laajuus ylittää Norten ja Alentejon alueet, joita investointihanke koskee suoraan. Jos kuitenkin kansallinen etu siirretään suhteellisesti kyseisille alueille niiden taloudellisen painoarvon mukaan, Norten ja Alentejon alueiden osuus tästä kansallisesta hyödystä on 34,8 prosenttia.

(254) Portugali korostaa myös, että tuella ja siitä seurauksena olevalla investoinnilla oli hyödyllisiä vaikutuksia muihinkin politiikan aloihin kuin aluekehitykseen. Portugali korosti investointihankkeen strategista merkitystä kansallisella tasolla ja energian toimitusvarmuuden kannalta Euroopassa. Näihin myönteisiin vaikutuksiin kuuluvat pienempi riippuvuus tuonnista, vastaaminen dieselin lisääntyvään kysyntään, molempien jalostamojen energiatehokkuuden parantuminen ja myönteinen vaikutus ympäristöön. Näitä seikkoja ei voida ottaa huomioon arvioitaessa tuen vaikutusta aluekehitykseen.

(255) Huolimatta tuen ensi näkemältä ilmeisestä suhteettomasta määrästä luotua suoraa työpaikkaa kohden myönteiset välilliset vaikutukset (välilliset työpaikat, heijastusvaikutukset, korkean tulotason työpaikkojen luominen, henkisen pääoman parantaminen, sosiaalisen hyvinvoinnin lisääminen) osoittavat tuella olevan Alentejon ja Norten alueella sellainen vaikutus, jota ei voida pitää vähäpätöisenä. Näin ollen komissio katsoo, että sen alkuperäiset epäilykset tuen vaikutuksesta aluekehitykseen ovat poistuneet.

(256) Lisäksi aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a ja b alakohdan soveltamista käsittelevässä jaksossa osoitetaan, että tuen kielteiset alakohtaiset vaikutukset ovat vähäisiä, koska investointihankkeen kohteena olevat markkinat toimivat tyydyttävästi, toisin sanoen ne eivät ole absoluuttisesti tai suhteellisesti tarkasteltuna taantuvat. Petrogalilla ei myöskään ole merkityksellisillä jalostamolta lähtevien tuotteiden markkinoilla suurta markkinaosuutta, jota se voisi käyttää kilpailuvastaiseen käyttäytymiseen. Raskaan teollisuusbenssiinin tuonnin korvaamisella aromaattiteollisuudessa on pieni vaikutus Euroopan talousalueen toimittajiin. Näin ollen komissio katsoo, että sen alkuperäinen epäily siitä, tasoittaako odotettu vaikutus aluekehitykseen tuen kielteiset alakohtaiset vaikutukset, on poistunut.

Muut yleiset säännökset

- (257) Aluetukisuuntaviivojen 9 kohdan mukaisesti Petrogal ei ole komission tiedonannossa yhteisön suuntaviivoista valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi ⁽⁵⁹⁾ tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys.
- (258) Aluetukisuuntaviivojen 39 kohdan mukaisesti Petrogalin oma rahoitusosuus tukikelpoisista menoista on yli 25 prosenttia (ks. edellä johdanto-osan 36 kappale).
- (259) Aluetukisuuntaviivojen 50 kohdan mukaisesti investointihankkeen tukikelpoiset kustannukset lasketaan tukikelpoisten investointikustannusten perusteella (ks. edellä johdanto-osan 35 kappale).
- (260) Aluetukisuuntaviivojen 71–75 kohdan mukaisesti tuen kasautumista koskevia sääntöjä noudatetaan (ks. edellä johdanto-osan 43 kappale).

⁽⁵⁹⁾ EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2.

- (261) Aluetukisuuntaviivojen 40 kohdan mukaisesti tuki myönnetään sillä edellytyksellä, että Petrogal pitää investointihankkeen kyseisillä alueilla vähintään viisi vuotta hankkeen loppuunsaattamisen jälkeen.
- (262) Tämän perusteella komissio katsoo, että tuki on aluetukisuuntaviivoissa vahvistettujen yleisten periaatteiden mukaista.

6.5 Suuria investointihankkeita koskevien arviointiperusteiden noudattaminen – menettelyn aloittamis- päätöksessä esitettyjen epäilysten vahvistaminen

Yksi ainoa investointihanke

- (263) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmoitti suhtautuvansa epäilevästi siihen, voidaanko investointihanketta pitää aluetukisuuntaviivojen 60 kohdassa tarkoitettuna yhtenä ainoana investointihankkeena huolimatta siitä, että jalostamot eivät sijaitse toistensa välittömässä maantieteellisessä läheisyydessä.
- (264) Vaikka jalostamot eivät sijaitse maantieteellisesti lähellä toisiaan, Portugali katsoo, että niiden välillä on vahvat taloudelliset, toiminnalliset ja strategiset yhteydet. Ilman investointia Matosinhosin tyhjötislausyksikköön, siihen liittyvää investointia Sinesin vetykrakkausyksikköön ei olisi mahdollista toteuttaa, koska tyhjökaasuöljyn (joka on vetykrakkausyksikön syöttöaine) markkinoilla esiintyy usein puutetta tarjonnasta. Portugali katsoo tämän vuoksi, että vahvojen toiminnallisten yhteyksien vuoksi jalostamoja ei voida erottaa taloudellisesti toisistaan.
- (265) Kilpailija nro 1 kiistää tämän lähestymistavan, koska se katsoo, että investointihankkeen käyttöömaisuus on jaettava taloudellisesti osiin.
- (266) Yhdessä menettelyn aloittamispäätökseen saaduista kolmansien osapuolten huomautuksista todettiin, että raskaan teollisuusbenssiinin tuotannon lisääminen on ratkaisevan tärkeää La Seda -konsernin Sinesissä toteuttaman investoinnin kannalta. Komissio on tutkinut, voisiko La Sedan investointi muodostaa yhden ainoan investointihankkeen Matosinhosin investoinnin kanssa. Portugali on vahvistanut, että raskaan teollisuusbenssiinin lisätuotanto käytetään ainoastaan Petrogalin sisäisessä tuotannossa eikä raskasta teollisuusbenssiiniä myydä kolmansille osapuolille. Sen vuoksi komissio päättää, että investointihanke ei muodosta yhtä ainoaa investointihanketta La Sedan investointihankkeen kanssa.
- (267) Aluetukisuuntaviivojen 60 kohta koskee investointihankkeita, jotka jaetaan keinotekoisesti alahankkeisiin, jotta vältyttäisiin alenevan asteikon soveltamiselta, joka pienentää sitä tuen enimmäisintensiteettiä, jota voidaan soveltaa yli 50 miljoonan euron investointihankkeisiin. Tässä erityistapauksessa komissio on osoittanut, että sovellettu tuki-intensiteetti (12,43 prosenttia nettoykyarvossa) on alle sen tuen enimmäisintensiteetin, jota olisi pitänyt soveltaa, jos investointihanke katsottaisiin yhdeksi ainoaksi investointihankkeeksi (14,28 prosenttia nettoykyarvossa), ja näin ollen alhaisempi kuin se tuen enimmäisintensiteetti, jota kyseisiin kahteen hankkeeseen erikseen olisi voitu soveltaa. Tämän vuoksi tuen enimmäisintensiteettiä on noudatettu myös siinä tapauksessa, että hanke katsottaisiin yhdeksi ainoaksi investointihankkeeksi, ja komissio katsoo, että ei ole tarpeen päättää, muodostavatko Sinesin ja Matosinhosin hankkeet yhden ainoan investointihankkeen maantieteellisestä etäisyydestään huolimatta, koska asia ei vaikuta tuen sisämarkkinoille soveltuvuuden arviointiin aluetukisuuntaviivojen nojalla.

Tuki-intensiteetti

- (268) Tuki-intensiteetin laskeminen aluetukisuuntaviivojen 67 kohdan mukaisesti riippuu siitä, katsotaanko investointihanke yhdeksi ainoaksi investointihankkeeksi vai pikemminkin kahdeksi erilliseksi investointihankkeeksi. Jos jälkimmäisessä tapauksessa investoinnit molemmilla paikkakunnilla toteutetaan erikseen, tuki-intensiteetin laskemisessa otettaisiin huomioon ne kaksi erilaista aluetuen enimmäisintensiteettiä, joita sovelletaan Sinesissä (40 %) ja Matosinhosissa (30 %).
- (269) Portugalin ilmoittamat investointihankkeen suunnitellut tukikelpoiset kokonaiskustannukset ovat 1 058 934 146 euroa (Sinesin investointi [] euroa ja Matosinhosin investointi [] euroa) nimellisarvossa ilmaistuna.
- (270) Sinesin investoinnin nettoykyarvo on [] euroa ja suunniteltu tukimäärä [] euroa nettoykyarvossa ilmaistuna, joten tämän jalostamon osalta tuki-intensiteetti on 13,12 prosenttia bruttoavustusekvivalenttina (BAE) ilmaistuna, eli pienempi kuin mukautettu tuen enimmäisintensiteetti, joka on 15,94 prosenttia.
- (271) Matosinhosin investoinnin nettoykyarvo on [] euroa ja suunniteltu tukimäärä [] euroa nettoykyarvossa ilmaistuna, joten tämän jalostamon osalta tuki-intensiteetti on 10,66 prosenttia bruttoavustusekvivalenttina (BAE) ilmaistuna, eli pienempi kuin mukautettu tuen enimmäisintensiteetti, joka on 14,68 prosenttia.
- (272) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio tarkisti tuki-intensiteetin kyseisillä kahdella alueella (Sinesin alueella 40 prosenttia ja Matosinhosin alueella 30 prosenttia) ja laski tuen enimmäisintensiteetin uudelleen ottaen huomioon investoinnin (nettoykyarvossa) kyseisellä alueella suhteessa kokonaisinvestointiin. Tulokseksi tuli 37,18 prosentin tuki-intensiteetti, joka vastaa 14,21 prosentin suuruista mukautettua tuen enimmäisintensiteettiä.
- (273) Vaikka investointihanke olisi katsottu yhdeksi ainoaksi investointihankkeeksi, kokonaisinvestointikustannusten nettoykyarvo olisi yhteensä 974 064 894 euroa. Suunnitellun tuen kokonaismäärä olisi 121 091 314 euroa nettoykyarvossa, joten tuki-intensiteetti olisi 12,43 prosenttia bruttoavustusekvivalenttina, eli pienempi kuin aiemmin laskettu 14,21 prosentin suuruinen mukautettu tuen enimmäisintensiteetti.

(274) Koska tuki-intensiteetti bruttoavustusekvivalenttina ilmaistuna jäisi tuen mukautetun enimmäisintensiteetin alapuolelle alenemisasteikon mukaisesti, komissio katsoo, että investointihankkeen ehdotettu tuki-intensiteetti on aluetukisuuntaviivojen 67 kohdan mukainen.

(275) Portugali on vakuuttanut, että tässä päätöksessä säädettyä tuen enimmäismäärää ja tuen enimmäisintensiteettiä ei ylitetä, vaikka tukikelpoiset kustannukset nousisivat tai laskisivat.

Arviointi aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a ja b alakohdan sääntöjen nojalla

(276) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmaisi epäilevänsä tiettyjä kysymyksiä, jotka liittyvät tuen arviointiin aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a ja b alakohdan sääntöjen nojalla. Nämä kysymykset olivat seuraavat:

— koskeeko investointihanke yksinomaan dieseliä ja raskasta teollisuusbensiniä kuten Portugali väittää vai myös muita jalostamotuotteita ottaen huomioon, että jalostamotuotteet ovat mahdollisesti korvattavissa tarjontapuolella ja että raskasta teollisuusbensiniä voidaan pitää aluetukisuuntaviivojen 69 kohdassa tarjoitettuna välituotteena;

— ovatko merkitykselliset tuotemarkkinat jalostamotason markkinat sekä dieselin että raskaan teollisuusbensiniin tapauksessa kuten Portugali väittää;

— onko kyseessä olevien tuotteiden merkitykselliset maantieteelliset markkinat määriteltävä kansallisella, alueellisella (Iberian niemimaa) vai Euroopan talousalueen tasolla;

— onko tuensaajalla eli Petrogalilla ja Galp Energia- ja ENI-konserneilla, joihin Petrogal kuuluu, yli 25 prosentin markkinaosuus jollakin merkityksellisistä markkinoista (aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a alakohta);

— onko investointihankkeella luotu kyseessä olevien tuotteiden tuotantokapasiteetti yli 5 prosenttia merkityksellisistä markkinoista mitattuna todettavissa olevana kulutuksena, ja jos näin on, onko todettavissa olevan kulutuksen keskimääräinen vuotuinen kasvu viiden edellisen vuoden aikana alle Euroopan talousalueen BKT:n keskimääräisen vuotuisen kasvun.

(277) Johdanto-osan 278–311 kappaleessa komissio arvioi, ylittävätkö 68 kohdan a ja b alakohdan raja-arvot, voi-

dakseen päättää, onko investointihankkeesta tarpeen tehdä perusteellinen arviointi. Ensin tarkastellaan niitä tuotteita, joita investointihanke koskee ja joita sen katsotaan koskevan. Toiseksi määritetään merkitykselliset tuotemarkkinat. Kolmanneksi analysoidaan sitä, olisiko arvioinnissa tarkasteltava jalostamotaso, vähittäiskaupan markkinoita vai tukkukaupan markkinoita. Johdanto-osan 312–344 kappaleessa määritellään tuotemarkkinat ja merkitykselliset maantieteelliset markkinat, minkä jälkeen arvioidaan Petrogalin markkinaosuutta asianomaisilla tuotemarkkinoilla. Lopuksi tarkastelussa keskitytään siihen, ylittääkö kapasiteetin lisäys 5 prosenttia todettavissa olevasta kulutuksesta Euroopan talousalueella sellaisilla markkinoilla, joilla kyseisten tuotteiden todettavissa olevan kulutuksen kasvu on epätyydyttävää.

Tuotteet, joita investointihanke koskee tai joita sen katsotaan koskevan

(278) Aluetukisuuntaviivojen 69 kohdan sanamuoto on seuraava: ”Kyseessä oleva tuote on yleensä investointihankkeen kattama tuote. Kun hanke koskee välituotetta, jota ei juurikaan myydä markkinoilla, kyseinen tuote voi olla myös tuotantoketjun jälkipään tuote...” Kyseisen kohdan alaviitteessä 64 täsmennetään, että ”jos investointihanke kattaa useiden erilaisten tuotteiden tuotannon, kukin tuote on otettava huomioon.”

(279) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio määritteli dieselin ja raskaan teollisuusbensiniin tuotteiksi, joita investointihanke koskee. Koska ilmeisesti koko raskaan teollisuusbensiniin tuotanto käytettiin Petrogalin teollisuusbensiniin johdannaisten tuotannossa, myös teollisuusbensiniin johdannaisten katsottiin tuotteiksi, joita investointihanke koskee. Komissio hyväksyi myös Portugalin väitteen, jonka mukaan muut jalostamoiden tuottamat horisontaaliset tuotteet (bensini, nestekaasu, polttoöljy, lentopetroli ja bitumi) eivät kuuluneet investointihankkeen vaikutusalaan.

(280) Komissio panee merkille Portugalin ilmoituksen, jonka mukaan jalostamot harjoittavat monituotetuotantoa, jossa tuotantopanos (raakaöljy) muunnetaan useiksi välituotteiksi (esimerkiksi raskas teollisuusbensini, tyhjökaasuöljy) ja lopputuotteiksi (esimerkiksi bensini, diesel). Useat välituotteista käytetään välittömästi uudelleen jalostusprosessin eri vaiheissa panoksina (”syöttöaineina”), kun taas osa myydään markkinoilla tai käytetään panoksena ensimmäisen sukupolven petrokemian teollisuudessa, esimerkiksi raskas teollisuusbensini aromaattien tuotannossa. Tekninen tuotantofunktio riippuu erityisesti käytetystä raakaöljyn tyypistä (kaikkia raakaöljylajeja ei voida käsitellä tietyissä laitoksissa) ja jalostamon tarkasta teknisestä kokoonpanosta. Voiton maksimointiin tähtäävä jalostamo pyrkii optimoimaan voittonsa koko tuotevalikoimansa osalta, ns. jalostusmarginaalinsa, mukauttamalla

eri tuotosten tuotantoa ottaen huomioon tekniset rajoitukset, jotka johtuvat tuotantofunktiosta (ja käytetystä raakaöljylajista) sekä tuotantopanosten ja tuotosten hinnoista. Mahdollisuudet mukauttaa olemassa olevan jalostamon kokoonpanoa ilman lisäinvestointeja ovat kuitenkin erittäin rajalliset.

- (281) Jalostamoalalla on tapahtunut rakenteellisia muutoksia viime vuosikymmenen aikana. Kevyemmät raakaöljylajit ovat muuttuneet yhä harvinaisemmiksi ja ne korvataan yhä useammin raskaammilla raakaöljylajeilla. Samanaikaisesti dieselin (joka korvaa yhä yleisemmin bensiinin moottoripolttoaineena) kysyntä markkinoilla on kasvanut nopeasti. Sitä vastoin polttoöljyn, jota käytetään sähkön tuotannossa ja meriliikenteessä, kysyntä on vähentynyt ja sen odotetaan vähenevän edelleen (koska se korvataan näissä käyttötarkoituksissa ympäristöystävällisemmillä teknologioilla). EU on dieselin nettotuotaaja ja bensiinin viejä (pääasiassa Yhdysvaltojen markkinoille, joiden odotetaan supistuvan).
- (282) Kuten Portugali selitti ja kilpailijat nro 1 ja 2 vahvistivat, investointihanke taloudellisena kimmokkeena on yhtäältä tehdä jalostamoille mahdolliseksi käsitellä raskaampaa raakaöljyä ja toisaalta muuttaa jalostamojen kokoonpanoa siten, että ne voivat tuottaa enemmän dieseliä ja vähemmän polttoöljyä.
- (283) Kuten 2.2 jaksossa todetaan, diesel ja raskas teollisuusbensiini ovat ne tuotteet, joita investointihanke koskee suoraan. Investointihanke lisää dieselin tuotantoa (polttoöljyn kustannuksella) ja raskaan teollisuusbensiinin tuotantoa, mikä Portugalin mukaan on väistämätön teknologiasta aiheutuva sivuvaikutus. Komissio panee merkille myös Portugalin väitteen, jonka mukaan muut jalostamoiden tuottamat horisontaaliset tuotteet (bensiini, nestekaasu, polttoöljy, lentopetroli ja bitumi) eivät kuulu investointihankkeen vaikutusalaan.
- (284) Komissio kuitenkin osoitti muodollisessa tutkintamenetelyssä, että Matosinhosin investointi uuteen tyhjötislausyksikköön ja uuteen lämpökrakkausyksikköön johtaa myös tyhjökaasuöljyn tuotantoon. Dieselin lisääntynyt tuotanto tapahtuu Sinesissä, jossa uusi vetykrakkausyksikkö käyttää syöttöaineena Matosinhosin ja Sinesin jalostamoissa tuotettua tyhjökaasuöljyä. Tämän seurauksena investoinnin on katsottava koskevan suoraan myös tyhjökaasuöljyä, sillä investointihanke johtaa sen tuotannon lisääntymiseen Matosinhosin jalostamossa.
- (285) Portugali totesi, että tyhjökaasuöljy käytetään yksinomaan Sinesin vetykrakkausyksikön syöttöaineena. Sen vuoksi se pitäisi katsoa dieselin lisääntyneen tuotannon edellyttämäksi välituotteeksi eikä sitä pitäisi arvioida erikseen. Portugali totesi myös, että Sinesin yksikön kokoinen vetykrakkausyksikkö edellyttää vakaita ja turvattuja syöttöainetoimituksia, joita ei voitaisi taata ostamalla tarvittavat määrät markkinoilta. Tämä johtuu tyhjökaasuöljyn avointen markkinoiden, jotka ovat spot-markkinat, erittäin rajallisesta koosta ja suuresta epävakaisuudesta. Tämän seurauksena tyhjökaasuöljyn toimittaminen Matosinhosista Sinesiin ei syrjäytä mahdollisia kolmannen osapuolen toimituksia.
- (286) Komissio myöntää, että tyhjökaasuöljy katsotaan välituotteeksi ja että merkittävää osaa tyhjökaasuöljyn tuotannosta ei myydä markkinoilla (vaikka mahdolliset ulkopuoliset toimitukset ovatkin mahdollisia). Tässä tapauksessa voidaan aluetukisuuntaviivojen 69 kohdan mukaisesti päätellä, että Matosinhosin uuden tyhjötislausyksikön ja lämpökrakkausyksikön osalta investointihanke koskee tuotantoketjun loppupään tuotetta eli dieseliä.
- (287) Komissio panee myös merkille, että kilpailijan nro 1 mielestä vetykrakkausjärjestelmän jäänösaineita voitaisiin pitää tuotteena, jota investointihanke koskee (ks. johdanto-osan 92 kappale). Portugali selitti, että isokrakkausteknologian käytön vuoksi näiden jäänösaineiden tuotanto on lähes merkityksetöntä (ks. johdanto-osan 183 kappale), joten komissio ei ota vetykrakkausjärjestelmän jäänösaineita huomioon tuotteena, jota investointihanke koskee.
- (288) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmoitti suhtautuvansa epäilevästi siihen, koskeeko investointihanke ainoastaan dieseliä ja teollisuusbensiiniä. Se viittasi siihen, että teollisuusbensiini voitaisiin katsoa aluetukisuuntaviivojen 69 kohdassa tarkoitetuksi välituotteeksi ja että teollisuusbensiinin johdannaisia voitaisiin pitää investointihankkeen kohteena olevina tuotteina, joita olisi ehkä arvioitava 68 kohdan a ja b alakohdan nojalla.
- (289) Portugali on esittänyt seuraavat selvennykset:
- Käsite teollisuusbensiini kattaa sekä raskaan että kevyen teollisuusbensiinin; raskas ja kevyt teollisuusbensiini eivät ole korvattavissa keskenään – tämä koskee sekä niiden tuotantoa että käyttöä.
 - Raskas teollisuusbensiini on tuote, jota käytetään syöttöaineena jalostusprosesseissa ja hyvin monenlaisen kemiallisten tuotteiden tuotannossa, ei ainoastaan aromaattien tuotannossa.
 - Investointihanke johtaa raskaan teollisuusbensiinin tuotannon lisääntymiseen Sinesissä: Sinesin jalostamon raskaan teollisuusbensiinin tuotanto kasvaa [200–250] tuhatta tonnia vuodessa.

- Suurin osa Sinesin jalostamolla tuotetusta raskaasta teollisuusbenssiinistä toimitetaan Petrogalin Matosinhosissa sijaitsevaan jalostamoon, jossa se käsitellään yhdessä muista maista tuodun ja Matosinhosissa tuotetun (keskimäärin [650–700] tuhatta tonnia vuosina 2007–2009) raskaan teollisuusbenssiinin kanssa reformaatiksi ⁽⁶⁰⁾. Matosinhosin jalostamolla käytetään raskaasta teollisuusbenssiiniä reformaatin tuottamisessa yhteensä [1 000–1 050] tonnia (keskimäärä vuosina 2007–2009).
- Raskaan teollisuusbenssiinin kokonaistuotanto Sinesissä on [200–250] tuhatta tonnia, ja siitä [100–150] tuhatta tonnia toimitetaan Matosinhosiin (lopun käytetään Sinesin vetykrakkausprosessin syöttöaineena), jossa se korvaa raskaan teollisuusbenssiinin tuonnista [100–150] tuhatta tonnia; investointia edeltävä tuontimäärä ([250–300] tuhatta tonnia) laskee [100–150] tuhanteen tonniin eli [50–60] prosenttia.
- Raskaan teollisuusbenssiinin tuonnista 92 prosenttia oli vuonna 2009 peräisin Euroopan talousalueen ulkopuolelta, 8 prosenttia Euroopan talousalueelta ⁽⁶¹⁾.
- Matosinhosin jalostamon oma raskaan teollisuusbenssiinin tuotantokapasiteetti (keskimääräinen tuotanto vuosina 2007–2009: [650–700] tuhatta tonnia) ei muutu investointihankkeen seurauksena.
- Reformaatti on aromaattien tuotannossa käytettävä väliaine.
- Investointi ei muuta reformaatin tuotantokapasiteettia.
- Matosinhosissa tuotettua reformaattia käytetään syöttöaineena Petrogalin aromaattien tuotantolaitoksessa Matosinhosissa.
- Aromaattien tuotantolaitoksessa tuotetaan laajaa valikoimaa primaarisia aromaatteja tai teollisuusbenssiinin johdannaisia, erityisesti bentseeniä, tolueenia, ortoksyyleeniä, paraksyyleeniä ja liuottimia.
- Aromaattien tuotantolaitoksen tuotantokapasiteetti (keskimääräinen myynti vuosina 2007–2009: [400–450] tuhatta tonnia) ei muutu investointihankkeen seurauksena eikä sen laajentaminen ole suunnitella.
- Aromaattien tuotantolaitos on riippumaton liiketoimintayksikkö; raskaan teollisuusbenssiinin sisäinen hinta on nyt ja investoinnin jälkeen raskaan teollisuusbenssiinin tuontihinta. Hinta, jolla reformaatti myydään aromaattien tuotantolaitokselle, lasketaan

nyt ja investoinnin jälkeen siten, että se vastaa [10–20]:tä prosenttia teollisuusbenssiinin tuontipariteetista (CIF NEW) ja [80–90]:tä prosenttia benssiinin vientipariteetista (RBOB USA) ja kuljetuskustannuksia Sinesistä Porttoon.

- Raaka-ainekustannukset (raskas teollisuusbenssiini) ovat noin [90–100] prosenttia aromaattien kokonaistuotantokustannuksista. Raskaan teollisuusbenssiinin lisätuotanto Sinesissä vastaa noin 14:ä prosenttia kaikesta reformaatiksi käsitellystä raskaasta teollisuusbenssiinistä.
- Primaariset aromaattit myydään markkinoilla petrokeemian teollisuudelle markkinahintaan; Petrogal, jonka markkinaosuus on alle [0–5] prosenttia, on hinnantottaja Euroopan talousalueen aromaattimarkkinoilla. Petrogalin aromaattien tuotantolaitoksen kokonaisliikevaihto oli noin [] miljoonaa euroa vuonna 2009. Investoinnin loppuunsaattamisen jälkeen [] prosenttia liikevaihdosta (noin [] miljoonaa euroa vuoden 2009 liikevaihdon perusteella) tulisi Sinesin lisääntyneestä raskaan teollisuusbenssiinin tuotannosta.

(290) Komissio panee merkille, että kilpailijan nro 1 mielestä raskas teollisuusbenssiini on väliaine ja että arvioinnissa olisi otettava huomioon teollisuusbenssiinin johdannaiset tuotteina, joita investointihanke koskee.

(291) Jotta voitaisiin päättää, onko 68 kohdan a ja b kohdan mukainen arviointi suoritettava teollisuusbenssiinin johdannaisten osalta, on tarpeen tulkita aluetukisuuntaviivojen 69 kohdan sanamuotoa. Kyseisessä kohdassa säädetään, että kyseinen tuote voi olla myös tuotantoketjun jälkipään tuote, kun investointi koskee väliainetta ja merkittävää osaa sen tuotannosta ei myydy markkinoilla. Tämä sanamuoto kohdistuu tilanteisiin, joissa tuen väärin vaikutus kilpailijoihin ei ilmene tai ilmene vain osittain väliainteen markkinoilla ja siirtyy lopputuotteen markkinoille. Portugalin kyseessä olevien tuotteiden määrittelyä antamien tietojen perusteella komissio katsoo, että tuki ei vaikuta Petrogalin aromaattien tuotantolaitoksen tuotantomääriin, tuotantokustannuksiin eikä hinnoitteluun. Lisäksi raskaan teollisuusbenssiinin lisätuotanto Sinesissä on vähäistä verrattuna reformaatin tuotannossa käytetyn raskaan teollisuusbenssiinin kokonaismäärään. Sen vuoksi komissio katsoo, että investointihankkeelle myönnetty tuki ei vaikuta tai vaikuttaa välillisesti (teollisuusbenssiinin tuontihinnan välillisen laskemisen kautta) vain erittäin vähän aromaattien markkinoihin.

(292) Näin ollen komissio katsoo, että ei ole asianmukaista suorittaa 68 kohdan a ja b alakohdan mukaista arviointia aromaattien markkinoiden osalta.

(293) Samaan aikaan komissio katsoo, että tuki voi vaikuttaa teollisuusbenssiinin markkinoihin siinä määrin kuin investointihanke mahdollistaa tuonnin korvaamisen ja pakottaa toimittajat etsimään muita myyntikanavia raskaan teollisuusbenssiinin markkinoilla. Tämän vuoksi komissio suoritti 68 kohdan a ja b alakohdan mukaisen arvioinnin raskaasta teollisuusbenssiinistä tuotteena, jota investointihanke koskee.

⁽⁶⁰⁾ Ks. johdanto-osan 135 kappale, jossa käsitellään reformaattia väliainetta.

⁽⁶¹⁾ Petrogalin teollisuusbenssiinin tuonnista 92 prosenttia on peräisin Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista (Angola, Egypti, Libya, Ukraina ja Venäjä), 8 prosenttia on peräisin Ranskasta ja Alankomaista.

Merkitykselliset tuotemerkkinat

(294) Aluetukisuuntaviivojen 69 kohdan mukaan merkityksellisiin tuotemerkkinoihin kuuluvat kyseinen tuote ja tuotteet, joita kuluttaja (tuotteiden ominaisuuksien, hintojen ja käyttötarkoituksen vuoksi) tai tuottaja (tuotantolaitteiden joustavuuden vuoksi) pitää sen korvaavina tuotteina.

(295) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ei voinut tehdä päätelmää kyseisten tuotteiden merkityksellisistä markkinoista, koska lopullisen luettelon laatiminen näistä tuotteista oli vaikeaa.

Diesel

(296) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio päätteli, että dieselimille ei ole kuluttajan kannalta korvaavia hyödykkeitä. Oli kuitenkin tarjontapuolta koskevia epäilyjä, jotka liittyivät korvattavuuteen dieselin tuotannossa, koska tuotantolaitosten joustavuus voisi johtaa muunlaisten tuotteiden (lähinnä bensiinin) tuotantoon muuttamalla jalostamojen kokoonpanoa.

(297) Hälventääkseen nämä epäilyt Portugali väitti, että yrityskeskittymää koskeva komission päätös⁽⁶²⁾, johon komissio viittasi, koski erilaista tilannetta, jossa tarjonnan ja kysynnän epätasapaino bensiinin ja dieselin markkinoilla oli huomattavasti vähäisempi kuin se on nykyisin ja sen vuoksi silloin oli vielä joustavuutta vaihdella tuotantoa näiden kahden tuotteen välillä. Portugali katsoo kuitenkin, että vuodesta 2000 dieselin kysynnän merkittävän kasvun vuoksi tällaista valintamahdollisuutta ei enää ole ja nykyisin ei ole ylimääräistä kapasiteettia tyydyttämään kysyntää.

(298) Vaikka tämä selitys ei täysin sulje pois mahdollisuutta, että dieselin tuotantolaitoksia voitaisiin käyttää bensiinin tuotantoon, lienee epärealistista olettaa, että yritys voisi käyttää yli miljardi euroa lisätäkseen bensiinin tuotantokapasiteettiaan, kun bensiinin tuotannon alalla on Euroopassa liikatarjontaa. Eri tutkimusten⁽⁶³⁾ mukaan bensiinin ja raskaan polttoöljyn kysyntä on laskenut ja dieselin kysyntä kasvanut Euroopan liikennepolttoaineiden markkinoilla. Tämä muutos kysyntämalleissa on johtanut siihen, että jalostamot tuottavat liikaa tuotteita, joiden kysyntä ja arvo laskevat ja riittämättömästi tuotetta, jonka kysyntä ja arvo kasvavat⁽⁶⁴⁾. Bensiinin kulutuksen odote-

taan vähenevän merkittävästi Euroopassa vuosina 2010–2030, koska bensiiniautoista siirrytään dieselautoihin ja käyttöön otetaan vaihtoehtoisia energialähteitä. Käytettävissä olevat tutkimukset osoittavat myös, että bensiinin kysyntä vähenee myös seurauksena tehokkaampien autojen käytöstä Yhdysvalloissa (Euroopan ylijäämän tärkein vientimarkkina) ja sähköautojen tulevasta asemasta.

(299) Tämän vuoksi komissio katsoo, että tässä yksittäisessä tapauksessa investointityypin ja tuotemerkkinoiden keskipitkän aikavälin kehityssuuntauksen perusteella investointihankkeen olisi myös tarjontapuolen kannalta katsottava koskevan dieseliä.

Teollisuusbensiini ja teollisuusbensiinin johdannaiset

(300) Toiset merkitykselliset tuotemerkkinat, joita on tarkasteltava, ovat raskaan teollisuusbensiinin markkinat. Sinesin jalostamossa raskasta teollisuusbensiiniä tuotetaan dieselin, joka on kimmoke investointiin, tuotannon sivutuotteena. Raskasta teollisuusbensiiniä käytetään hyvin monenlaisten kemiallisten tuotteiden tuotannossa, ei ainoastaan aromaattien tuotannossa. Sitä ei voida korvata sen yleisissä käyttötarkoituksissa muilla tuotteilla. Sen vuoksi komissio katsoo, että raskaan teollisuusbensiinin markkinat ovat merkitykselliset tuotemerkkinat 68 kohdan a ja b alakohdan mukaisessa arvioinnissa.

(301) Näin ollen komissio katsoo, että merkitykselliset tuotemerkkinat 68 kohdan a ja b alakohdan mukaisessa arvioinnissa ovat dieselin ja raskaan teollisuusbensiinin tuotemerkkinat. Tiedoksi annetaan myös teollisuusbensiinin johdannaisia koskevia tietoja.

Taso, jolla markkinoiden arviointi on suoritettava

(302) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ei pystynyt tekemään päätelmää siitä, pitäisikö näitä markkinoita arvioida jalostamon, tukkukaupan vai vähittäiskaupan tasolla.

(303) Kilpailijat nro 1 ja 2 katsovat, että merkitykselliset tuotemerkkinat olisi ulotettava dieselin vähittäis- ja tukkukauppaan (ks. johdanto-osan 93 ja 116 kappale). Portugalin mielestä valtiontukea tarkasteltaessa oikea arvioinnin taso on jalostamotaso. Aluetukisuuntaviivojen säännöksissä ei täsmennetä, millä tasolla niiden 68 kohdan a ja b alakohdan mukainen arviointi, erityisesti 68 kohdan a alakohdan mukainen arviointi, olisi suoritettava.

⁽⁶²⁾ Komission 7 päivänä elokuuta 1996 tekemä päätös yrityskeskittymästä asiassa COMP/M.727, BP/Mobil (EYVL C 381, 17.12.1996, s. 8).

⁽⁶³⁾ Portugali viittaa pääasiassa Purvinin ja Gertzin eri raportteihin, kuten maaliskuussa 2011 julkaistuun raporttiin Global Petroleum Market Outlook.

⁽⁶⁴⁾ Kuten Pöyryn joulukuussa 2009 Euroopan komissiolle laatiman raportin Survey of the competitive aspects of oil and oil product markets in the EU sivuilla 46 ja 47 todetaan. Tämä tutkimus on julkaistu Euroopan komission energian pääosaston verkkosivuilla osoitteessa http://ec.europa.eu/energy/oil/studies/oil_en.htm.

- (304) Analysoitavasta asiasta ja siihen liittyvästä haittaskenariosta riippuen kilpailupolitiikassa arvioidaan markkinoiden kilpailutilannetta eri tasoilla – valmistuksen, jakelun (tukkukauppa) ja vähittäiskaupan tasolla. Markkinatoimijat ovat esimerkiksi auto-alalla vähittäiskaupan tasolla kuluttajat ja yksittäiset autokauppiaat, tukkukaupan tasolla autokauppiaat ja jakelijat ja valmistustasolla jakelijat ja valmistajat. Niiden tuotteiden osalta, joita tämä päätös koskee, markkinatoimijat ovat esimerkiksi vähittäiskaupan tasolla autonomistajat ja huoltoasemat, tukkukaupan tasolla huoltoasemat ja jakelijat ja jalostamotasolla jalostamot ja jakelijat.
- (305) Valmistustasoa vastaa tässä päätöksessä jalostamotasoa. Portugali vahvisti, että jalostamotasoa kattaa dieselmarkkinat kokonaan. Portugalin mukaan käsite ”jalostamomyynni” käsittää kaiken suurten erien spot-myyntin (suoraan jalostamon portilta) öljy-yhtiöille (mukaan luettuina Galp Energian omat yhtiöt), kauppiaille, jälleenmyyjille tai suurille teollisuusasiakkaille, dieselin tuonti mukaan luettuna⁽⁶⁵⁾. Jalostamomyynni Portugalissa muodostuu Petrogalin jalostamomyynnistä, josta vähennetään vienti ja johon lisätään tuonti Portugalin. Näin ollen jalostamomarkkinoiden tarjontapuolella toimivat Portugalissa Petrogal ja Portugalin ulkopuoliset jalostamot, jotka vievät tuotteitaan Portugalin, ja esimerkiksi dieselmarkkinoiden kysyntäpuolella toimivat bensiinin eri jakeluketjut, kuten Petrogal, Repsol, CEPESA ja BP, jotka joko ostavat Petrogalilta tai toimittavat sille tai tuovat dieseliä Portugalin ulkopuolelta.
- (306) Investointituen valvonnan päätarkoituksena ei ole suojata kuluttajia (tai kauppiaita) kilpailuvastaisen toiminnan eitoivotuilta vaikutuksilta, kuten kartellien tai määrävän markkina-asemansa väärinkäyttöön syyllistyneiden markkinatoimijoiden harjoittaman hinnoittelun seurauksena oleva kuluttajien ansioiden väheneminen. Itse asiassa investointituen ansiosta markkinoilla voidaan lisätä tuotantoa, jolloin se johtaa hintojen alentamiseen, joka on ensi näkemältä, ainakin lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä, kuluttajien edun mukaista.
- (307) Investointituen valvonnan tavoitteena on ennemminkin muiden tuottajien ja muiden jäsenvaltioiden talouksien suojeleminen tuen liiallisilta (eli sen vääristymisen tason ylittäviltä), joka katsotaan sisämarkkinoille soveltuvaksi perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan nojalla) kilpailuun ja
- kauppaan kohdistuvilta vääristäviltä vaikutuksilta. Tämä kilpailu valmistajien välillä tapahtuu valmistustasolla, ja tässä tapauksessa kilpailu jalostamojen välillä tapahtuu jalostamomyynnin tasolla.
- (308) Vaikka aluetukikartoissa vahvistettujen aluetuen vakio- määräisten enimmäisintensiteettien ja suurten investointihankkeiden tuki-intensiteettien aluetukisuuntaviivojen 60 kohdan mukaisen asteittaisen alentamisen tarkoituksena on vahvistaa vakiotasoinen (ja suurten hankkeiden tapauksessa asteittainen) suoja kilpailun vääristymistä ja kauppaan kohdistuvaa vaikutusta vastaan, 68 kohdan a ja b alakohdan tarkoituksena on suodattaa myöhempään perusteelliseen arviointiin tilanteet, joissa valmistajien väliseen kilpailuun voi kohdistua erityisiä vaikutuksia. Arvioinnissa 68 kohdan b alakohdan nojalla tarkastellaan, missä määrin investointitukeen liittyy merkittävä kapasiteetin lisäys, jonka ansiosta tuensaja voi tuoda tuotteita absoluuttisesti tai suhteellisesti tarkasteltuna taantuville markkinoille edullisemmin ehdoin kuin tukea saamattomat kilpailijat. Arvioinnissa 68 kohdan a alakohdan nojalla tarkastellaan, missä määrin investointituki säilyttää tuensajan vahvan markkina-aseman, vahvistaa sitä tai johtaa tuensajan vahvaan markkina-asemaan, jota määrävässä asemassa oleva markkinatoimija voisi käyttää väärin esimerkiksi sulkemalla markkinat. Molemmissa tapauksissa kilpailijat voivat menettää markkinaosuuksia valmistustasolla, niiden kannattavuus voi heikentyä tai ne voidaan sulkea pois markkinoilta, kun taas mahdollisten kilpailijoiden markkinoille pääsy voidaan estää.
- (309) Sen vuoksi komissio katsoo, että tämä arviointi on suoritettava valmistustasolla. Markkinatilanne valmistustasolla on ratkaiseva, sillä tuotantolaitoksille myönnettävä tukea koskeissa valtiontukipäätöksissä arvioidaan tuen vaikutusta valmistajien väliseen kilpailun vääristymiseen ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Lisäksi voidaan olettaa, että kun tuensajan markkinaosuus tuotantoketjun alkupään markkinoilla (jalostamotasoa) on korkea, tämä luo itsessään riittävän suuren todennäköisyyden siihen, että kilpailun vääristyminen on merkittävää riippumatta markkinaosuudesta tuotantoketjun loppupään markkinoilla. Näin ollen dieselin myyntiä vähittäis- ja tukkukaupan tasolla ei tarvitse ottaa huomioon 68 kohdan a ja b alakohdan mukaisessa arvioinnissa, vaikka ne ovat sisältyneet merkityksellisten tuotemerkkinoiden määrittelmään komission aikaisemmissa yrityskeskittymiä koskeissa asioissa⁽⁶⁶⁾.
- (310) Aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a ja b alakohdan mukainen arviointi muodostaa yksinkertaisen suodattimen, jonka tarkoituksena on tunnistaa mekaanisesti tilanteet, jotka muodostavat riskin kilpailulle ja kaupalle. Näiden

⁽⁶⁵⁾ Esim. komission päätöksessä yrityskeskittymää asiassa COMP/M.4348, PKN/MAZEIKIU, määritellään jalostamotasoa seuraavasti: ”Jalostamo-/rahtimyynti muodostaa ensisijaisen jakelutason ja ... olisi erotettava pienemmästä polttoaineiden tukkumyynnistä (toissijainen jakelutaso). Jalostamo-/rahtimyynti käsittää jalostamon harjoittaman suurten erien myyntin suoraan jalostamon portilta, tai kuljetettuna ensisijaisella kuljetusmuodolla (eli yleensä rautateitse, putkikuljetuksena, laivassa tai proomulla) asiakkaiden terminaaliin (varastotiloihin) kotimaassa tai ulkomailla. Asiakkaat ovat tukkukauppiaita, kauppiaita tai jalostamojen sisäisiä tukkumyynnosastoja, jotka yleensä omistavat tai vuokraavat suuria varastointiloja.”

⁽⁶⁶⁾ Ks. komission 31 päivänä lokakuuta 2008 tekemä päätös yrityskeskittymästä asiassa COMP/M.5005 – Galp Energia / ExxonMobil Iberia (EUVL C 307, 2.12.2008, s. 4).

riskien yksityiskohtainen arviointi tehdään myöhemmässä perusteellisen arvioinnin vaiheessa. Tässä perusteellisessa arvioinnissa käsitellään yleensä markkinoiden tilannetta valmistustasolla, mutta voi kuitenkin olla tarpeen, esimerkiksi markkinoiden sulkemisen tapauksessa, analysoida tuen vaikutusta tuotantoketjun loppupään markkinoilla.

- (311) Sen vuoksi, ottaen huomioon komission päätöksentekokäytäntö valtiontukiasioissa muilla toimialoilla, erityisesti autoteollisuuden alalla⁽⁶⁷⁾, ja se, että investointihanke koskee yksinomaan Petrogalin jalostustoiminnan menoja, sovellettaessa 68 kohdan a ja b alakohtaa ainoastaan jalostamotaso on merkityksellinen tämän päätöksen kannalta.

Merkitykselliset maantieteelliset markkinat

Dieselin merkitykselliset maantieteelliset markkinat

- (312) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmoitti suhtautuvansa epäilevästi siihen, olisiko dieselin merkityksellisiä maantieteellisiä markkinoita pidettävä Euroopan talousalueen laajuisina, alueellisina (Iberian niemimaa) vai kansallisina.

- (313) Portugalin mielestä dieselin merkitykselliset markkinat ovat kansallisia markkinoita laajemmat, mieluiten Länsi-Euroopan tai Euroopan talousalueen markkinat. Kilpailijat nro 1 ja 2 eivät tee eroa arvioitavan markkinatason välillä. Ne väittävät, että merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden olisi oltava Portugalin markkinat tai enintään Iberian niemimaan markkinat.

- (314) Komissio antoi vuonna 1997 tiedonannon merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta, jäljempänä 'tiedonanto'⁽⁶⁸⁾. Tiedonannon mukaan merkitykselliset maantieteelliset markkinat muodostuvat alueesta, jolla kyseiset yritykset tarjoavat ja hankkivat kyseisiä tavaroita ja palveluja, jolla kilpailuedellytykset ovat riittävän yhtenäiset ja joka voidaan erottaa maantieteellisistä lähialueista erityisesti kilpailuedellytysten huomattavan erilaisuuden perusteella.

- (315) Tiedonanto on väline, jota käytetään arvioitaessa kilpailunrajoituksia ja yrityskeskittymiä. Se perustuu näiden politiikanalojen tutkintavaltuuksiin eikä sitä voida soveltaa suoraan valtiontukeen. Tiedonannossa todetaan selvästi, että "valtiontukiasioiden tarkastelussa huomio kohdistuu tuensaajaan ja kyseiseen teollisuuden alaan/sektoriin eikä niinkään tuensaajan kohtaamiin kilpailurajoituksiin". Tiedonannossa todetaan kuitenkin, että siinä hahmoteltua käytäntöä "voidaan käyttää perustana valtiontukiasioiden tarkastelussa".

⁽⁶⁷⁾ Ks. valtiontuki N 635/08 – Italia – suuri investointihanke – Fiat Sisilia, komission päätös 29. huhtikuuta 2009, ja valtiontuki N 671/08 – Unkari – suuri investointihanke – tuki yritykselle Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Korfólolt Felelősségű Társaság, komission päätös 29. kesäkuuta 2011.

⁽⁶⁸⁾ EYVL C 372, 9.12.1997, s. 5.

- (316) Toistaiseksi komissio ei ole vielä julkaissut tiedonantoa sovellettavista periaatteista ja lähestymistavasta määriteltäessä merkityksellisiä tuote- ja maantieteellisiä markkinoita valtiontukiasioissa. Aluetukisuuntaviivoissa ei anneta ohjeita siitä, miten merkitykselliset maantieteelliset markkinat olisi määriteltävä. Aluetukisuuntaviivojen 70 kohdan sanamuoto näyttää kuitenkin asettavan arvioinnin Euroopan talousalueen tasolla jossain määrin etusijalle: "Sovellettaessa a (...) alakohtaa myynti (...) määritellään tavallisesti (...) Euroopan talousalueella tai, jos tällaisia tietoja ei ole saatavilla tai ne eivät ole relevantteja, muun yleisesti hyväksytyyn markkinasegmentointiin perusteella, jota koskevia tilastotietoja on saatavilla".

- (317) Maantieteellisten markkinoiden asianmukaista määritelmää on tarkasteltava ottaen huomioon niihin liittyvä häirtaskenaario. Voitaneen kuitenkin olettaa, että aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a alakohdan mukaisen, yli 25 prosentin markkinaosuuksia koskevan arvioinnin tarkoituksena on suojella Euroopan talousalueen kilpailijoita niiltä markkinoilta poissulkemiselta, joilla ne harjoittavat toimintaa, tai kyseisille markkinoille tulon estämiseltä seurauksena markkinavoimaa omaavan tuensaajan kilpailuvastaisesta käyttäytymisestä.

- (318) Tässä päätöksessä ei ole tarpeen määritellä tarkasti maantieteellisiä markkinoita valmistustasolla, koska Petrogalin markkinaosuus ylittää 25 prosentin rajan ainoastaan kansallisilla markkinoilla. On riittävää, että varmennetaan se, muodostavatko kansalliset markkinat merkitykselliset maantieteelliset markkinat. Kilpailijoiden esittämät väitteet, joita Portugali on kommentoinut, erityisesti tuonnin esteitä ja rajallista varastointikapasiteettia koskevat väitteet, on otettu huomioon. Pääteltiin, että maantieteellisten markkinoiden määritelmä, joka poikkeaa vakiokäytännöstä, jonka mukaan markkinat määritellään 68 kohdan a ja b alakohdan mukaista arviointia varten Euroopan talousalueen laajuisiksi, ja joka asettaa kansalliset markkinat merkityksellisiksi maantieteellisiksi markkinoiksi, voi olla perusteltu vain, jos on selviä viitteitä siitä, että markkinat ovat suurelta osin suljetut. Sen vuoksi on tarpeen arvioida, onko olemassa kaupan esteitä, jotka estäisivät Petrogalin kanssa vähittäiskaupan markkinoilla kilpailevia yrityksiä tuomasta dieseliä Portugalin ulkopuolisista jalostamoista, jos Portugalin jalostamotasolla sovelletut hinnat ylittävät laajemmilla markkinoilla vallitsevat hinnat.

- (319) Tässä yhteydessä tehtiin seuraavat havainnot:

— Portugalin markkinoilla myydyin dieselin tekniset ominaisuudet eivät poikkea lähimarkkinoilla myytävän dieselin ominaisuuksista.

— Euroopan talousalueen sisäisessä kaupassa ei ole tuontitulleja.

- Ei ole olemassa sääntely- tai hallinnollisia rajoituksia, joilla rajoitettaisiin tuontia Portugaliin.
- Portugalin toimittamat tilastotiedot (ks. johdanto-osan 195 kappale) osoittavat kauppavirtojen olemassaolon; Portugaliin tuodaan dieseliä ja Portugalista viedään dieseliä naapurimaihin. Vienti on vähentynyt, koska dieselin tarve on lisääntynyt Portugalissa.
- Tuontia tapahtuu sekä meri- että maanteitse; tuontimäärät ovat viime vuosina reagoineet voimakkaasti ulkoisiin tapahtumiin ja lisääntyneet merkittävästi. Tuonnin kasvu osoittaa, että muilla toimijoilla on vaihtoehtoisia toimituslähteitä ja ne pystyvät korvaamaan Petrogalin jalostamojen suorat toimitukset tuonnilla. Portugalin toimittamat tiedot (ks. johdanto-osan 195 kappale) osoittavat, että tämä on erityisen ilmeistä vuonna 2009, jolloin tuotanto keskeytettiin useiden viikkojen ajaksi Sinesin jalostamolla tapahtuneen onnettomuuden jälkeen.
- Portugali kiistää väitteet, joiden mukaan Petrogalin määräysvallassa olisi yli 90 prosenttia nykyisestä varastointikapasiteetista ja selvittää, että kolmansien osapuolten varastointikapasiteetti on 2,9 miljoonaa tonnia vuodessa, eli yli 50 prosenttia kansallisista markkinoista. Yksikään kilpailija ei ollut kiinnostunut ostamaan lisää varastointikapasiteettia, kun sitä oli myytävänä.
- Komissio kehotti kilpailijoita antamaan konkreettisia esimerkkejä, jotka vahvistavat näiden kaupan esteiden olemassaolon, tai kuvailemaan tilanteita, joissa niillä on ollut vaikeuksia dieselin tuonnissa, mutta ne eivät toimittaneet tällaisia tietoja.
- (320) Konkreettisten esimerkkien puuttuessa niiden tietojen perusteella, jotka Portugali toimitti varastointikapasiteetista ja tuonnista, voidaan päätellä, että ei ole näyttöä siitä, että varastointikapasiteetin saatavuuteen liittyviä rajoituksia ja muita dieselin tuonnin esteitä todella olisi olemassa.
- (321) Kolmansien osapuolten Petrogalilta jalostamotasolla hankkimasta dieselistä perityt hinnat näyttävät olevan samalla tasolla kuin kustannukset, joita aiheutuu dieselin tuonnista Portugaliin. Kuten Portugali esitti ilmoitusvaiheessa ja menettelyn aloittamispäätöksen 3.4.3 osassa todettiin, jalostamohinnat perustuvat kansainvälisiin tuotteen hintanoteerauksiin, ja jalostamotuotteiden tapauksessa Portugalissa *Plattsin (Rotterdam)* Luoteis-Euroopan alueen hintoihin lisättyinä kustannuksilla (kuljetus, rahti, vakuutus, tappiot ja muut). Tämä viittaa kansallisia (Portugalin) markkinoita laajempiin markkinoihin. Kilpailevat kolmannet osapuolet eivät esittäneet väitteitä, jotka koskevat Petrogalin soveltamia jalostamohintoja, vaan keskittyivät huomautuksissaan vain Petrogalin markkinavoimaan ja -asemaan. Kilpailija nro 1 huomautti, että dieselin kokonaistuonnin ja -viennin suhde oli liian alhainen oikeuttaakseen markkinoiden määrittelyn alueelliseksi, mutta se ei ilmoittanut dieselistä olevan puutetta tai tilanteita, joissa määräysvalta varastointikapasiteettiin nähden olisi aiheuttanut kilpailijoille vaikeuksia.
- (322) Kilpailija nro 2 huomautti (ks. johdanto-osan 109 kappale), että investointihankkeen seurauksena Petrogalista tulisi nettoviejä muille markkinoille ja sen markkina-asema Iberian niemimaalla vahvistuisi.
- (323) Sen vuoksi ei voida päätellä, että dieselin merkitykselliset maantieteelliset markkinat ovat kansalliset, koska dieselin tuonnille Portugaliin ei ole rajoituksia kuten ei myöskään viennille naapurimaihin. Näin ollen merkitykselliset maantieteelliset markkinat ovat vähintään alueelliset markkinat eli Iberian niemimaan markkinat.
- Teollisuusbensiinin ja teollisuusbensiinin johdannaisten merkitykselliset maantieteelliset markkinat
- (324) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ilmoitti suhtautuvansa epäilevästi siihen, olisiko raskaan teollisuusbensiinin merkityksellisiä maantieteellisiä markkinoita pidettävä Euroopan talousalueen laajuisina, alueellisina (Iberian niemimaa) vai kansallisina.
- (325) Portugali katsoi, että raskaan teollisuusbensiinin ja teollisuusbensiinin johdannaisten merkitykselliset maantieteelliset markkinat olivat vähintään Euroopan talousalueen laajuiset tai jopa maailmanlaajuiset. Kilpailijat eivät vastustaneet tätä merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden määritelmää.
- (326) Asianomaiset osapuolet eivät kiistäneet Portugalin huomautuksia, ja ottaen huomioon, että raskas teollisuusbensiini on hyödyke, jota voidaan helposti kuljettaa pitkiä matkoja alhaisilla kuljetuskustannuksilla, merkitykselliset maantieteelliset markkinat ovat vähintään Euroopan talousalueen laajuiset ⁽⁶⁹⁾.
- Aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a alakohdan mukainen markkinaosuustesti:
- (327) Aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a alakohdassa säädetään, että komissio aloittaa perusteellisen arvioinnin, jos "tuensaajan osuus kyseisen tuotteen myynnistä asianomaisilla markkinoilla on yli 25 prosenttia ennen investointia tai sen osuus on investoinnin jälkeen yli 25 prosenttia".

⁽⁶⁹⁾ Kuten todettiin komission 10.7.2007 valtioneuvoston päätöksessä N 898/06 – REPSOL Polimeros – tekemässä päätöksessä.

- (328) Menettelyn aloittamispäätöksessä komissio ei pystynyt vahvistamaan, ylittyikö aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a alakohdassa säädetty raja-arvo, koska se ei ollut varma merkityksellisten tuote- ja maantieteellisten markkinoiden määrittelystä ja merkityksellisestä arviointitasosta (jalostamotasoa, vähittäiskaupan taso, tukkukaupan taso). Lisäksi konsernitason tietoja ei ollut käytettävissä (esimerkiksi ENI:n markkinaosuudesta). Myöskään teollisuusbenssiinin johdannaisia koskevia tietoja ei ollut käytettävissä.

Dieseliä koskeva markkinaosuustesti

- (329) Portugalin toimittamat tiedot osoittavat, että Petrogalin markkinaosuus dieselin jalostamomarkkinoilla olisi alle 25 prosenttia alueellisilla markkinoilla (Iberian niemimaa), kuten jo todettiin menettelyn aloittamispäätöksessä ja kuten Portugali vahvisti muodollisen tutkintamenettelyn aikana. Tämä tieto viittaa ainoastaan Petrogalin tuotantokapasiteettiin, koska Portugali ilmoitti, että ENI:llä ei ole toimintaa jalostamotasolla Iberian niemimaalla. Myös Länsi-Euroopassa ja Euroopan talousalueella Petrogalin markkinaosuus dieselin jalostamomarkkinoilla on konsernitason (ENI:n markkinaosuudet mukaan luettuina) alle 25 prosenttia, mikä käy ilmi Portugalin toimittamista tiedoista (ks. taulukot 6 ja 7).

Taulukko 6

Petrogalin ja ENI:n yhdistetyt markkinaosuudet Länsi-Euroopan markkinoilla (miljoonaa tonnia/vuosi)

Tuote	2007			2012		
	Petrogalin ja ENI:n myynti	Länsi Euroopan markkinat	Petrogalin ja ENI:n markkinaosuus	Petrogalin ja ENI:n myynti	Länsi Euroopan markkinat	Petrogalin ja ENI:n markkinaosuus
Diesel	[]	243,6	[5–10] %	[]	252	[5–10] %

Taulukko 7

Petrogalin ja ENI:n yhdistetyt markkinaosuudet Euroopan talousalueen markkinoilla (miljoonaa tonnia/vuosi)

Tuote	2007			2012		
	Petrogalin ja ENI:n myynti	ETA-markkinat	Petrogalin ja ENI:n markkinaosuus	Petrogalin ja ENI:n myynti	ETA-markkinat	Petrogalin ja ENI:n markkinaosuus
Diesel	[]	323,5	[5–10] %	[]	334,6	[5–10] %

- (330) Taulukoissa 6 ja 7 esitettyjen lukujen perusteella päätellään, että Petrogalilla ei ole yli 25 prosentin osuutta kyseisen tuotteen myynnistä merkityksellisillä markkinoilla aluetasolla (Iberian niemimaa) eikä Länsi-Euroopan ja Euroopan talousalueen tasolla, jalostamotason markkinaosuudet ENI:n konsernitason mukaan lukien. Näin ollen dieselin osalta aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a alakohdassa säädetty raja-arvo ei ylity.

- (331) Koska ENI:n ja Petrogalin yhdistetty markkinaosuus ei ylitä 25:tä prosenttia, ei ole tarpeen tarkastella, onko Petrogalin markkinaosuus ENI:n määräysvallassa siinä määrin, että se edellyttää niiden yhteenlasketun markkinaosuuden huomioon ottamista.

Teollisuusbenssiiniä koskeva markkinaosuustesti ja teollisuusbenssiinin johdannaisia koskevat tiedot

- (332) Portugalin toimittamien tietojen mukaan useimmat raskasta teollisuusbenssiiniä tuottavat jalostamot käsittelevät sen sisäisesti omaan tarpeeseensa. Portugalin 68 kohdan a alakohdan mukaista arviointia varten toimittamat markkinaosuustiedot viittaavat kyseisen kohdan mukaisesti myyntiin Euroopan talousalueella, nimittäin tukkumarkkinoille myyntiin.
- (333) Sen selvittämiseksi, onko investointihanke 68 kohdan a alakohdan mukainen, on arvioitava Petrogalin markkinaosuutta ennen investointihanketta ja sen jälkeen ja tarkistettava, onko se yli 25 prosenttia.

Taulukko 8

Petrogalin markkinaosuudet ETA-markkinoilla (tuhatta tonnia)

Tuote	2007			2012		
	Petrogalin myynti	ETA-markkinat	Petrogalin markkinaosuus	Petrogalin myynti	ETA-markkinat	Petrogalin markkinaosuus
Raskas teollisuusbenssiini	[]	49 172	[0–5] %	[]	49 769	[0–5] %
Teollisuusbenssiinin johdannaiset:	[]	16 045	[0–5] %	[]	15 640	[0–5] %
— Bentseeni	[]	10 093	[0–5] %	[]	10 093	[0–5] %
— Ortoksyleeni	[]	681	[5–10] %	[]	606	[5–10] %
— Paraksyleeni	[]	2 169	[5–10] %	[]	2 169	[5–10] %
— Tolueeni	[]	2 503	[5–10] %	[]	2 173	[5–10] %
— Liuotinaineet	[]	599	[5–10] %	[]	599	[5–10] %

Taulukko 9

ENI:n markkinaosuudet ETA-markkinoilla (tuhatta tonnia)

Tuote	2007			2012		
	ENI:n myynti	ETA-markkinat	ENI:n markkinaosuus	ENI:n myynti	ETA-markkinat	ENI:n markkinaosuus
Raskas teollisuusbenssiini	[]	49 172	[0–5] %	[]	49 769	[0–5] %
Teollisuusbenssiinin johdannaiset:	ei ole	16 045		ei ole	15 640	
— Bentseeni	[]	10 093	[5–10] %	[]	10 093	[0–5] %
— Ortoksyleeni	[]	681	[5–10] %	[]	606	[10–20] %
— Paraksyleeni	[]	2 169	[0–5] %	[]	2 169	[0–5] %
— Tolueeni	[]	2 503	[5–10] %	[]	2 173	[5–10] %
— Liuotinaineet	ei ole	599		ei ole	599	

Taulukko 10

Petrogalin ja ENI:n markkinaosuudet ETA-markkinolla (tuhatta tonnia)

Tuote	2007			2012		
	Petrogalin ja ENI:n myynti	ETA-markkinat	Petrogalin ja ENI:n markkinaosuus	Petrogalin ja ENI:n myynti	ETA-markkinat	Petrogalin ja ENI:n markkinaosuus
Raskas teollisuusbenssiini	[]	49 172	[0–5] %	[]	49 769	[0–5] %
Teollisuusbenssiinin johdannaiset:	ei ole	16 045		ei ole	15 640	
— Bentseeni	[]	10 093	[5–10] %	[]	10 093	[5–10] %
— Ortoksyleeni	[]	681	[10–20] %	[]	606	[10–20] %
— Paraksyleeni	[]	2 169	[5–10] %	[]	2 169	[5–10] %
— Tolueeni	[]	2 503	[10–20] %	[]	2 173	[10–20] %
— Liuotinaineet	[]	599	[5–10] %	[]	599	[0–5] %

(334) Taulukoissa 8, 9 ja 10 olevien lukujen perusteella päätellään, että Petrogalilla on yksin ja yhdessä ENI:n kanssa alle 25 prosentin markkinaosuus raskaan teollisuusbenssiinin merkityksellisillä tuotemarkkinoilla Euroopan talousalueella. Petrogalin markkinaosuus ei myöskään ylitä 25:tä prosenttia johdannaisten markkinoilla.

(335) Lisäksi raskaan teollisuusbenssiinin sisäinen tuotanto Petrogalin omiin tarpeisiin, joka ei näy taulukossa 8 esitetyissä markkinaosuustiedoissa, on alle [< 5] prosenttia Euroopan talousalueen vähittäismarkkinoiden koosta. Lisätuotanto Sinesin jalostamolla on noin [< 5] prosenttia.

(336) Näiden seikkojen perusteella päätellään, että raskaan teollisuusbenssiinin osalta 68 kohdan a alakohdassa säädetty raja-arvo ei ylitä.

Kapasiteetin lisäys tehottomilla markkinoilla (aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan b alakohdan mukaisesti)

(337) Aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan b alakohdassa säädetään, että komissio käynnistää perusteellisen arvioinnin, jos ”hankkeella luotu tuotantokapasiteetti on yli 5 prosenttia markkinoista mitattuna asianomaisen tuotteen todettavissa olevana kulutuksena, jollei todettavissa olevan kulutuksen keskimääräinen vuotuinen kasvu viiden edellisen vuoden aikana ylitä Euroopan talousalueen BKT:n keskimääräistä vuotuista kasvua”.

(338) Aluetukisuuntaviivojen 70 kohdassa selvennetään, että ”... sovellettaessa a ja b alakohtaa myynti ja todettavissa oleva kulutus määritellään tavallisesti Prodcom-luokittelun soveltuvalla tasolla Euroopan talousalueella tai, jos tällaisia tietoja ei ole saatavilla tai ne eivät ole relevantteja, muun yleisesti hyväksytyyn markkinasegmentoinnin perusteella, jota koskevia tilastotietoja on saatavilla”.

(339) Menettelyn aloittamis päätöksessä komissio epäili kaikkien kyseisten tuotteiden osalta sitä, ylittikö investointihankkeella luotu tuotantokapasiteetti 5 prosenttia markkinoista mitattuna todettavissa olevana kulutuksena, ja jos näin on, oliko tuotteen todettavissa olevan kulutuksen keskimääräinen vuotuinen kasvu viiden viime vuoden ai-

kana (ennen töiden aloittamista) alle Euroopan talousalueen BKT:n keskimääräisen vuotuisen kasvun.

Kapasiteetin lisäys dieselin tehottomilla markkinoilla (aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan b alakohdan mukaisesti)

(340) Dieselin todettavissa olevan kulutuksen vuotuinen kasvu (*Compound Annual Growth Rate, CAGR*) Euroopan talousalueella vuosina 2001–2006 oli noin 2,12 prosenttia määrällisesti ja 15,38 prosenttia arvon mukaan. Euroopan talousalueen BKT:n vastaava CAGR-luku vuosina 2001–2006 oli 2,06 prosenttia reaolimääräisesti (verrattavissa määrään) ja 4,12 prosenttia nimellismääräisesti (verrattavissa arvoon).

(341) Tämän perusteella dieselin markkinoita ei voida pitää tehottomina, jos määrän ja arvon mukaan laskettua CAGR-lukua verrataan BKT:n nimellis- ja reaolimääräiseen kasvuun. Näin ollen ei ole tarpeen tarkistaa, onko investointihankkeella luotu kapasiteetti yli 5 prosenttia kyseisistä markkinoista.

Kapasiteetin lisäys teollisuusbenssiinin ja teollisuusbenssiinin johdannaisten tehottomilla markkinoilla (aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan b alakohdan mukaisesti)

(342) Sen selvittämiseksi, onko investointihanke aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan b alakohdan mukainen, komission on tarkistettava, onko investointihankkeella luotu kapasiteetti alle 5 prosenttia markkinoiden koosta mitattuna tuotteen todettavissa olevana kulutuksena, jollei todettavissa olevan kulutuksen keskimääräinen vuotuinen kasvu viiden edellisen vuoden aikana ylitä Euroopan talousalueen BKT:n keskimääräistä vuotuista kasvua.

(343) Portugali toimitti seuraavat tiedot, jotka esitetään taulukoissa 11, 12 ja 13. ETA-markkinoita koskevassa sarakekeussa esitetyt luvut ovat samat kuin markkinaosuustaulukoissa ilmoitetut ETA-markkinoita (myyntiä) koskevat luvut. Koska vähittäismarkkinat (myynti) ovat pienemmät kuin todettavissa oleva kulutus omatarvetuotanto mukaan lukien, tuotantokapasiteetin lisäystä koskevat tiedot yliarvioivat lisäyksen merkitystä. Sitä voidaan näin ollen pitää pahimpina skenaariona.

Taulukko 11

Kyseessä olevien tuotteiden tuotantokapasiteetin lisäys Sinesin jalostamossa Euroopan talousalueen markkinoilla (tuhatta tonnia)

Tuote	Tuotantokapasiteetti vuonna 2007	Tuotantokapasiteetti vuonna 2012	Tuotantokapasiteetin lisäys	ETA-markkinat vuonna 2007	Kapasiteetin lisäyksen osuus ETA-markkinoista	Todettavissa olevan kulutuksen CAGR-luku
Raskas teollisuusbenssiini	[]	[]	[]	49 172	[0–5] %	—
Teollisuusbenssiinin johdannaisten:	[]	[]	[]	16 045	[0–5] %	—

Tuote	Tuotanto-kapasiteetti vuonna 2007	Tuotanto-kapasiteetti vuonna 2012	Tuotanto-kapasiteetin lisäys	ETA-markkinat vuonna 2007	Kapasiteetin lisäyksen osuus ETA-markkinoista	Todettavissa olevan kulutuksen CAGR-luku
— Bentseeni	[]	[]	[]	10 093	[0–5] %	—
— Ortoksyleeni	[]	[]	[]	681	[0–5] %	—
— Paraksyleeni	[]	[]	[]	2 169	[0–5] %	—
— Tolueeni	[]	[]	[]	2 503	[0–5] %	—
— Liuotinaineet	[]	[]	[]	599	[0–5] %	—

Taulukko 12

Kyseessä olevien tuotteiden tuotantokapasiteetin lisäys Matosinhosin jalostamossa Euroopan talousalueen markkinoilla (tuhatta tonnia)

Tuote	Tuotanto-kapasiteetti vuonna 2007	Tuotanto-kapasiteetti vuonna 2012	Tuotanto-kapasiteetin lisäys	ETA-markkinat vuonna 2007	Kapasiteetin lisäyksen osuus ETA-markkinoista	Todettavissa olevan kulutuksen CAGR-luku
Raskas teollisuusbenssiini	[]	[]	[]	49 172	[0–5] %	—
Teollisuusbenssiinin johdannaiset:	[]	[]	[]	16 045	[0–5] %	—
— Bentseeni	[]	[]	[]	10 093	[0–5] %	—
— Ortoksyleeni	[]	[]	[]	681	[0–5] %	—
— Paraksyleeni	[]	[]	[]	2 169	[0–5] %	—
— Tolueeni	[]	[]	[]	2 503	[0–5] %	—
— Liuotinaineet	[]	[]	[]	599	[0–5] %	—

Taulukko 13

Kyseessä olevien tuotteiden tuotantokapasiteetin kokonaislisäys (Sinesin ja Matosinhosin jalostamoissa) Euroopan talousalueen markkinoilla (tuhatta tonnia)

Tuote	Tuotanto-kapasiteetti vuonna 2007	Tuotanto-kapasiteetti vuonna 2012	Tuotanto-kapasiteetin lisäys	ETA-markkinat vuonna 2007	Kapasiteetin lisäyksen osuus ETA-markkinoista	Todettavissa olevan kulutuksen CAGR-luku
Raskas teollisuusbenssiini	[]	[]	[]	49 172	[0–5] %	—
Teollisuusbenssiinin johdannaiset:	[]	[]	[]	16 045	[0–5] %	—
— Bentseeni	[]	[]	[]	10 093	[0–5] %	—
— Ortoksyleeni	[]	[]	[]	681	[0–5] %	—
— Paraksyleeni	[]	[]	[]	2 169	[0–5] %	—
— Tolueeni	[]	[]	[]	2 503	[0–5] %	—
— Liuotinaineet	[]	[]	[]	599	[0–5] %	—

(344) Kaikissa tapauksissa taulukoissa 11, 12 ja 13 lueteltujen tuotteiden tuotantokapasiteetin lisäys on alle 5 prosenttia merkityksellisistä tuotemarkkinoista Euroopan talousalueen tasolla. Tämän vuoksi katsotaan, että investointihanke ei ylitä aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan b alakohdan alkuosassa säädettyä raja-arvoa.

7. PÄÄTELMÄT

(345) Edellä johdanto-osan 278–344 kappaleessa esitettyjen tietojen perusteella investointihanke ei ylitä aluetukisuuntaviivojen 68 kohdan a ja b alakohdassa säädettyjä raja-arvoja kyseessä olevien tuotteiden osalta. Näin ollen tuesta ei ole tarpeen tehdä perusteellista arviointia perussopimuksen 108 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn aloittamisen jälkeen.

(346) Voidaan päätellä, että ehdotettu alueellinen investointituki Petrogalille täyttää kaikki aluetukisuuntaviivoissa vahvistetut edellytykset ja voidaan sen vuoksi katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla. Sen vuoksi ei ole tarpeen arvioida, voitaisiinko tuki hyväksyä perussopimuksen muiden poikkeusten nojalla.

(347) Portugali on poikkeuksellisesti hyväksynyt, että tämä päätös annetaan englannin kielellä, joka on sen ainoa todistusvoimainen kieli,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Valtiontuki, jonka Portugali aikoo myöntää Petrogalille ja jonka nimellisarvo on 160 484 007 euroa (diskontattu arvo 121 091 314 euroa) ja diskontattu tuen enimmäisintensiteetti

12,43 prosenttia, soveltuu sisämarkkinoille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan nojalla.

2. Hyväksytään 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen täytäntöönpano. Suunniteltujen tukikelpoisten kustannusten ja valtiontuen ilmoitetun myöntämisaikataulun muuttuessa Portugali ei saa ylittää tuen diskontattua 121 091 314 euron enimmäismäärää eikä diskontattua tuen enimmäisintensiteettiä, joka on 12,43 prosenttia.

2 artikla

1. Portugalin on esitettävä komissiolle väliraportti viiden vuoden välein tämän päätöksen antamispäivästä. Väliraporteissa on esitettävä ajantasaista tietoa myönnettyistä valtiontukimääristä, tukisopimusten täytäntöönpanosta ja muista Sinesin tai Matosinhosin jalostamossa aloitetuista investointihankkeista.

2. Lisäksi Portugalin on esitettävä kuuden kuukauden kuluessa viimeisen valtiontukierän myöntämisestä ilmoitetun myöntämisaikataulun mukaisesti yksityiskohtainen loppuraportti, joka sisältää tietoja maksetuista valtiontukimääristä, tukisopimusten täytäntöönpanosta ja muista Sinesin tai Matosinhosin jalostamossa aloitetuista investointihankkeista.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu Portugalin tasavallalle.

Tehty Brysselissä 3 päivänä elokuuta 2011.

Komission puolesta
Joaquín ALMUNIA
Varapuheenjohtaja